ROBECO
The Investment Engineers

WET TOEKOMST PENSIOENEN

Transitieplan Robeco

23 september 2024

Voorwoord

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen inwerking getreden. Voor pensioenovereenkomsten die op 30 juni 2023 bestonden, geldt dat sociale partners met een (eigen) pensioenfonds uiterlijk in 2024 ingrijpende keuzes in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel moeten maken, zodat op uiterlijk 1 januari 2028 de nieuwe pensioenregeling van kracht is.

Deze keuzes moeten op grond van artikel 150d Pensioenwet worden vastgelegd in een **transitieplan**. Het transitieplan bevat de verantwoording waarom gekozen is voor de betreffende invulling van de nieuwe pensioenregeling, hoe wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en waarom sprake is van een evenwichtige overstap hiernaartoe.
Het transitieplan omvat de (argumentatie van de) contractkeuze, de effecten van de overstap naar de nieuwe pensioenregeling per leeftijdscohort, het eventuele verzoek tot invaren inclusief de onderbouwing hiervan, het al dan niet toekennen van compensatie en de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

Het transitieplan is gericht aan twee groepen. Enerzijds biedt het rechthebbenden (deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden) inzicht in de samenhang tussen de verschillende keuzes. Anderzijds vormt het transitieplan de basis voor de besluitvorming binnen het pensioenfonds over de opdrachtaanvaarding en invaren. Het transitieplan is daarmee een informatiebron voor de benodigde onderbouwingen in het implementatieplan dat het pensioenfonds moet opstellen en indienen bij de toezichthouders DNB en AFM. Het transitieplan dient wettelijk uiterlijk 1 januari 2025 afgerond te zijn.

Binnen twee weken na vaststelling moet het transitieplan door de werkgever aan de pensioenuitvoerder gestuurd worden. Deze stelt het transitieplan op zijn website beschikbaar. Hoewel het opstellen en indienen van het transitieplan een wettelijke verplichting van de werkgever is, verstaat de wet hier: de partijen die een wijziging van de pensioensregeling zijn overeengekomen. Als de pensioenregeling door sociale partners wordt vastgesteld, ligt de verplichting tot het opstellen van een transitieplan bij sociale partners. Bij de meeste pensioenfondsen is het transitieplan daarom een document dat gedragen moet worden door de sociale partners betrokken bij het pensioenfonds. Bij Robeco zijn dat Directie en senior management en de Ondernemingsraad.

Op basis van de stand van wet- en regelgeving in de context van pensioenfondsen is dit transitieplan opgesteld en zijn daarin de wettelijke voorschriften voor het transitieplan voor pensioenfondsen verwerkt. Dit document is gebaseerd op de stand van zaken per mei 2024.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 6

1.1. Algemene gegevens van dit transitieplan 7

1.2. Toelichting 7

2. Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht (verantwoording proces) 9

2.1. Partijen betrokken bij wijziging van de arbeidsvoorwaarde pensioen 9

2.2. Toelichting en verantwoording op doorlopen proces 9

2.3. Vereniging van gewezen deelnemers en/of pensioengerechtigden en hoorrecht 10

3. Doelstellingen en maatstaven 12

3.1. Doelstellingen evenwichtige transitie en maatstaven 12

3.2. Verken de financiële en economische scenario's 12

3.3. In welke situatie gelden de afspraken uit transitieplan zonder meer en is geen nadere besluitvorming nodig 15

3.4. In welke situatie is de financiële positie van het fonds zodanig dat de afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn en is nadere besluitvorming nodig 16

3.5. Toetsen evenwichtigheid en bandbreedtes 17

4. Contractkeuze en inrichting nieuwe pensioenregeling 20

4.1. Flexibele premieregeling 20

4.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan contractkeuze en inrichting pensioenregeling 22

4.3. Vergelijking huidige en nieuwe pensioenregeling 29

4.3.1. Kwalitatieve beschrijving verschillen belangrijkste onderdelen huidige en nieuwe pensioenregeling (basis en bruto aanvullende pensioenregeling) 29

4.3.2. Kwalitatieve beschrijving verschillen financiële opzet huidige en nieuwe pensioenregeling 33

5. Omgaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten 34

5.1. Verzoek tot invaren 35

5.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om in te varen 35
6. Risicodelingsreserve 39
6.1. Risicodelingsreserve 39
6.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan risicodelingsreserve 39
6.3. Initiële vulling risicodelingsreserve 40
6.4. Vul- en uitdeelregels risicodelingsreserve 40
6.5. Gewenste en maximale omvang risicodelingsreserve 41
7. Compensatie 42
7.1. Compensatie vanuit invaren 42
7.2. Nut en noodzaak tijdelijke compensatie per leeftijdscohort 44
7.3. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om te compenseren 44
7.4. Financieringsplan voor tijdelijke compensatie binnen de arbeidsvoorwaarde pensioen 45
8. Inzicht in transitie-effecten en verantwoording evenwichtige transitie 46
8.1. Toelichting deelnemersgroep en leeftijdscohort 46
8.2. Transitie-effecten per deelnemersgroep en leeftijdscohort 46
8.2.1. Toelichting effecten afschaffen doorsneepremie met toekomstige pensioenopbouw in nieuwe pensioenstelsel voor actieve deelnemers (per leeftijdscohort) 46
8.2.2. Toelichting effecten overgang naar lifecycle beleggen in nieuwe pensioenstelsel 48
8.2.3. Toelichting effecten afschaffen doorsneepremie met toekomstige pensioenopbouw in nieuwe pensioenstelsel en invaren opgebouwd pensioen voor actieve deelnemers (per leeftijdscohort) 48
8.2.4. Toelichting effecten invaren opgebouwd pensioen voor gewezen deelnemers en gewezen partners (per leeftijdscohort) 50
8.2.5. Toelichting effecten invaren ingegane pensioenrechten (per leeftijdscohort) 52
8.3. Initiële vulling en inrichting risicodelingsreserve 54
8.4. Effecten gebruik Transitie-FTK en Indexatie-AMvB 54
8.5. Verantwoording evenwichtigheid transitie 55
9. Ondertekening Transitieplan 63

10. Bronnen 64

11. Bijlagen 65

11.1. Toelichting op gehanteerde uitgangspunten 65

11.2. Gevoeligheid lagere dekkingsgraad in combinatie met lagere rente 65

11.3. Netto profijt 67

11.4. Nabestaandenpensioen 69

11.5. Klachten en geschillen 70

11.6. Communicatieplan 70

11.7. Samenvatting risicopreferentie onderzoek 71

11.8. Rapportage inzake hoorrecht transitieplan Vereniging van Gepensioneerden 72

11.8.1. Inleiding 72

11.8.2. Beantwoording vragen van Vereniging van Gepensioneerden 72

11.8.3. Definitief Oordeel van de Vereniging van Gepensioneerden 88

11.8.4. Slotreactie Sociale partners aan Vereniging van Gepensioneerden 89

11.9. Rapportage inzake hoorrecht transitieplan Vereniging van Slapers 90

11.9.1. Inleiding 90

11.9.2. Beantwoording vragen van de Vereniging van Slapers 90

11.9.3. Definitief Oordeel van de Vereniging van Slapers 104

11.9.4. Slotreactie van Sociale partners aan de Vereniging van Slapers 117

1. Inleiding

De Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) is op 1 juli 2023 in werking getreden. Dit heeft tot gevolg dat de pensioenregeling van Robeco aangepast moet worden.

Op grond van artikel 150d Pensioenwet heeft Robeco dit transitieplan opgesteld. Hiermee verantwoordt Robeco waarom gekozen is voor deze invulling van de nieuwe pensioenregeling, waarom gekozen is om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen en waarom de werkgever en de ondernemingsraad vinden dat sprake is van een evenwichtige overstap waarbij de belangen van actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn geborgd.

Dit transitieplan is een vastlegging van:

- de gemaakte keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregeling per de transitiedatum van 1 januari 2026
- de wijze waarop omgegaan wordt met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten
- de wijze waarop en de mate waarin groepen deelnemers die nadeel ondervinden van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling eventueel worden gecompenseerd
- de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie voor elk van de drie onderkende groepen, deelnemers (actieven), gewezen deelnemers (slapers) en pensioengerechtigden.

Robeco geeft met dit transitieplan opdracht aan Pensioenfonds Robeco (hierna te noemen: het fonds) om de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026 te gaan uitvoeren. Robeco verzoekt het fonds in dit verband om de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen op basis van artikel 150m Pensioenwet in de nieuwe pensioenregeling.

Robeco verzoekt het fonds ook het transitieplan door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de deelnemers, gewezen deelnemers/gewezen partners en pensioengerechtigden volgens artikel 150d lid 3 Pensioenwet.

Dit transitieplan is opgesteld op basis van de wet- en regelgeving per 1 mei 2024. Het politieke landschap is na de parlementaire behandeling en het aannemen van de Wtp sterk veranderd. Bij het debat over de stand van zaken van de Wet toekomst pensioenen is gebleken dat de Wtp niet per motie gewijzigd zal worden en dat een eventuele wetswijziging uitgebreid onderzocht moet zijn. Daarom is het onwaarschijnlijk dat de Wtp nog voor de transitie zal worden gewijzigd. Het is wel mogelijk dat na het vaststellen van dit transitieplan en vóór de afgesproken transitiedatum (materiële) wijzigingen in de wet- en regelgeving plaatsvinden. Indien die wettelijke wijzigingen significante impact hebben op de uitkomsten van de Wtp-transitie én mogelijk tot andere keuzes hadden geleid als deze al vóór het vaststellen van het transitieplan in werking waren getreden, treedt Robeco hierover zo spoedig mogelijk opnieuw in overleg met de Ondernemingsraad (hierna ook wel: OR). Zij maken dan

eerst procesafspraken over het eventueel aanpassen van het transitieplan en informeren de pensioenuitvoerder hierover. Dit wordt verder uitgewerkt in paragraaf 3.4
Werkgever en Ondernemingsraad zullen in die situatie ook opnieuw in overleg treden met de verenigingen van slapers en gepensioneerden.

1.1. Algemene gegevens van dit transitieplan

Transitieplan	
Transitieplan is opgesteld voor	Robeco (bestaande uit: pensioenfonds Robeco, Sociale partners, deelnemers pensioenfonds Robeco)
Op welke pensioenregeling ziet het transitieplan?	1. Basis pensioenregeling 2. Bruto aanvullende pensioenregeling
Zijn er andere transitieplannen opgesteld?	Nee
Transitiedatum (per welke datum gaat de nieuwe pensioenregeling gelden)	01-01-2026
Partijen betrokken bij de wijziging van de pensioenregeling (tezamen: Sociale partners)	
Werkgevers(vertegenwoordiging(en))	Directie en Senior management
Werknemers(vertegenwoordiging(en))	Ondernemingsraad
Pensioenuitvoerder	
Naam pensioenuitvoerder huidige pensioenregeling	Pensioenfonds Robeco
Naam pensioenuitvoerder nieuwe pensioenregeling	Pensioenfonds Robeco

Het Pensioenfonds Robeco voert de huidige en toekomstige pensioenregeling uit ten behoeve van Robeco Nederland BV als OCE Nederland. Daar waar in dit transitieplan 'Robeco' als werkgever aangeduid wordt, wordt daar ook OCE Nederland onder begrepen. Op basis van de Driepartijenovereenkomst (d.d. 31 maart 2017) tussen St Pensioenfonds Robeco, Robeco Nederland BV en RG Nederland BV, is OCE Nederland volgend in de wijzigingen van de basis en aanvullende pensioenregelingen.

1.2. Toelichting

Het fonds voert momenteel drie pensioenregelingen uit ten behoeve van de (ex-)medewerkers van Robeco:

1. Basisregeling
2. Bruto aanvullende regeling
3. Netto aanvullende regeling

Hiernaast kent het fonds een prepensioenregeling voor een gesloten groep deelnemers, en tot 1 januari 2024 kent het fonds een arbeidsongeschiktheidspensioen voor medewerkers met een fulltime jaarsalaris vanaf €71.628.

De basisregeling wordt bij de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel per 1 januari 2026 gecontinueerd in de vorm van een flexibele premieregeling bij het fonds.
De bruto aanvullende regeling wordt bij de transitie omgezet naar een facultatieve bijspaarregeling bij het fonds. Het bijsparen vindt plaats in de basisregeling.

De netto aanvullende regeling wordt voor de pensioenopbouw in 2024 stopgezet. Het opgebouwde pensioenkapitaal wordt overgedragen naar verzekeraar a.s.r. De netto nabestaandenrisicodekking wordt door Robeco als werkgever collectief verzekerd bij a.s.r. vanaf 1 april 2024.

De prepensioenregeling wordt in de loop van 2024 omgezet naar de basisregeling bij het fonds.

Het arbeidsongeschiktheidspensioen is vanaf 1 januari 2024 door Robeco als werkgever ondergebracht bij verzekeraar Nationale-Nederlanden. Dit geldt ook voor de reeds ingegane uitkeringen.

2. Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht (verantwoording proces)

Dit transitieplan is de vastlegging van wat is overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, het invaren van de al opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en de (eventuele) compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw.

Het wijzigen van de pensioenregeling betreft het wijzigen van een arbeidsvoorwaarde, en werkt door in de rechtsverhouding van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. De transitie naar een nieuwe pensioenregeling vereist overleg en instemming van verschillende partijen. In dit hoofdstuk wordt het gevolgde proces en de wijze waarop de verschillende partijen zijn betrokken bij de besluitvorming toegelicht.

2.1. Partijen betrokken bij wijziging van de arbeidsvoorwaarde pensioen

Partij	Aard betrokkenheid
Werkgever	Besluitvorming
Ondernemingsraad	Instemming

2.2. Toelichting en verantwoording op doorlopen proces

In mei 2021 is door de werkgever een start gemaakt met de voorbereidingen op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. De OR is hierin vanaf het begin nauw betrokken.

In die periode was de Wtp nog in voorbereiding. Kabinet en vakbonden en werkgeversbonden hadden op 5 juni 2019 wel al een breed pakket aan pensioenmaatregelen aangekondigd, bekend als "het pensioenakkoord". In 2020 werd overeenstemming bereikt over de nadere uitwerking daarvan in de Hoofdlijnennotitie. Op 22 maart 2022 werd het wetsvoorstel Wtp bij de Tweede Kamer ingediend en op 23 december 2022 werd deze aangenomen. Op 30 mei 2023 heeft ook de Eerste Kamer de wet aangenomen. Daarmee was de Wet toekomst pensioenen vanaf 1 juli 2023 een feit.

Vooruitlopend op de definitieve wetgeving is binnen Robeco door de werkgever, de OR en het fonds vanaf mei 2021 veelvuldig en gedetailleerd met elkaar gesproken over de arbeidsvoorwaarde pensioen, de toekomstbestendige uitvoering van de pensioenregeling en het met elkaar te doorlopen proces.

Onder begeleiding van adviesbureau Montae & Partners (namens de werkgever) en met betrokkenheid van AethiQs (namens de Ondernemingsraad) en Mercer (namens het pensioenfonds) is de nieuwe wetgeving (in wording) door de drie partijen in de vorm van verschillende kennissessies in 2022 en 2023 gezamenlijk inhoudelijk bestudeerd, besproken en beoordeeld.

Deze kennissessies betroffen:

1. Contractkeuze
2. Toekomst bruto aanvullende regeling
3. Uitgangspunten voor berekeningen
4. Risicopreferentie onderzoek
5. Toekomstbestendige uitvoering
6. Premie en ambitie
7. Nabestaandenpensioen
8. Risicodeling
9. Invaren
10. Compensatie

Deze kennissessies, aangevuld en uitgebreid met diepgaande kwalitatieve en financiële analyses en 'deep dives' in technische commissies, hebben geleid tot een volledig beeld-, en oordeelsvorming, met uiteindelijk ook de voorgenomen besluitvorming over de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Uit de beschrijving van dit doorlopen traject blijkt dat het oordeel over een evenwichtige transitie zorgvuldig tot stand gekomen is en dat een zichtbare inspanning is gedaan om zoveel mogelijk inzicht te verkrijgen in de verschillende perspectieven, waaronder de gevolgen van verschillende dekkingsgraden en de perspectieven voor elk van de drie groepen deelnemers daarbij. Hierin was gedurende het volledige traject de OR nauw betrokken en veelvuldig geraadpleegd.

In de arbeidsovereenkomsten van medewerkers is een eenzijdig wijzigingsbeding opgenomen waarin staat opgenomen dat de werkgever het recht heeft om arbeidsvoorwaarden eenzijdig te wijzigen indien er, onder meer, sprake is van wetswijzigingen die hiertoe noodzaken en dit gebeurt na afstemming met de OR.

2.3. Vereniging van gewezen deelnemers en/of pensioengerechtigden en hoorrecht

Op grond van artikel 150g PW en artikel 44a Besluit toekomst pensioenen moeten verenigingen die voldoende representatief zijn (ten minste 1.000 gewezen deelnemers of pensioengerechtigden of 10% van de pensioengerechtigden en/of gewezen deelnemers) in de gelegenheid worden gesteld om gehoord te worden. Er kunnen meerdere verenigingen zijn die aan dit criterium voldoen.
Bij Robeco betreft dit:

- de Vereniging van Gepensioneerden
- de Vereniging van Slapers

Beide verenigingen hebben zich in de loop van 2023 gemeld bij de werkgever en het pensioenfonds. In februari 2024 is door de werkgever een uitnodiging verzonden voor aparte informele bijeenkomsten met delegaties van beide verenigingen in aanloop naar het delen van het concept-transitieplan. Tijdens de eerste informele bijeenkomsten in maart 2024 hebben de werkgever en de ondernemingsraad, met

assistentie van het pensioenfonds, de hoofdelementen uit het concept-transitieplan gedeeld. Er is gelegenheid geboden voor het stellen van vragen en er zijn verdere procesafspraken gemaakt.

Na de eerste bijeenkomsten is in mei 2024 het concept-transitieplan met de delegaties van beide verenigingen gedeeld ter uitoefening van het hoorrecht op grond van artikel 150d, lid 3 van de Pensioenwet. Daarna volgden verdiepende bijeenkomsten waarbij er gelegenheid is om specifieke vragen/punten uit het concept-transitieplan nader te bespreken. Sociale partners ontvingen daarna de schriftelijke reacties van beide verenigingen op het concept-transitieplan.

Een eventueel oordeel van verenigingen is niet bindend, maar geeft sociale partners de mogelijkheid om bij de belangenafweging de reactie van beide verenigingen te beoordelen en te wegen bij het definitief maken van het transitieplan.

De werkgever en de OR hebben de reacties gezamenlijk doorgenomen. Overwegingen en de beoordeling of en in hoeverre dit tot aanpassingen van het transitieplan leidt, is opgenomen in paragraaf 11.8 en 11.9 van dit Transitieplan, evenals de schriftelijk terugkoppeling aan de verenigingen.

3. Doelstellingen en maatstaven

3.1. Doelstellingen evenwichtige transitie en maatstaven

Robeco en de OR (hierna ook wel: 'Sociale partners') streven een evenwichtige transitie na, met oog voor de belangen van elk van de drie onderkende groepen deelnemers en de verschillende leeftijdscohorten die onderkend worden. Zij zijn van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie wanneer voldaan is aan de volgende kwalitatieve doelstellingen:

1. Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (MVEV, wettelijke verplichting)
2. Vullen van de buffer voor de operationele reserve (wettelijke verplichting)
3. Door middel van invaren compensatie bieden voor het afschaffen van de doorsneesystematiek (wettelijk standaardpad)
4. Een zodanige verdeling van de buffers uitvoeren dat er geen deelnemers, relatief ten opzichte van andere leeftijdscohorten, significant minder op vooruit of meer op achteruit gaan vanwege het afschaffen van de doorsneepremie.
5. Het stabiliseren van ingegane uitkeringen door middel van het toevoegen van een reserve. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van de gepensioneerden op de transitiedatum. Latere gepensioneerden kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.
6. Verdeling van de buffers bij invaren zoveel mogelijk in lijn met de huidige toekenningsregels voor (Inhaal) indexatie.

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst aan de mate waarin zij bijdragen aan deze kwalitatieve doelstellingen aan de hand van volgende kwantitatieve maatstaven:

a) Verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer'
b) Netto/bruto profijt

Sociale partners hebben voor het beoordelen van de evenwichtigheid van de transitie gekeken naar zowel kwalitatieve als kwantitatieve analyses. Voor de kwantitatieve analyses is in eerste instantie vooral gekeken naar de uitkomsten van de verwachte pensioenuitkeringen.

De bovenstaande kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven zijn getoond in de volgorde van prioriteit. In hoofdstuk 8 wordt toegelicht hoe deze doelstellingen en maatstaven zijn behaald.

3.2. Verken de financiële en economische scenario's

Verschillende positieve en negatieve, financiële en economische scenario's zijn door de werkgever, de ondernemingsraad en het pensioenfonds in gezamenlijkheid in detail verkend. Daarin zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De door de Nederlandsche Bank (DNB) beschikbaar gestelde scenariosets 2023Q4, en ter vergelijking 2023Q1, op basis van de commissie parameters 2022

- De volgende lifecycles gehanteerd als werkhypothese1 bij de evaluatie van de Flexibele Premieregeling:
    - Beginnend bij 95% zakelijke waarden en aflopend naar 35% zakelijke waarden
    - Beginnend bij 95% zakelijke waarden en aflopend naar 25% zakelijke waarden
    - Beginnend bij 90% zakelijke waarden en aflopend naar 15% zakelijke waarden

- De volgende algemene uitgangspunten:

Te hanteren algemene uitgangspunten	
Moment van overgang naar nieuwe WTP pensioenregeling	1 januari 2026
Deelnemersbestand	Huidige bestand: • Bestand per 1-1-2023 • Inclusief eenmalige indexatie van 10% per 1 februari 2023 • Inclusief eenmalige indexatie van 3,8% per 1 februari 2024 • Inclusief eenmalige inhaalindexatie van 1,98% per 1 februari 2024
Jaarlijkse bestandsontwikkelingen: a) Gemiddeld percentage uitstroom vanwege uitdienst, overlijden, a.o., pensioen b) Jaarlijks bestandsontwikkeling (percentage groei/afname) c) Gemiddelde leeftijd nieuwe instroom d) Gemiddeld salaris nieuwe instroom e) Jaarlijkse loonstijging f) Carrière stijging	Jaarlijkse bestandsontwikkelingen: a) Jaarlijkse totale uitstroom 10,5% b) 0% c) 30 jaar d) PG-som vervangers gelijk aan PG-som vertrekkers e) 0% f) 0%
Beleggingsbeleid / renteafdekking basisregeling	Huidig beleid
Financiële situatie pensioenfonds basisregeling	Huidige actuele dekkingsgraad, waarbij bij de berekeningen gecorrigeerd wordt voor eventuele inflatie en kosten voor het afdekken van de dekkingsgraad. Daarom wordt gerekend met 145% dekkinsgraad
ALM scenario's	DNB scenario's (2000 scenario's): 2023Q4
Projectierendement	Rts zonder op- en/of afslagen

Huidige regeling	Huidige CDC regeling tot aan maximum pensioengevend salaris € 87.301,89 (2024)
Premiehoogte	Huidige beschikbare premiebudget 2024: 31% van de pensioengrondslag. Op het beschikbare budget vindt een correctie plaats vanwege onder andere kosten, (risico)premies
Premiebeleid	Huidig beleid
Partnerpensioen/wezenpensioen	Separaat berekenen buiten ALM model, wel beschikbare premie corrigeren voor premie nabestaandenpensioen
Indexatiebeleid	Huidig beleid
Beheerkosten	Huidige kosten worden constant verondersteld
Overige kosten en risicopremies	Huidige kosten worden constant verondersteld
Invaren	N.v.t. voor huidige regeling
Compensatie	N.v.t. voor huidige regeling
Pensioenopbouw over verleden	OP/uitgesteld PP: o.b.v. opgebouwde pensioenen

1 Het pensioenfonds stelt - op basis van de risicohouding van deelnemers - het beleggingsbeleid vast en daarmee de nadere invulling van de diverse lifecycles met als doel dat er een goede balans is tussen risico en rendement in zowel opbouw- als uitkeringsfase.

Toelichting indexatie

In de nieuwe flexibele regeling worden alle behaalde rendementen gespreid over een periode van 3 jaar uitgekeerd aan de deelnemers. Dat noemen we een verhoging. Onder het huidige Financieel Toetsing Kader (hierna: FTK) kan er alleen geïndexeerd worden als de hoogte van de dekkingsgraad dit toestaat. Bij invaren worden de buffers (behoudens de operationele reserve, RDR en MVEV) bij aanvang direct uitgedeeld aan alle deelnemers. Onder het FTK blijft er altijd geld in buffers achter dat niet gebruikt kan worden voor indexatie. De hoogte van de toekomstige rendementen is per definitie onzeker maar moet passend zijn bij de risicohouding.

Toelichting Pensioenopbouw over het verleden

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel worden de opgebouwde pensioenen ingevaren in de nieuwe pensioenregeling (zie hoofdstuk 5). Aangezien in het nieuwe pensioenstelsel het nabestaandenpensioen tot aan de pensioendatum op risicobasis is, worden deze berekeningen buiten het ALM model berekend.

De reeds opgebouwde nabestaandenpensioenen voor na de pensioendatum worden wel meegenomen bij de vergelijking. Deze aanspraken worden ingevaren in de nieuwe FPR-regeling en toegevoegd aan het kapitaal per jaarlaag. Op de pensioendatum wordt het totaal beschikbare kapitaal per jaarlaag met een 100/70 combifactor omgerekend naar een uitkering inclusief partnerpensioen.

Uitgangspunten flexibel pensioen basisregeling (basisvariant)	
Premiebeleid/-hoogte	Huidige beschikbare premiebudget 2024: 31% van de pensioengrondslag Op het beschikbare budget vindt een correctie plaats vanwege onder andere kosten, (risico)premies
Beleggingsbeleid / renteafdekking	Neutrale lifecycle
Afwijkend beleggingsbeleid gepensioneerden	Nee
Instroom in collectiviteit gepensioneerden	Ja, collectieve uitkeringsfase
Risicodelingsreserve	Ja, met als doel het voorkomen/beperken van het verlagen van de uitkeringen van pensioengerechtigden. De hoogte van de risicodelingsreserve dient wel beperkt te worden gehouden.
Uitkering	Variabele uitkering
Schokken/rendementen dempen/spreiden	Ja
Periode schokken/rendementen dempen	Periode van 3 jaar in collectieve uitkeringsfase – geheugenloos)
Invaren	Ja, o.b.v. TBI methode
Compensatie	Ja, vanuit invaren o.b.v. stap 3 van de TBI methode.
Reserve operationele kosten	1%, vullen vanuit invaren
Reserve MVEV	1%, vullen vanuit invaren

Risicodelingsreserve -technische invulling	
Vullen	• Initiële storting op transitiedatum vanuit vermogen gepensioneerden: 3% • Bij pensionering vanuit vermogen: 3% • Geen vulling vanuit premie
uitdelen	conform "Ortec" methode, d.w.z. alleen het voorkomen van de verlaging van de desbetreffende jaarlaag
Maximale risicodelingsreserve	5%, daarboven uitkeren aan gepensioneerden
Budgetteren van uitdelen	maximaal 20% uitdelen per jaar
Spreiden van behaalde beleggingsrendementen	3 jaar in collectieve uitkeringsfase
Collectieve uitkeringsfase	Ja, collectieve uitkeringsfase

De hierboven genoemde kenmerken van de technische invulling van de risicodelingsreserve moeten nog definitief worden vastgesteld door het pensioenfonds. De vermelde kenmerken zijn daarom als werkhypothese gehanteerd bij de benodigde berekeningen.

3.3. In welke situatie gelden de afspraken uit transitieplan zonder meer en is geen nadere besluitvorming nodig

De dekkingsgraad van het fonds bedroeg op 31 januari 2024 152,4%.

De keuzes en berekeningen in dit transitieplan zijn gebaseerd op een dekkingsgraad van respectievelijk 145% en 135%. De 145% dekkingsgraad is afgeleid van de dekkingsgraad van het Pensioenfonds Robeco op 31 januari 2024 ter grootte van 152,4%, waarbij een correctie is toegepast vanwege mogelijke kosten i.v.m. het afsluiten van een hedge om de kans op een significante daling van de dekkingsgraad te verkleinen. Zie paragraaf 3.4 voor een toelichting hierop.

Als op 31 december 2025 de dekkingsgraad van het pensioenfonds minimaal 135% bedraagt, gelden de in dit transitieplan gemaakte afspraken over de doelstellingen, voorrangregels en maatstaven en vindt geen nadere besluitvorming plaats. Binnen deze bandbreedtes zijn goed en slecht weer scenario's uitvoerig verkend en beoordeeld door Sociale partners.

Als op het eerste toetsingsmoment op 1 juli 2025 de dekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan 135%, of de verwachting is dat de dekkingsgraad per 31 december 2025 onder de 135% zit, of dat het politieke sentiment t.a.v. Wtp anders is dan de situatie van mei 2024, laten Sociale partners de eerder gemaakte berekeningen omtrent de verwachte pensioenuitkeringen opnieuw uitvoeren. Zie de volgende paragraaf. Sociale partners hebben met het pensioenfonds afgestemd dat er zes maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 juli 2025) een eerste toets zal plaatsvinden naar de actuele politieke- en marktomstandigheden (o.a. dekkingsgraad van het pensioenfonds, actuele rente(verwachting)) op dat moment.

Vervolgens is drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) het definitieve Go/No Go moment en worden door Sociale partners en het pensioenfonds een gezamenlijk besluit

genomen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie, inclusief invaren, of vindt er een aanpassing plaats of wordt de transitie uitgesteld (zie ook paragraaf 3.4).

Ofschoon vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht gaan Sociale partners opnieuw en tijdig met de verenigingen van slapers en gepensioneerden in gesprek bij significante aanpassing van de in dit transitieplan opgesomde verdeelregels van het opgebouwde fondsvermogen.
Bij een dekkingsgraad van 145% zijn de aanwezige buffers voldoende om de 3 stappen volledig te financieren. Gegeven deze situatie zijn Sociale partners en het pensioenfonds van mening dat ook bij een hogere dekkingsgraad dan 145% de transitie, inclusief het verdelen van de buffers evenwichtig is.

Mocht de situatie zich voordoen dat drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) de actuele dekkingsgraad hoger is dan 160% (maximale bandbreedte dekkingsgraad) zullen Sociale partners en het pensioenfonds gezamenlijk een besluit nemen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie of dat er een aanpassing plaats dient te vinden.

3.4. In welke situatie is de financiële positie van het fonds zodanig dat de afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn en is nadere besluitvorming nodig

Het fonds heeft de renteafdekking verhoogd alsmede een optie gekocht om het risico van daling zakelijke waarden af te dekken teneinde een grote mate van zekerheid te verkrijgen dat de dekkingsgraad niet onder de 135% zal komen.

Zoals in de vorige paragraaf aangegeven als in de periode voor 31 december 2025 (uiterlijk per 1 oktober 2025) de dekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan 135% of de politieke en/of markomstandigheden zodanig gewijzigd zijn, nemen de Sociale partners en het pensioenfonds een gezamenlijk besluit over het vervolg. Mogelijk worden er opnieuw berekeningen gemaakt omtrent de verwachte pensioenuitkeringen. Indien Sociale partners en/of het pensioenfonds van mening zijn dat deze uitkomsten niet als evenwichtig kunnen worden beschouwd, treden de Sociale partners daarover met elkaar in overleg om eventueel nadere afspraken te maken en/of het transitieplan daarop aan te passen.
De exacte grens wanneer aanpassingen of nadere afspraken nodig zijn, is op voorhand niet hard te bepalen omdat deze onder andere afhankelijk is van de rentestand, reeds toegekende reguliere inhaalindexatie door het pensioenfonds en de werkelijke inflatie. Er wordt in die situatie géén extra premie of compensatie betaald door de werkgever. De werkgever en de OR zullen zich in die situatie, samen met het fonds, beraden op de mogelijkheden en de vereiste maatregelen. Dit zou een andere verdeling van het vermogen kunnen behelzen, of uitstel van invaren.

Zoals beschreven besluiten Sociale partners en het pensioenfonds uiterlijk drie maanden (d.w.z. 1 oktober 2025) voor de beoogde invaardatum van 1 januari 2026 of de transitie ongewijzigd door kan gaan of aangepast dan wel uitgesteld moet worden.

Ofschoon vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht gaan Sociale partners opnieuw en tijdig met de verenigingen van slapers en gepensioneerden in gesprek bij significante aanpassing van de in dit transitieplan opgesomde verdeelregels van het opgebouwde fondsvermogen.

3.5. Toetsen evenwichtigheid en bandbreedtes

Bij de beoordeling van de kwantitatieve analyses heeft het pensioenfonds Robeco aangegeven de volgende prioritering te gaan hanteren waar Sociale partners achter staan:

1. De evenwichtigheid wordt in eerste instantie beoordeeld op basis van het verwachte pensioen (mediaan verwacht pensioen: gemiddelde uitkering over uitkeringsperiode, overlevingskans gewogen) daarbij wordt ook gekeken naar slecht weer scenario (5%-percentiel)
2. Daarnaast kijkt het pensioenfonds ook naar de delta netto profijt. Dat is uiteraard een andere eenheid en dient ook op een andere manier beoordeeld te worden. Een negatief delta netto profijt kan acceptabel zijn. Zeker bij een voldoende hoog verwacht pensioen.

Gehanteerde bandbreedtes

Sociale partners zijn van mening dat het transitieplan in totaliteit evenwichtig is. Aangezien het transitiemoment pas op 1 januari 2026 is, is besloten om bandbreedtes te hanteren bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie als geheel. Binnen de hieronder genoemde bandbreedtes is de transitie evenwichtig en is geen nadere besluitvorming meer nodig. Buiten deze bandbreedtes betekent niet dat de transitie niet meer evenwichtig is, maar vraagt mogelijk om een nieuwe beoordeling en aangepaste besluitvorming.

Dekkingsgraad op transitiedatum	**Bandbreedte**
Dekkingsgraad op de transitiedatum, waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is en het transitieplan volstaat.	135% tot 160%.

Doelstellingen evenwichtige transitie	**Bandbreedte**
Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (wettelijk verplichte reserve)	MVEV: 1% van het vermogen (werkhypothese). Hiervoor geldt geen bandbreedte
Vullen van buffer voor operationele reserve (wettelijk verplichte reserve)	ROR: 1% van het vermogen (werkhypothese). Hiervoor geldt geen bandbreedte
Verdeling van de buffers bij invaren zoveel mogelijk in lijn met de huidige toekenningsregels voor (Inhaal) indexatie.	Het pensioenfonds heeft in overleg met de werkgever en de Ondernemingsraad het besluit genomen om de huidige opgebouwde buffers te verdelen over alle deelnemers in drie opeenvolgende stappen. De eerste stap betreft het toekennen van toekomstige indexaties, conform het huidige contract. Uit de berekeningen

	is gebleken dat hier een resterende (na onttrekking MVEV en ROR) dekkingsgraad van 127% voor nodig is. [2] Bij een lagere resterende dekkingsgraad dan 127% worden de toekomstige indexaties naar rato toegekend. De tweede stap bestaat uit inhaalindexatie conform het huidige contract. Bij voldoende vermogen wordt 100% van de inhaalindexatie ingekocht. Bij een lagere resterende dekkingsgraad dan 127% is er geen ruimte voor inhaalindexaties. De huidige inhaalindexatie bedraagt momenteel nog 3,7%.
Door middel van invaren compensatie bieden voor het afschaffen van de doorsneesystematiek (wettelijk standaardpad)	Het pensioenfonds heeft in overleg met de werkgever en de Ondernemingsraad het besluit genomen om de huidige opgebouwde buffers te verdelen over alle deelnemers in drie opeenvolgende stappen. Het nog aanwezige surplus na onttrekking MVEV en ROR en na stap 1 en stap 2 wordt deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a) en deels (minimaal 50%) gebruikt voor een pro-rata toeslag voor alle deelnemers (3b). Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt er voor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment. Uit eerdere berekeningen blijkt dat stap 3a circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) kost. De hoogte van de benodigde compensatie wordt nader door het pensioenfonds vastgesteld. Bij het bepalen van de compensatie is rekening gehouden met de enkele transitie, nl. de overgang naar de nieuwe premiestelling. Deze compensatie voor actieven wordt vervolgens toegekend o.b.v. een compensatiestaffel. Die wordt toegekend voor zover de dekkingsgraad daartoe toereikend is. Er is hiervoor geen expliciete bandbreedte opgesteld. De compensatie moet uiteindelijk resulteren in een evenwichtigere impact van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel voor deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar, uitgedrukt in verwacht pensioen (mediaan).

[2] Deze is afhankelijk van rente en verwachte inflatie

	De compensatieregeling moet ervoor zorgen dat de dip in verwacht pensioen(mediaan) door het afschaffen van de doorsneesystematiek van premie en pensioenopbouw minder wordt. Belangrijke begrippen daarbij zijn proportionaliteit en solidariteit. De compensatieregeling mag niet te veel impact hebben op het verwacht pensioen van slapers en gepensioneerden.
Een zodanige verdeling van de buffers uitvoeren dat er geen deelnemers, relatief ten opzichte van andere leeftijdscohorten, significant minder op vooruit of meer op achteruit gaan vanwege het afschaffen van de doorsneepremie.	Idem
Het stabiliseren van ingegane uitkeringen door middel van het toevoegen van een reserve. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van de gepensioneerden op de transitiedatum. Latere gepensioneerden kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.	Door het pensioenfonds is onderzocht dat de kans van korten substantieel lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een substantiële verlaging van de kans op een nominale korting. Als (voorlopige) richtlijn is in afstemming met het pensioenfonds een percentage van 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal als dotatie aan de reserve vastgesteld.
Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel. Volgens de optiek van Sociale partners is een gelijkmatig verdeelde lijn het meest wenselijk, maar waarbij wel rekening dient te worden gehouden met het verschil aan risico. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongeren deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn als billijk bevonden.	• Verwacht pensioen (mediaan) na transitie dient groter te zijn dat verwacht pensioen (mediaan) voor transitie • Verwacht pensioen in slecht weer mag niet te veel verlaagd worden ten opzichte van het huidig Financieel Toetsingskader. Er is geen expliciete bandbreedte vastgesteld. • Verwacht pensioen (mediaan) dient een evenwichtig verloop te kennen over de generaties.

4. Contractkeuze en inrichting nieuwe pensioenregeling

De huidige pensioenregeling is vormgegeven als een middelloonregeling met een vaste premie (CDC). Er vindt opbouw plaats van pensioen bij ouderdom en bij overlijden voor en na de pensioendatum. Door de Wtp kan deze regeling niet ongewijzigd gehandhaafd blijven. In het nieuwe pensioenstelsel dient de pensioenregeling uiterlijk 1 januari 2028 vormgegeven te worden als een solidaire of flexibele premieregeling.

4.1. Flexibele premieregeling

Robeco heeft in samenspraak met de OR gekozen voor de **flexibele premieregeling**.

De flexibele premieregeling kenmerkt zich onder meer door een gescheiden opbouw- en uitkeringsfase, waarbij op de pensioendatum een opgebouwd individueel pensioenkapitaal wordt omgezet in, of gebruikt voor, een levenslange pensioenuitkering.

Het beleggingsbeleid wordt op basis van specifieke beleggingsmixen per leeftijdscohort (lifecycles) vormgegeven. Deelnemers hebben, tot op zekere hoogte, keuzevrijheid voor beleggingsprofielen in de opbouwfase. Financiële mee- en tegenvallers worden op basis van behaalde rendementen direct verwerkt in de individuele pensioenvermogens.

Pensioenfonds Robeco hanteert binnen het uitkeringscollectief alleen een variabele uitkering (default), waarbij het pensioenkapitaal in de uitkeringsfase in een bepaalde mate risicodragend wordt doorbelegd.

Er wordt gekozen voor een collectieve uitkeringsfase omdat deze meer solidariteit kent dan een individuele uitkeringsfase en lijkt hierdoor meer op de wijze waarop verhogingen en verlagingen verwerkt worden zoals nu binnen het huidige stelsel (FTK). Ook de communicatie en uitvoering zijn eenvoudiger.

Het voordeel van een variabele uitkering is dat deze goed past bij de gedachte van het nieuwe pensioenstelsel om in de uitkeringsfase in een bepaalde mate risicodragend te blijven beleggen waarbij rekening wordt gehouden met de risicohouding van de deelnemers.

Indien een deelnemer een vaste uitkering wenst, kan de deelnemer op de pensioendatum daarvoor kiezen en het opgebouwde pensioenkapitaal overdragen naar een verzekeraar naar keuze (shoprecht).

In de flexibele premieregeling worden het beleggingsrisico en het macro-langlevenrisico gedragen door de actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Deze risico's worden in de uitkeringsfase collectief gedeeld via een collectieve toedelingskring, waarbij geleidelijke toetreding tot

deze kring uiterlijk 10 jaar vóór pensioendatum mogelijk is. Aanvullende risicodeling vindt plaats via een risicodelingsreserve (zie hoofdstuk 6).

Het pensioenfonds baseert het beleggingsbeleid in de uitkeringsfase op de risicohouding van de deelnemers die voortkomt uit het risicopreferentieonderzoek. Door de inzet van spreiding van rendementen en een risicodelingsreserve geeft dit een substantiële verlaging van de kans op een nominale korting en kan de optimale returnportefeuille ingevuld worden. Voor de doorrekeningen is gebruik gemaakt van een life cycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en vanaf leeftijd 50 lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar 35% aan zakelijke waarden. De uiteindelijke percentages zijn afhankelijk van het door deelnemer gekozen lifecycle.

Uit het risicopreferentieonderzoek komt naar voren dat onze deelnemers een hogere dan gemiddelde risicobereidheid en -capaciteit hebben. Met de wetenschap dat deelnemers mogen shoppen voor een vastgestelde uitkering is er voldoende onderbouwing om in de collectieve uitkeringsfase een hogere dan gemiddelde exposure naar return te hebben. Vandaar dat in de werkhypothese in eerste instantie uitgegaan wordt van 35% return en 65% matching. Omdat deelnemers in de uitkeringsfase gebaat zijn bij enige stabiliteit in de uitkeringen, zoals ook uit het RPO blijkt, worden dempingsmechanismen ingezet worden (zoals de hoogte van de discontovoet, spreiding en een risicodelingsreserve). Om houvast te hebben aan een acceptabele norm voor stabiliteit is aangesloten bij het tot nu toe gehanteerde uitgangspunt in ALM-studies van het pensioenfonds, waarbij een kans op verlagen van de uitkering van maximaal 10% op een tijdshorizon van 15 jaar wordt geaccepteerd. De finetuning van de reserve en het spreidingsmechanisme wordt nog geoptimaliseerd en zal mogelijk iets hogere allocatie naar de returnportefeuille leiden, binnen de risicogrenzen van het RPO.

Voor gepensioneerden is er geen keuze, er is één variabel uitkeringscollectief. Het pensioenfonds kiest voor de variabele uitkering in het belang van deelnemers om te trachten ook inflatie-effecten in de toekomst op te kunnen vangen. De minimaal benodigde omvang voor een operationeel uitvoerbare collectieve uitkeringsfase wordt nog onderzocht.

Naar het oordeel van Robeco (en de OR) sluiten de karakteristieken van een flexibele premieregeling (persoonlijke pensioenvermogens, beleggingsvrijheid, risicodeling, uitkeringswijze), ten opzichte van een solidaire premieregeling waarin deze karakteristieken niet of anders van toepassing zijn, het beste aan bij de populatie van (ex-)medewerkers van Robeco. Dit oordeel is bevestigd vanuit het door het fonds in de zomer van 2023 uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, waaruit onder meer een relatief hoge risicobereidheid en hoge risicocapaciteit van (ex-) medewerkers van Robeco naar voren kwamen.

Het eventueel nadelig effect van de aangekondigde wettelijke mogelijkheid om 10% van het pensioenkapitaal ineens op te nemen schat het pensioenfonds niet wezenlijk anders in dan de huidige mogelijkheid van een hoog-laag constructie.

4.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan contractkeuze en inrichting pensioenregeling

Door Robeco en de OR zijn gezamenlijk de volgende inhoudelijke keuzes gemaakt:

Premie

- Het huidige premiebudget van 31,0% van de pensioengrondslag blijft gehandhaafd voor de nieuwe pensioenregeling: 25% van de premie voor rekening van de werkgever en 6% voor rekening van de individuele medewerkers. Dit is overeenkomstig de verdeelsleutel in de huidige pensioenregeling.
- Hierop komt in mindering de premie voor het vanaf 1 januari 2024 extern verzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen.
- Het totale premiebudget dient ter financiering van pensioenopbouw, risicodekkingen, kosten, vorming reserves en eventueel tijdelijke compensaties als gevolg van de WTP-transitie.
- Eventuele verschuivingen of wijzigingen van de (tijdelijke compensatie) kosten komen ten laste van het totale premiebudget van 31% van de pensioengrondslag.
- Het vastgestelde premiebudget geldt voor de duur van 5 jaar vanaf de transitiedatum.

Toelichting

Van de premie van 31% van de pensioengrondslag komt 25% van de premie voor rekening van de werkgever en 6% voor rekening van de individuele medewerkers. Dit is overeenkomstig de verdeelsleutel in de huidige pensioenregeling.
Een pensioenregeling waarin de werkgever 80% van de totale premie bijdraagt geeft blijk van de waarde die de werkgever toekent aan deze belangrijke arbeidsvoorwaarde voor haar medewerkers. Met de eigen bijdrage van de medewerkers wordt bewustzijn en betrokkenheid aangemoedigd voor de verantwoordelijkheid die medewerkers zelf dragen voor een adequaat pensioen.
De premie van 31% van de pensioengrondslag past binnen de nieuwe wettelijk maximumpremie van 30% van de pensioengrondslag exclusief kosten en risicopremies.

Ambitie

De nieuwe pensioenambitie is als volgt geformuleerd: "Bij de opzet en inregeling van de pensioenvoorziening streeft de werkgever naar het beschikbaar stellen van een premie waarmee een adequaat marktconform pensioen kan worden bereikt."

Toelichting

Gebaseerd op de uitgevoerde berekeningen van pensioenverwachtingen bij 'verwacht weer' (mediaan uitkomst) wordt een totaal premiebudget van 31% van de pensioengrondslag als toereikend beschouwd, na aftrek van kosten en (risico)premies voor een minimaal gelijk verwacht pensioenresultaat als bij voortzetting van de huidige pensioenregeling. Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 8 en de bijlagen.

De premie is bij de huidige rentestand (april 2024) toereikend voor het realiseren van de pensioenambitie gebaseerd op de uitgevoerde berekeningen van pensioenverwachtingen bij 'verwacht weer' (mediaan uitkomst).

Huidige medewerkers van Robeco kunnen door een baanwisseling naar een andere werkgever minder pensioen gaan opbouwen als de premie en daarmee pensioenambitie in hun nieuwe pensioenregeling lager is of als de nieuwe pensioenregeling op andere vlakken nadeliger is. Nieuwe medewerkers bij Robeco, met een pensioenopbouw elders, die na 1-1-2026 in dienst treden, kunnen door de baanwisseling minder pensioen gaan opbouwen als de premie en daarmee pensioenambitie in hun oude pensioenregeling hoger was. De werkgever zal medewerkers hier door middel van heldere communicatie op attenderen en bewust maken bij in- en uitdiensttreding.

Nabestaanden

- Het levenslang partnerpensioen wordt voortaan uitsluitend op risicobasis verzekerd en bedraagt 32% van het pensioengevend salaris, aangevuld met € 5.000 verzekerd (per jaar) tijdelijk partnerpensioen tot de AOW-leeftijd.
- Het wezenpensioen bedraagt 40% van het levenslang partnerpensioen.
- Het nabestaandenpensioen wordt verzekerd op basis van het onbepaald partner/wezen systeem.

Toelichting

Vanuit de geformuleerde ambitie hechten Sociale partners belang aan een adequaat marktconform pensioen voor de nabestaande(n) bij overlijden van de medewerker voor en na pensionering.
Het tot de transitiedatum premievrij opgebouwde nabestaandenpensioen van de huidige pensioenregeling blijft op wettelijke gronden voor de huidige medewerkers gehandhaafd binnen het fonds. Dit opgebouwde nabestaandenpensioen komt tot uitkering bij overlijden voor of na de pensioendatum. Voor de huidige actieve deelnemers komt bij overlijden de uitkering van het opgebouwde nabestaandenpensioen boven op de nieuwe uitkering vanuit het nieuwe stelsel (Wtp).

Met het nieuw op te bouwen pensioenkapitaal heeft elke individuele medewerker of slaper op de pensioendatum de keuze om alleen ouderdomspensioen of een combinatie van ouderdoms- en (aanvullend) partnerpensioen aan te kopen.

In de wetgeving zijn maximale percentages opgenomen voor het partner- en wezenpensioen op risicobasis. Het partnerpensioen bedraagt maximaal 50% van het salaris en het wezenpensioen 20% van het salaris (40% van het partnerpensioen). Toepassing van deze maximale percentages zou voor alle huidige medewerkers van Robeco leiden tot een (veel) hoger verzekerd nabestaandenpensioen ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Een (veel) hoger verzekerd nabestaandenpensioen leidt tot een (veel) hogere risicopremie die ten laste komt van het premiebudget en daarmee ten koste gaat van de opbouw van ouderdomspensioen. Hiervoor wordt verwezen naar de bijlagen.

Robeco en OR vinden het niet wenselijk dat de opbouw van het ouderdomspensioen daalt als gevolg van de aanpassing van het nabestaandenpensioen. Ze hebben daarom besloten om de verzekering van nabestaandenpensioen te baseren op de huidige risicopremie en een combinatie te maken van levenslang en tijdelijk partnerpensioen. Voor de nabestaanden van oudere medewerkers leidt dit op totaal basis tot een hoger verzekerd nabestaandenpensioen, voor de nabestaanden van jongere medewerkers tot een lager nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum. Dat komt doordat de oudere deelnemers met een langer dienstverband profiteren van het eerbiedigen van het al opgebouwde partnerpensioen onder de huidige pensioenregeling.
Op deze wijze is binnen het premiebudget een beter evenwicht gerealiseerd tussen de huidige en nieuwe nabestaandendekking en de opbouw van het ouderdomspensioen.

Invaren

- Robeco verzoekt het pensioenfonds het opgebouwde pensioenvermogen collectief over te dragen (in te varen) naar de nieuwe flexibele premieregeling.
- Doel van deze overdracht (invaren) is compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek indien de dekkingsgraad van het pensioenfonds op het moment van invaren dat toestaat.
  Robeco en de OR kunnen zich vinden in de door het pensioenfonds voorgenomen methodiek van evenwichtig invaren, de zogenaamde TBI-methode, waarin in drie stappen het aanwezige fondsvermogen wordt verdeeld over alle deelnemers. Dit wordt nader uitgelegd in paragraaf 5.2.

Toelichting

De huidige doorsneesystematiek wordt gekenmerkt door een herverdeling van de betaalde premie door toebedeling van een lagere actuariële premie aan jongeren en een hogere actuariële premie aan ouderen vanuit het beginsel dat jongeren een langere en ouderen een kortere opbouwhorizon hebben naar hun pensionering.
De wettelijk vereiste afschaffing van de doorsneesystematiek leidt in essentie tot een gelijke toebedeling van premie aan jongeren en ouderen. Per saldo ontvangen jongeren hierdoor eerder een hogere (actuariële) premie dan in de huidige situatie, en ouderen een lagere (actuariële) premie dan dat zij in de oude regeling zouden krijgen voor de actuariële inkoop van hun pensioenopbouw. Dit effect resulteert ten opzichte van de huidige pensioenregeling mogelijk in een lager verwacht pensioenresultaat voor oudere actieve deelnemers.

De nieuwe wetgeving beoogt de gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek voor ouderen (gedeeltelijk) te kunnen opvangen door middel van het standaard pad van invaren. Dit standaard pad voorziet in een collectieve overdracht van het liggende vermogen binnen het pensioenfonds (‘invaren’) waarmee voor ouderen het nadelig effect van een lagere premie en daarmee te verwachten pensioenresultaat (gedeeltelijk) wordt weggenomen. (‘de zogenaamde dubbele transitie’).

Robeco en de OR zijn nadrukkelijk van mening dat dit standaard pad gevolgd dient te worden.

Volgens de wet is het toegestaan om het standaard pad niet te volgen en om te besluiten om niet in te varen onder de volgende voorwaarden:

- De overdracht is in strijd met wettelijke voorschriften
- De overdracht leidt tot onvoldoende evenwichtige uitkomsten
- De overdracht is niet uitvoerbaar binnen de grenzen van beheerste en integere bedrijfsvoering

De keuze om niet in te varen zou leiden tot (extra) compensaties uit de loonruimte (of premiebudget) die naar het oordeel van Sociale partners niet gewenst is vanuit wettelijk en bedrijfseconomisch oogpunt, niet evenwichtig is vanuit het perspectief van een eerlijke verdeling van het aanwezige vermogen binnen het fonds en niet nodig is vanuit de omvang van het beschikbare vermogen binnen het fonds. Daarnaast zou het afwijken van het standaardpad een aparte en ongewenste procedure bij DNB vereisen.

Invaren kan wettelijk plaatsvinden op basis van een standaardmethode of een afwijkende ('*value based ALM*') methode. De besluitvorming hierover vindt plaats door het fonds, niet door de Sociale partners. De financiële impact van de verschillende methoden van invaren op actieve medewerkers, gewezen deelnemers en gepensioneerden is uitvoerig in gezamenlijkheid tussen werkgever, ondernemingsraad en fonds besproken en beoordeeld. Het heeft geleid tot besluitvorming door het fonds om de zogenaamde TBI-methode voor invaren toe te passen.

Compensatie

- Bij de huidige dekkingsgraad van 145% wordt op grond van de uitgevoerde berekeningen in combinatie met het invaren van de opgebouwde pensioenen voor nagenoeg alle leeftijdscohorten geen achteruitgang voorzien in het verwachte pensioenresultaat (in de mediaan).
- Ondanks dat er geen compensatie noodzakelijk lijkt voor de meerderheid van de actieven bij een dekkingsgraad van 145%, is het pensioenfonds van mening dat een deel van de medewerkers minder profiteert van de overgang naar het nieuwe stelsel. Dat komt deels door het afschaffen van de doorsneesystematiek en deels door het beperken van het beleggingsrisico in de uitkeringsfase. Het pensioenfonds hanteert daarom een invaarmethode, de zogenaamde TBI-methode, waarin er ruimte is om voor verwachte nadelige effecten te compenseren. Deze methode wordt toegelicht in paragraaf 5.2 en bestaat uit drie stappen, waarbij stap 3 deze effecten (deels) compenseert.
- De derde stap voorziet bij voldoende vermogen (deels) in compensatie van actieve medewerkers om nadelig effect afschaffen van de doorsneesystematiek (deels) te compenseren. Deze compensatie vanuit stap 3a bij invaren volgens de TBI-methode geldt uitsluitend voor medewerkers die op 1 januari 2026 in dienst zijn van Robeco.
- In stap 3b zal het Pensioenfonds vaststellen aan de hand van de gevolgde stappen van de invaarmethode of de leeftijdscohorten van actieve, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- Verder wordt verwezen naar hoofdstuk 7 dat specifiek ingaat op compensatie.

Risicodeling

- Het beleggingsrisico en het macro-langlevenrisico worden gedragen door de deelnemers, de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- In de uitkeringsfase worden deze risico's collectief gedeeld via een collectieve toedelingskring, waarbij iedere deelnemer een procentueel gelijke bij- of afschrijving op de pensioenuitkering krijgt. De collectieve toedelingskring (of uitkeringscollectief) bestaat uit pensioengerechtigden.
- Sociale partners zien waarde in het toevoegen van een risicodelingsreserve voor de uitkeringsfase. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het huidige persoonlijke pensioenkapitaal van de gepensioneerden dat wordt ingevaren op de transitiedatum. Latere gepensioneerden kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.
- De hoogte van de dotatie aan de risicodelingsreserve bedraagt 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal (werkhypothese).

Toelichting

Naar het oordeel van Sociale partners zijn de (ex-)medewerkers van Robeco in staat en bereid om zelf in belangrijke mate risico's te dragen bij de opbouw van het pensioen. Hieruit ontstaat een kans op een hoger en het risico op een lager pensioenresultaat. Voor de uitkeringsfase, de fase na pensionering, geven Sociale partners wel de voorkeur aan een vorm van collectieve risicodeling. Deze is onder andere gevonden in de wettelijke mogelijkheid van een risicodelingsreserve binnen de flexibele premieregeling. Sociale partners hebben daarbij aangegeven dat de omvang van de risicodelingsreserve beperkt moet blijven om het karakter van een flexibele regeling te behouden waarbij het overgrote deel van het vermogen in de individuele pensioenvoorziening van de deelnemers zit. De uitkomsten van het in de zomer van 2023 door het fonds uitgevoerde risico-onderzoek ondersteunen bovenstaand oordeel en de gemaakte keuzes.

Evenwichtigheid

- Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel. Volgens de optiek van Sociale partners is een gelijkmatig verdeelde lijn het meest wenselijk, maar waarbij wel rekening dient te worden gehouden met het verschil aan risico. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongeren deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn als billijk bevonden.
- De aanwezige huidige buffers in het pensioenfonds worden zodanig verdeeld dat dit een bijdrage levert aan de evenwichtigheid.
- Als kwantitatieve maatstaf wordt evenwichtigheid vastgesteld op basis van de pensioenverwachting in 'verwacht, slecht en mooi weer' scenario's. Daarnaast wordt ook naar netto profijt gekeken, maar ligt de prioriteit vooral bij het verwachte pensioenresultaat,

Toelichting

Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat jongere deelnemers naar verwachting een groter voordeel van leeftijdsafhankelijk beleggen ondervinden. Zij kunnen hun langere horizon beter benutten en

behalen naar verwachting hogere rendementen. Daar staat tegenover dat zij ook meer risico lopen ten opzichte van de huidige pensioenregeling in een slecht-weer-situatie.
Oudere deelnemers profiteren direct van het invaren, waardoor de aanwezige huidige buffers direct worden uitgekeerd in tegenstelling tot het vasthouden van de buffers in het huidige stelsel. In het huidige stelsel worden de buffers alleen uitgekeerd als de dekkingsgraad voldoende hoog is. Daarbij worden deze buffers niet direct uitgekeerd maar over een veel langere periode. Op basis van deze analyses achten Sociale partners de uitkomsten evenwichtig. Hierop wordt verder ingegaan in hoofdstuk 8.

Uitvoering

- De uitvoering van de nieuwe basispensioenregeling wordt verzorgd door het fonds en haar uitbestedingspartners, waaronder de nieuwe administrateur Appel.
- De aanstelling van het fonds geldt voor de duur van 5 jaar vanaf de transitiedatum (tot en met 31 december 2030), wordt in de tussentijd gemonitord en te zijner tijd opnieuw beoordeeld door Robeco en de OR.
- De eenmalige kosten die gemoeid zijn met de transitie en implementatie van de nieuwe wetgeving en administrateur, komen ten laste van het fondsvermogen. De huidige prepensioenregeling wordt omgezet naar de basispensioenregeling binnen het fonds.
- De huidige bruto aanvullende pensioenregeling wordt omgezet naar een uitbetaling in salaris op basis van de toekomstige ongewijzigde leeftijdsafhankelijke premie met de mogelijkheid (via *opt in*) van vrijwillig bijsparen in de basispensioenregeling van het fonds.
- De huidige netto aanvullende pensioenregeling vervalt per 1 april 2024. Het is per die datum een gesloten pensioenregeling. Het opgebouwde netto pensioenkapitaal wordt overgedragen naar verzekeraar a.s.r. De netto overlijdensrisicodekking wordt voortgezet bij verzekeraar a.s.r.
- De verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen werd tot en met 31 december 2023 uitgevoerd door het fonds en is met ingang van 1 januari 2024 door de werkgever ondergebracht bij verzekeraar NN.

Toelichting

Het fonds heeft sinds het ontstaan in 1972 de meerwaarde ruimschoots bewezen. Hetgeen onder meer blijkt uit de tevredenheid van de deelnemers en de huidige dekkingsgraad. Tegelijkertijd beseffen Sociale partners dat in de afgelopen 50+ jaar belangrijke veranderingen zijn opgetreden in het landschap van pensioenuitvoering en uitbesteding. Sociale partners hebben zich bij aanvang van het transitietraject in 2021 verdiept in de relevante ontwikkelingen en een mening gevormd over de (on)mogelijkheden, voor- en nadelen van pensioenuitvoering 'binnen' of buiten de organisatie van Robeco in Nederland.
Deze analyse heeft geleid tot een opdracht aan het fonds om op het gebied van administratie (door Achmea Pensioen Services voor de basisregeling en door ABN AMRO Pension Services voor de aanvullende regelingen) een studie naar toekomstbestendigheid uit te voeren en de Sociale partners te rapporteren over de bevindingen. Dit heeft geleid tot een wijziging van administrateur voor de basisregeling (naar Appel) en de beëindiging (door ABN AMRO Pension Services zelf) van de

uitvoeringsovereenkomst voor de aanvullende regelingen. Sociale partners hebben mede op grond van deze ontwikkelingen de vermelde maatregelen genomen.

Daarnaast is door Sociale partners onderzoek verricht naar de meerwaarde van de verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen binnen of buiten het fonds. De conclusies hieruit waren dat er een betere dekking buiten het pensioenfonds kon worden gerealiseerd en dit tot een vereenvoudiging van het pensioenlandschap leidde.
Bovenvermelde onderzoeken en maatregelen, door het fonds zelf en met initiatie door en nauwe betrokkenheid van de Sociale partners, leiden naar de verwachting van Sociale partners tot (nog) meer kwaliteit en efficiency in de uitvoering van de pensioenregeling en aanverwante verzekeringen.

4.3. Vergelijking huidige en nieuwe pensioenregeling

4.3.1. Kwalitatieve beschrijving verschillen belangrijkste onderdelen huidige en nieuwe pensioenregeling (basis en bruto aanvullende pensioenregeling)

Basisregeling	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
Karakter pensioenregeling	Middelloon, vaste premie	Flexibele premieregeling
Toetredingsleeftijd	Vanaf 01-01-2024: 18 jaar	18 jaar
Voorportaalregeling	Vanaf 01-01-2024: geen	Geen
Pensioenrichtdatum	67 jaar	67 jaar
Opbouwpercentage	1,738% (2024)	n.v.t.
Premiepercentage of premiestaffel	31,0% PG (totaal premiebudget)[3] Inclusief premie arbeidsongeschiktheidspensioen	31,0% PG (totaal premiebudget)[2] Inclusief premie arbeidsongeschiktheidspensioen
Premieverdeling werkgever/werknemer (eigen bijdrage)	Werkgever: 25,0% PG Werknemer: 6,0% PG	Werkgever: 25,0% PG Werknemer: 6,0% PG
Pensioenambitie	Opbouw van pensioen van 1,738% over het salarisdeel tussen € 17.545 en € 87.302). (2024)	Beschikbaar stellen van een premie waarmee een adequaat marktconform pensioen kan worden bereikt.
Toeslagverlening	Ja	Nee
Omschrijving pensioengevend salaris	12x vast maandsalaris plus vakantietoeslag en (eventueel) 13e maand	12x vast maandsalaris plus vakantietoeslag en (eventueel) 13e maand
Maximaal pensioengevend salaris	€ 87.302 (2024)	€ 87.302 (2024)
Franchise	€ 17.545 (2024)	€ 17.545 (2024)
Partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum:	Opbouwbasis: 70% van het te bereiken ouderdomspensioen (levenslang) +	Risicobasis: 32% van het pensioengevend salaris (levenslang) +

[3] Totaal beschikbare premiebudget is 31% van de pensioengrondslag. Eventuele verschuivingen of wijzigingen van de kosten en/of (risico)premies komen ten laste van het totale premiebudget van 31% van de pensioengrondslag.

Basisregeling	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
	20% van het levenslange partnerpensioen (tijdelijk)	vaste jaarlijkse uitkering van € 5.000 (tijdelijke uitkering tot aan de AOW-leeftijd van de partner)
Dekking bij uitdiensttreding	Opgebouwd partnerpensioen	Voortzetting gedurende drie maanden of gedurende de gehele WW-periode. Werknemers kunnen voor eigen rekening de dekking na uitdiensttreding maximaal drie jaar voortzetten.
Partnerpensioen bij overlijden na pensioendatum	Opgebouwd partnerpensioen	Partnerpensioen gefinancierd uit opgebouwd pensioenkapitaal
Omschrijving partner	Echtgenoten Geregistreerde partners Samenwonende partners met een notarieel samenlevingsovereenkomst Samenwonende personen die minimaal 5 jaar ingeschreven staan op hetzelfde woonadres en gedurende die hele periode kunnen aantonen dat ze een zorgplicht hebben ten opzichte van elkaar.	Echtgenoten Geregistreerde partners Samenwonende partners met een notarieel samenlevingsovereenkomst Samenwonende personen die minimaal 6 maanden op hetzelfde adres wonen en een duurzame huishouding voeren.
Hoogte/percentage partnerpensioen voor pensioendatum	70% van het te bereiken ouderdomspensioen (levenslang) + 20% van het levenslange partnerpensioen (tijdelijk)	32% van het pensioengevend salaris (levenslang) + € 5.000 (tijdelijk) + het opgebouwde Partnerpensioen onder het FTK.
Is sprake van een jaarlijkse (vaste) stijging of gelijk	Verhoogd op basis van toeslag (besluit pensioenfonds)	Gelijk
Bepaald of onbepaald partnerpensioen	Onbepaald	Onbepaald
Uitloopperiode	Geen	6 maanden (tenzij dit uitvoeringstechnisch niet

Basisregeling	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
		mogelijk is of leidt tot onacceptabele hoge uitvoeringskosten)
Anw-hiaatverzekering (via werkgever)	Vrijwillig met opt out mogelijkheid. € 17.860 (2023) per jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de partner.	Vrijwillig met opt out mogelijkheid. € 17.860 (2023) per jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de partner.
Wezenpensioen	Risicobasis. 20% van het partnerpensioen tot uiterlijk leeftijd 27.	Risicobasis. 40% van het partnerpensioen tot uiterlijk de nieuwe wettelijke leeftijd 25.
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Inbegrepen	Inbegrepen
Netto pensioensparen	Ja	Nee
Vrijwillige voortzetting partnerpensioen	N.v.t.	Voorstel om wettelijk minimum op te nemen (tenzij dit uitvoeringstechnisch niet mogelijk is of leidt tot onacceptabele hoge uitvoeringskosten)
Flexibiliseringsmogelijkheden	• Vervroegen of uitstellen pensioendatum • Aanwenden spaarkapitaal • Uitruilen • Variabiliseren • deeltijdpensioen	• Vervroegen of uitstellen pensioendatum • Aanwenden spaarkapitaal • Uitruilen • Variabiliseren • deeltijdpensioen
Overgangsregelingen	n.n.b.	n.n.b.
Vrijwillig bijsparen	Ja	Ja

Bruto aanvullende regeling	Huidige pensioenregeling	Nieuwe bijspaarregeling
Karakter pensioenregeling	Beschikbare premie; Verplichte deelname met opt out mogelijkheid	Flexibele premieregeling; Vrijwillige deelname met opt in mogelijkheid
Toetredingsleeftijd	Vanaf 01-01-2024: 18 jaar	18 jaar
Voorportaalregeling	Vanaf 01-01-2024: geen	Geen
Pensioenrichtdatum	67 jaar	67 jaar
Opbouwpercentage	N.v.t.	N.v.t.
Premiepercentage of premiestaffel	Leeftijdsafhankelijke premietabel	Leeftijdsafhankelijke premietabel omgezet naar salaris en maandelijks uitbetaald
Premieverdeling werkgever/werknemer (eigen bijdrage)	Werkgever: volledig	Werkgever: volledig
Pensioenambitie	Geen	Geen
Toeslagverlening	Geen	Geen
Omschrijving pensioengevend salaris	12x vast maandsalaris plus vakantietoeslag en (eventueel) 13e maand	12x vast maandsalaris plus vakantietoeslag en (eventueel) 13e maand
Maximaal pensioengevend salaris	€ 137.800 (2024)	€ 137.800 (2024)
Franchise	€ 87.302 (2024)	€ 87.302 (2024)
Partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum:	Risicobasis Verplichte verzekering Onderdeel basisregeling + restitutie opgebouwd kapitaal als aanvullend NP.	Risicobasis Verplichte verzekering Onderdeel basisregeling. Het tot de invaardatum opgebouwd kapitaal blijft beschikbaar voor aankoop van extra NP bij overlijden voor de pensioendatum.

4.3.2. Kwalitatieve beschrijving verschillen financiële opzet huidige en nieuwe pensioenregeling

Onderdeel	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
Risicohouding	Neutraal	Offensief
Beleggingsbeleid	Collectief met gemiddeld 53% in zakelijke waarden	Individuele lifecycles met gemiddeld 68% in zakelijke waarden
(Minimaal) vereist eigen vermogen	3,80%	1,00%
Operationeel vermogen	N.v.t.	1,00%
Risicodelingsreserve	0,00%	3,00%

5. Omgaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in Nederland is uniek. Voor het eerst is in de wetgeving voorzien in het standaard omzetten van de pensioenaanspraken en -rechten onder het huidige pensioenstelsel naar aanspraken en rechten in het nieuwe pensioenstelsel. En dat zonder dat de rechthebbenden individueel bezwaar kunnen maken tegen deze omzetting. Dit wordt 'invaren' genoemd en geldt wettelijk als het standaard pad. Invaren is geen verplichting. Niet-invaren kan alleen als er aan een aantal voorwaarden is voldaan, invaren is de default.

Sociale partners bij Robeco verzoeken het fonds het opgebouwde pensioenvermogen collectief over te dragen (in te varen) naar de nieuwe flexibele premieregeling. Als gevolg van deze overdracht (invaren) is het mogelijk om, onder meer, compensatie voor het afschaffen van de huidige doorsneesystematiek te bieden vanuit het aanwezige fondsvermogen. De huidige doorsneesystematiek wordt gekenschetst door een toebedeling van een lagere actuariële premie aan jongeren en een hogere actuariële premie aan ouderen vanuit het beginsel dat jongeren een langere en ouderen een kortere opbouwhorizon hebben naar hun pensionering. De wettelijke afschaffing van de doorsneesystematiek leidt in essentie tot een gelijke toebedeling van premie aan jongeren en ouderen (als percentage van de pensioengrondslag). Per saldo ontvangen jongeren hierdoor meer dan in de huidige situatie, en ouderen minder. Dit resulteert in een lager verwacht pensioenresultaat voor ouderen. De afschaffing van de doorsneesystematiek wordt beoogd vanuit de nieuwe wetgeving voor ouderen (gedeeltelijk) te kunnen worden opgevangen door middel van het standaard pad van invaren. Dit standaard pad voorziet in een collectieve overdracht van het liggende vermogen binnen het pensioenfonds ('invaren') waarmee voor ouderen het nadelig effect van een lagere premie en daarmee te verwachten pensioenresultaat (gedeeltelijk) wordt weggenomen. Robeco en de OR zijn nadrukkelijk van mening dat dit standaard pad gevolgd dient te worden. De keuze om niet in te varen zou leiden tot (extra) compensaties uit de loonruimte, die naar het oordeel van Sociale partners niet gewenst zijn vanuit wettelijk en bedrijfseconomisch oogpunt, niet evenwichtig zijn vanuit het perspectief van een eerlijke verdeling van het aanwezige vermogen binnen het fonds en niet nodig zijn vanuit de omvang van het beschikbare vermogen binnen het fonds. Het afwijken van het standaard pad vereist daarnaast een aparte en ongewenste procedure bij de Nederlandsche Bank.

Het oordeel van Robeco en de OR over de evenwichtigheid en de cijfermatige uitwerking en onderbouwing van het invaarbesluit staat beschreven in hoofdstuk 8 (Inzicht in transitie effecten).

De opgebouwde nominale pensioenkapitalen in de bruto aanvullende pensioenregeling worden ook ingevaren. Hierbij worden zoveel mogelijk in lijn met de invaarprincipes achter de TBI-methode buffers toegekend aan de pensioenkapitalen. Als onderdeel van de gestorte premie voor de bruto aanvullende pensioenregeling is in het verleden altijd een opslag voor het VEV opgenomen. De bruto DC kapitalen hebben hiermee een latente claim op de buffers. In stap 1 van de invaarmethode worden daarom de individuele pensioenkapitalen verhoogd met het gemiddelde Vereist Eigen Vermogen van de afgelopen 10 jaar. De exacte uitwerking wordt door het pensioenfonds gedaan in samenspraak met de actuaris.

Werkgever en OR hebben niet gekozen voor een zogenaamde buy out waarbij de opgebouwde pensioenrechten door middel van een collectieve waardeoverdracht worden overgedragen naar een verzekeraar en omgezet in nominaal gegarandeerde pensioenrechten met (eventueel een vorm van vaste) indexatie. Werkgever en OR willen de pensioenrechten uit het verleden en in de toekomst binnen één uitvoeringsorgaan handhaven en zien daarin het fonds als de geschikte uitvoerder.

5.1. Verzoek tot invaren

In verband met de wijziging van de pensioenovereenkomst verzoekt Robeco aan het fonds om de per 01-01-2026 opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten aan te wenden overeenkomstig de gewijzigde pensioenovereenkomst door middel van een collectieve waardeoverdracht als bedoeld in artikel 150m PW.

5.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om in te varen

Bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt de zogenaamde TBI-methode (zie verderop in deze paragraaf) gehanteerd om de resterende buffers toe te wijzen aan de persoonlijke pensioenkapitalen. Voorafgaand aan het hanteren van de TBI-methode wordt eerst een deel van het totale vermogen aangewend voor:

1. Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (MVEV, wettelijke verplichting)
2. Vullen van de buffer voor de operationele reserve (wettelijke verplichting)
3. Vullen van de risicodelingsreserve (zie hoofdstuk 6)

De MVEV en de operationele reserve zijn wettelijke verplichtingen van een flexibele pensioenregeling die altijd gevuld moeten zijn. Volgens het pensioenfonds bedraagt naar verwachting de MVEV 1% van het totaal van de persoonlijke pensioenkapitalen en de operationele reserve 1% van het totaal van de persoonlijke pensioenkapitalen.

Daarnaast wordt als werkhypothese uitgegaan van 3% van het totale vermogen van alle deelnemers die per de transitiedatum vallen onder de collectieve uitkeringsfase.
Bij het aanwenden van het resterende vermogen volgen Sociale partners het principebesluit van het fonds met betrekking tot de TBI-methode. Er wordt een 3-stappen methode gevolgd, deze luidt als volgt:

Stap 1
Eerst wordt het individuele kapitaal toegekend op basis van de principes van toekomstbestendige indexatie (TBI-methode). Dit is de methode die het bestuur nu toepast voor het bepalen van de indexatie. De toeslagmaatstaf is de verwachte lange termijn inflatie zoals gepubliceerd door DNB en

die momenteel ook wordt gehanteerd in het indexatiebeleid. Het startpunt van de verdeelregel is dat de buffer bij invaren wordt verdeeld op basis van het huidige FTK. Dit staat los van hoe het beleggingsbeleid in de toekomstige pensioenregeling eruitziet. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. Dit is overigens niet per definitie een voor- of nadeel t.o.v. de standaardmethode omdat de te kiezen spreidingsperiode hiervoor een belangrijke factor is.

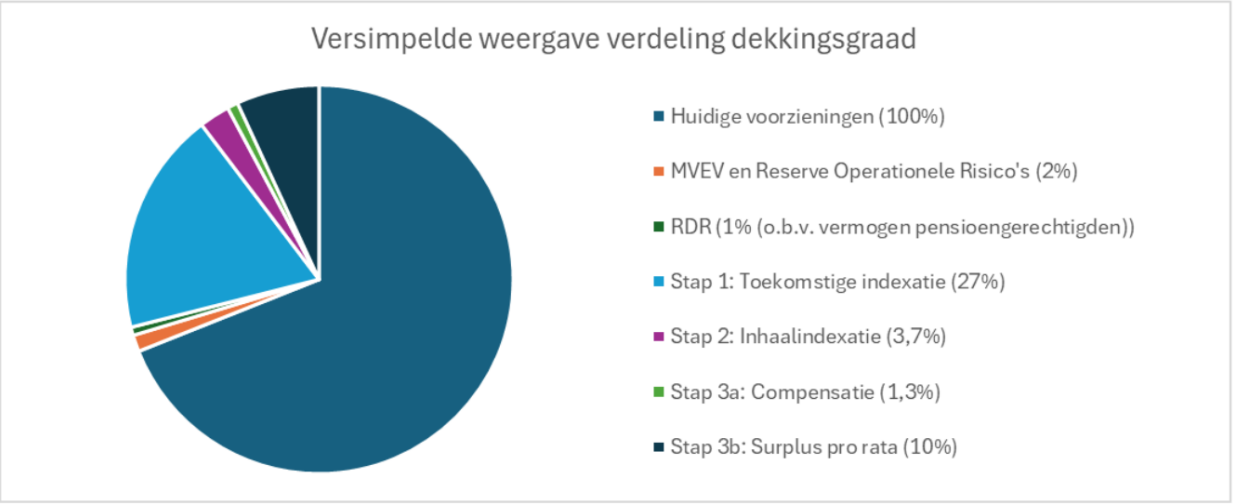
Stap 2
Het aanwezige surplus na toepassing van stap 1 wordt gebruikt voor inhaalindexatie. Indien mogelijk wordt 100% inhaalindexatie toegepast. Op deelnemersniveau is door het pensioenfonds bijgehouden wat de indexatie achterstand is. Deze achterstand wordt bij stap 2 toegekend. Bij de berekeningen in het transitieplan is vooralsnog gerekend met de bijgehouden indexatie achterstand. Bij het daadwerkelijk doorvoeren op transitiedatum zal de actuele indexatie achterstand eerst gecorrigeerd worden met de verhoging uit stap 1.
Het (inhaalindexatie)beleid blijft tot invaren onveranderd. In het implementatieplan wordt uiteengezet of en hoe met de indexatie wordt omgegaan over het laatste jaar voor invaren.

Stap 3
Het aanwezige surplus na toepassing van stap 1 en 2 wordt tot maximaal de helft gebruikt voor compensatie van iedere actieve deelnemer die direct nadeel ondervindt van afschaffen van de doorsneepremie (stap 3a) (zie hoofdstuk 7). Het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus zorgt ervoor dat de groep in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment. Uit berekeningen blijkt dat dit circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dit betreft circa € 12 miljoen. De hoogte van de benodigde compensatie wordt nader door het pensioenfonds vastgesteld.

In beginsel wordt minimaal de andere helft van het surplus na stap 1 en 2, pro rata verdeeld over alle deelnemers in het pensioenfonds (stap 3b). Alle deelnemers krijgen hetzelfde percentage van de resterende buffer. Voor oudere deelnemers (m.n. gepensioneerden) heeft dit een groter effect op het te ontvangen pensioen dan voor jongere deelnemers, omdat de verhoging bij jongere deelnemers over een niet-volledige pensioenopbouw plaatsvindt. Dit heeft tot gevolg dat in de analyse naar evenwichtigheid, stap 3b tot een relatief sterker positief effect leidt bij oudere deelnemers. Sociale partners en het pensioenfonds achten dit een evenwichtig effect aangezien op dat moment de verdeling aan de hand van stap 1 en 2 al zijn toegepast.

Ter toelichting op de wijze waarop de verdeling van de dekkingsgraad (van 145%) uitwerkt op basis van deze TBI-invaarmethode, onderstaand twee (vereenvoudigde) weergaven van de verdeling:

Versimpelde weergave verdeling dekkingsgraad	
Huidige voorzieningen (100%)	100%
MVEV en Reserve Operationele Risico's (2%)	2%
RDR (1% (o.b.v. vermogen pensioengerechtigden))	1%
Stap 1: Toekomstige indexatie (27%)	27%
Stap 2: inhaalindexatie (3,7%)	3,7%
Stap 3a: Compensatie (1,3%)	1,3%
Stap 3b: Surplus pro rata (10%)	10%
Totaal	145%

Het bestuur van het fonds acht de bovenbeschreven TBI-methode evenwichtig voor invaren omdat dit leidt tot een verdeling van de huidige buffer op een vergelijkbare wijze als in het oude stelsel. Ook als het fonds zou sluiten en onder FTK doorgaat dan blijft TBI in de toekomst van kracht. Het bestuur heeft beoordeeld dat de standaardmethode bij hogere dekkingsgraden niet evenwichtig is. Voor met name oudere, gepensioneerde, deelnemers leidt deze methode tot een verdeling waarvan de waarde van het toegekende kapitaal niet in verhouding staat tot de huidige indexatieambitie van het fonds. Sociale partners kunnen zich vinden in deze overwegingen, argumentatie en het principebesluit van het pensioenfondsbestuur.

Sociale partners en het pensioenfonds streven ernaar om op transitiedatum naast het vullen van de wettelijke reserves en de risicodelingsreserve de TBI-methode uit te voeren tot minimaal stap 3a, d.w.z. compensatie actieven. Op basis van de huidige berekeningen betekent dat een gewenste dekkingsgraad van ca. 140%, aangezien stap 3a maximaal voor 50% voor compensatie mag worden gebruikt.

Zoals in paragraaf 3.4 beschreven heeft het fonds de renteafdekking verhoogd alsmede een optie gekocht om het risico van daling zakelijke waarden af te dekken teneinde een grote mate van zekerheid te verkrijgen dat de dekkingsgraad niet onder de 135% zal komen. Dat betekent dat voor Sociale partners en het pensioenfonds de minimaal dekkingsgraad 135% bedraagt. In de situatie dat de dekkingsgraad zakt onder de 135% hebben Sociale partners en het pensioenfonds afgesproken om met elkaar in overleg te gaan over de ontstane situatie.
Invaren bij een lagere dekkingsgraad behoort nog steeds tot de mogelijkheden, maar Sociale partners en het pensioenfonds willen dan opnieuw naar alle uitgangspunten en afspraken kijken. Mogelijk leidt dat tot een aanpassing daarvan of uitstel van de transitie.

Voorrangsregels
In het geval dat op het moment van invaren de dekkingsgraad onvoldoende is, zal afhankelijk van de hoogte van de dekkingsgraad de desbetreffende stap naar rato worden uitgevoerd. De prioriteit van de drie afzonderlijke stappen wijzigt niet in dat geval. Dat betekent dat de volgende stap pas wordt uitgevoerd nadat de vorige stap volledig is uitgevoerd. M.u.v. stap 3a en 3b. Die worden tegelijkertijd uitgevoerd.

6. Risicodelingsreserve

6.1. Risicodelingsreserve

De risicodelingsreserve is volgens de keuze van werkgever en OR een integraal onderdeel van de nieuwe flexibele premie pensioenregeling. Door middel van deze reserve wordt door werkgever en OR beoogd om financiële mee- en tegenvallers in de uitkeringsfase zodanig collectief te delen dat dit leidt tot gemiddeld stabielere en hogere ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties ten opzichte van de aanname dat deze reserve geen onderdeel van de pensioenregeling zou zijn.
Door het pensioenfonds is onderzocht dat de kans van korten substantieel lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een substantiële verlaging van de kans op een nominale korting. Uitgangspunt is dat de nieuwe gepensioneerde zich inkoopt tegen de hoogte van de aanwezige reserve. Dit moet uitvoeringstechnisch wel mogelijk zijn.
De technische invulling van de risicodelingsreserve zoals vermeld in dit hoofdstuk is nog niet definitief, maar betreft de werkhypothese.

6.2. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan risicodelingsreserve

Het nieuwe pensioenstelsel dat op 1 juli 2023 is ingegaan moet toekomstbestendig zijn en antwoord geven op de gewijzigde arbeidsmarkt, gestegen levensverwachting, veranderende financiële markten, en de huidige verdeling tussen generaties. Het nieuwe pensioenstelsel kent minder solidariteit dan de huidige pensioenregeling en reageert sneller op financiële markten.

Voor pensioenovereenkomsten die op 30 juni 2023 bestonden, geldt dat Sociale partners met een (eigen) pensioenfonds uiterlijk in 2024 ingrijpende keuzes in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel moeten maken, zodat op uiterlijk 1 januari 2028 de nieuwe pensioenregeling van kracht is. Deze verplichting geldt ook voor Robeco.

Sociale partners van Robeco hebben de afgelopen jaren een gedegen proces doorlopen en gezamenlijk een weloverwogen keuze gemaakt omtrent de toekomstige pensioenregeling.
Naar het oordeel van Sociale partners zijn de (ex-)medewerkers van Robeco in staat en bereid om zelf in belangrijke mate risico's te dragen. Hieruit ontstaat gedurende de opbouwfase een kans op een hoger en een risico op een lager pensioenresultaat. Waarbij het risico van een nadelig rendement uit zakelijke waarden naar de pensioenleeftijd toe volgens het life-cycle-principe automatisch wordt afgebouwd. De karakteristieken van een flexibele premieregeling (persoonlijke pensioenvermogens, beleggingsvrijheid, risicodeling, uitkeringswijze), ten opzichte van een solidaire premieregeling waarin deze karakteristieken niet of anders van toepassing zijn, sluiten het beste aan bij de populatie van (ex-) medewerkers van Robeco. Dit oordeel is bevestigd vanuit het door het pensioenfonds in de zomer van

2023 uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, waaruit onder meer een relatief hoge risicobereidheid en hoge risicocapaciteit van (ex-) medewerkers van Robeco naar voren kwamen.

In de uitkeringsfase, dus de fase na pensionering, geven Sociale partners wél de voorkeur aan een vorm van collectieve risicodeling. Deze is onder andere gevonden in de wettelijke mogelijkheid van een risicodelingsreserve binnen de flexibele premieregeling. De uitkomsten van het in de zomer van 2023 door het fonds uitgevoerde risicopreferentie onderzoek ondersteunen bovenstaand oordeel en de gemaakte keuzes.

Sociale partners zien, net als de respondenten uit het risicopreferentieonderzoek, meerwaarde in het toevoegen van een risicodelingsreserve in de uitkeringsfase. Deze reserve wordt (alleen) gevuld vanuit het persoonlijke pensioenkapitaal van pensioengerechtigden op de transitiedatum. Latere pensioengerechtigden kopen zich op dat moment in vanuit hun beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal. Als (voorlopige) richtlijn is in afstemming met het pensioenfonds een percentage van 3% van het opgebouwde pensioenkapitaal als dotatie aan de reserve vastgesteld.

6.3. Initiële vulling risicodelingsreserve

Robeco verzoekt het fonds de risicodelingsreserve initieel als volgt te vullen:
Deze wordt (alleen) gevuld vanuit 3% van het pensioenkapitaal van de pensioengerechtigden op de transitiedatum. Latere pensioengerechtigden kopen zich op dat moment in vanuit 3% van het beschikbare persoonlijke pensioenkapitaal.

6.4. Vul- en uitdeelregels risicodelingsreserve

De vul- en uitdeelregels bepalen hoeveel er gespaard en hoeveel uitgedeeld wordt. De vulling is initieel vastgesteld op 3% van het op de pensioendatum opgebouwde persoonlijke pensioenkapitaal.
Hiermee wordt bereikt dat ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties gemiddeld stabieler en hoger zijn ten opzichte van de aanname dat deze reserve geen onderdeel van de pensioenregeling zou zijn.
Het behaalde rendement binnen de risicodelingsreserve blijft ook binnen de risicodelingsreserve, tenzij het gehanteerde maximum is bereikt (zie paragraaf 6.5)

De risicodelingsreserve wordt alleen ingezet om te voorkomen dat de pensioenuitkering in dat jaar daalt. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de behaalde rendementen in de collectieve uitkeringsfase gespreid worden over een periode van 3 jaar (geheugenloos).

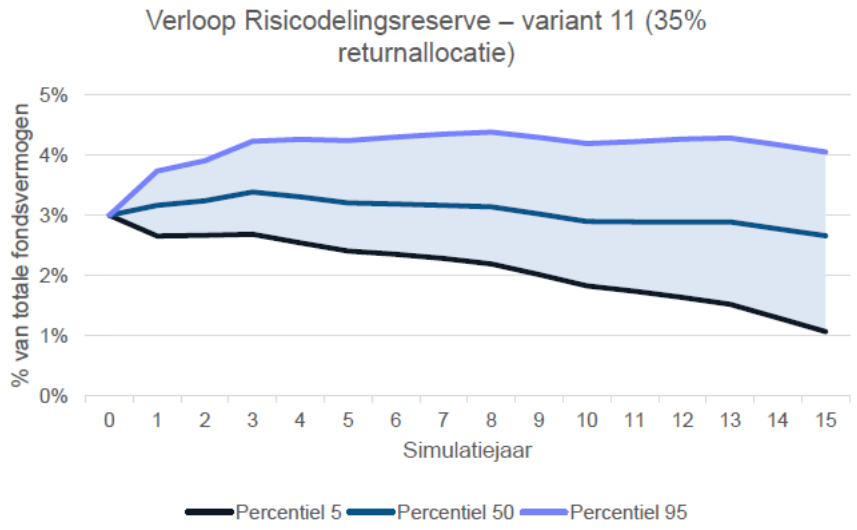
Er wordt jaarlijks maximaal 20% van de risicodelingsreserve uitgekeerd om te voorkomen dat in enig jaar de risicodelingsreserve leeg kan raken. De risicodelingsreserve mag niet negatief worden. In dat geval wordt deze aangevuld vanuit de operationele reserve.

De afspraken over de uitdeelregels worden vastgelegd over een periode van minimaal 5 jaar (artikel 1h Besluit uitvoering Pensioenwet). Het fonds stelt regels vast over de doelstellingen, negatieve en volle reserves en de vul- en uitdeelregels van de risicodelingsreserve.

6.5. Gewenste en maximale omvang risicodelingsreserve

De risicodelingsreserve heeft wettelijk een maximale omvang van 15% van het gehele voor pensioen gereserveerde kapitaal inclusief risicodelingsreserve. De risicodelingsreserve mag niet negatief zijn. Robeco en OR hanteren 5% als maximum. Indien de risicodelingsreserve boven het gehanteerde maximum uit komt, wordt het meerdere naar rato uitgekeerd aan de pensioengerechtigden.

Volgens de zogenaamde 'Ortec methode' wordt bij een tekort in de uitkeringsfase in enig jaar een uitkering 1-jarig aangevuld tot maximaal het nominale niveau. Dit heeft een beperkte impact op het onttrekken uit de risicodelingsreserve. Zie onderstaande uitgevoerde ALM-berekening:

7. Compensatie

De overstap naar een premieregeling betekent afschaffing van de huidige doorsneesystematiek met de invoering van een vlakke premie. Dit kan ertoe leiden dat deelnemers in de gewijzigde pensioenregeling minder pensioen opbouwen dan het geval zou zijn geweest bij het voortzetten van de premiesystematiek met doorsneepremies. Het compensatievraagstuk betreft alleen actieve deelnemers.

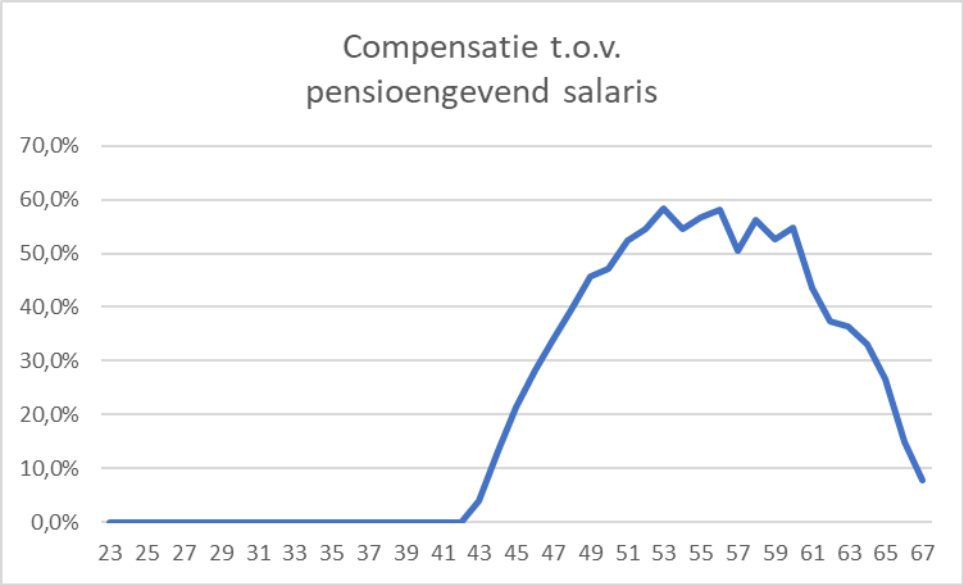
Het uitgangspunt bij compensatie is dat een evenwichtige transitie vereist dat het (onevenredig) nadeel voor actieve deelnemersgroepen in gemiste toekomstige pensioenopbouw adequaat en kostenneutraal gecompenseerd wordt. De wetgever heeft de invulling daarvan nadrukkelijk overgelaten aan het arbeidsvoorwaardenoverleg. De Sociale partners hebben ten aanzien van dit punt onderhandelingsvrijheid. Sociale partners kunnen dan ook besluiten dat compensatie niet nodig is om tot een evenwichtige transitie te komen. Dit uitgangspunt is vastgelegd in het Pensioenakkoord. Door deze afspraken te maken hebben Sociale partners zich gecommitteerd aan deze afspraken.

Wat een adequate compensatie is, is per regeling anders. Robeco vult dit begrip in aan de hand van het doorlopen van dit proces in een aantal stappen. Deze worden hierna uitgewerkt.
Robeco voorziet bij een dekkingsgraad hoger dan 145%, op grond van de uitgevoerde stappen dat er, nadat er is ingevaren, geen achteruitgang in verwacht pensioenresultaat meer is en daarmee geen noodzaak is tot aanvullende financiële compensatie.

7.1. Compensatie vanuit invaren

Ondanks dat er geen compensatie noodzakelijk lijkt voor de meerderheid van de actieven bij een dekkingsgraad van 145%, constateren Sociale partners en het pensioenfonds dat een deel van de medewerkers minder profiteert van de overgang naar het nieuwe stelsel. Dat komt deels door het afschaffen van de doorsneesystematiek en deels door het beperken van het beleggingsrisico in de uitkeringsfase. Het pensioenfonds hanteert daarom een invaarmethode, de zogenaamde TBI-methode. Deze methode is toegelicht in paragraaf 5.2 en bestaat uit drie stappen, waarbij stap 3 deze effecten (deels) compenseert.
De derde stap voorziet bij voldoende vermogen (deels) in compensatie van medewerkers in de leeftijd van 43 jaar t/m 67 jaar volgens de hieronder vermelde grafiek[4]. Daarbij wordt maximaal 50% van het resterende vermogen na het uitvoeren van stap 1 en stap 2 aangewend voor compensatie (stap 3a). Het overige deel (minimaal 50%) van stap 3 wordt pro rata uitgedeeld aan alle deelnemers (stap 3b). Beide delen worden indien van toepassing op de transitiedatum in de persoonlijke pensioenvermogens van de desbetreffende deelnemers gestort.

[4] De benodigde compensatie per leeftijdsgroep is een initiële schatting op basis van de rentestand per eind februari 2024. Ten behoeve van het implementatieplan zal deze berekening gevalideerd en waar nodig gecorrigeerd worden.

Nadere toelichting

Bij de TBI-invaarmethode wordt bij voldoende vermogen het nog aanwezige surplus, na stap 1 en stap 2, deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a). Het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment. Het pensioenfonds heeft de benodigde compensatie berekend op basis van de rentestand eind februari 2024. Daarbij is per leeftijdscohort van 1 jaar uitgerekend hoeveel elk leeftijdscohort erop achteruitgaat vanwege het afschaffen van de doorsneessystematiek, na het toepassen van stap 1 en stap 2 van de TBI-methode. Dit resulteert in een bedrag in Euro's, dat vervolgens is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag. Uit de eerdere berekeningen blijkt dat stap 3a circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dat betreft circa € 12 miljoen. De hoogte van de benodigde compensatie wordt nader door het pensioenfonds vastgesteld.

7.2. Nut en noodzaak tijdelijke compensatie per leeftijdscohort

Eerst zijn door Robeco de financiële effecten van de transitie in kaart gebracht (stap 1). Zodoende werd inzichtelijk of er een compensatievraagstuk is, en bij welke groep actieve deelnemers en indien van toepassing, leeftijdscohort sprake is van een onevenredig nadeel die adequaat en kostenneutraal gecompenseerd zou moeten worden (stap 2). Het in kaart brengen van de financiële effecten vond plaats door de verschillen in pensioenverwachting per leeftijdscohort vast te stellen tussen de huidige en nieuwe pensioenregeling. Daaruit bleek voor Robeco een onevenwichtig effect en onevenredig nadeel voor bestaande werknemers in de leeftijdsgroep 43 tot 68 jaar.

De effecten per leeftijdscohort worden in belangrijke mate veroorzaakt door:

- het afschaffen van de doorsneepremie
- Beleggen volgens lifecycle methodiek waarbij leeftijdsafhankelijk belegd wordt en naarmate de leeftijd stijgt het beleggingsrisico en renterisico wordt afgebouwd
- In de uitkeringsfase te beleggen in een lager percentage aan zakelijke waarden waardoor het verwachte rendement voor deze groep ook lager is dan in het huidige stelsel
- het overschakelen naar degressieve opbouw.

Compensatie ziet op gemiste toekomstige pensioenopbouw en ziet alleen op actieve deelnemers die tot een leeftijdscohort horen en die pensioen opbouwen. Alle deelnemers binnen hetzelfde leeftijdscohort krijgen dezelfde mate van compensatie.

7.3. Doelstellingen, maatstaven, keuzes, overwegingen en berekeningen ten grondslag aan besluit om te compenseren

Het afschaffen van de doorsneesystematiek leidt ertoe dat bepaalde actieve groepen (ouderen) deelnemers in het nieuwe systeem een lagere premie inleg hebben dan in het oude systeem vanwege de overgang naar een lagere vlakke premie. In de wet toekomst pensioen (Wtp) wordt gesproken over het adequaat compenseren van deelnemers die er bij de overgang mogelijk op achteruit gaan vanwege het afschaffen van de doorsneessystematiek. Het afschaffen van de doorsneepremie en het overgaan op een vlakke premie heeft alleen effect op de actieve deelnemers, aangezien slapers en gepensioneerden geen premie meer betalen.

In de Wtp is niet vastgelegd hoe de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek moet worden berekend. Dat is aan de sociale partners. De wetgever biedt de mogelijkheid om bij de transitie de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie uit het vermogen van het pensioenfonds te financieren. Bij het bepalen van de compensatie is rekening gehouden met de enkele transitie, nl. de overgang naar de nieuwe premiestelling.

Bij de overgang naar het nieuwe stelsel worden de huidige buffers verdeeld over alle deelnemers (actieven, slapers en gepensioneerden). Deze buffers behoren niet toe aan een specifieke groep

deelnemers. Het financieren van de compensatie vanuit deze buffers betekent niet dat compensatie wordt afgewenteld op derden, maar wordt gefinancierd uit het totale vermogen.

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om als startpunt van de verdeelregel de buffers bij invaren te verdelen op basis van het huidige FTK. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. In vergelijking met het huidige stelsel worden de aanwezige buffers in één keer op transitiedatum uitgekeerd. Bij het huidige FTK-stelsel worden de aanwezige buffers over een veel langere periode (40-60 jaar) uitgekeerd aan de deelnemers, afhankelijk van (inhaal) indexatie. Het direct uitdelen van de buffers op transitiedatum is daarom vooral een voordeel voor de oudere (gepensioneerde) deelnemers.

Robeco heeft haar besluit tot compensatie gebaseerd op de doelstelling dat leeftijdsgroepen (leeftijdscohorten) geen onevenredig nadeel mogen ondervinden van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Dit onevenredig nadeel wordt enerzijds gebaseerd op de eventuele mate van achteruitgang ten opzichte van de huidige regeling. En anderzijds op de evenwichtige verdeling van de effecten van de overgang in vergelijking tot andere leeftijdsgroepen.

Het pensioenfonds heeft in overleg met de werkgever en de ondernemingsraad het besluit genomen om de huidige opgebouwde buffers (uitgaande van een dekkingsgraad van 145%) te verdelen over alle deelnemers in een drietal opeenvolgende stappen. De eerste stap betreft het toekennen van toekomstige indexaties, conform het huidige contract. De tweede stap bestaat uit inhaalindexatie conform het huidige contract. Bij voldoende vermogen wordt 100% van de inhaalindexatie ingekocht. Het dan nog aanwezige surplus wordt deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a) en deels (minimaal 50%) gebruikt voor een pro-rata toeslag voor alle deelnemers (3b). Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment.

De kwantitatieve maatstaven voor de beoordeling van de transitiedoelstellingen omvatten de vaststelling van de pensioenverwachting in verwacht, mooi en slecht weer scenario's, en daarnaast worden ook effecten van netto- en bruto-profijt gebruikt om nader de invaareffecten te bezien.

Voor de berekeningen wordt verwezen naar hoofdstuk 8 en de bijlagen.

7.4. Financieringsplan voor tijdelijke compensatie binnen de arbeidsvoorwaarde pensioen

Niet van toepassing.

8. Inzicht in transitie-effecten en verantwoording evenwichtige transitie

De keuzes van Robeco en de invulling door het fonds bepalen de gevolgen voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. De transitie kan voor verschillende groepen in verschillende leeftijdscategorieën anders uitpakken. Dit hoofdstuk geeft per deelnemersgroep en, indien van toepassing per leeftijdscohort, inzicht in de effecten van de transitie door middel van berekeningen.

8.1. Toelichting deelnemersgroep en leeftijdscohort

Voor iedere deelnemersgroep (actieve deelnemer, gewezen deelnemer, pensioengerechtigde) is, indien van toepassing per leeftijdscohort, beschreven wat de kwantitatieve effecten van de transitie zijn.

Hiervoor zijn uitgangspunten en veronderstellingen gebruikt. Deze zijn in afstemming tussen Robeco en het fonds vastgesteld. Voor het vaststellen van de risicohouding en de invulling van het beleggingsbeleid heeft het fonds de segmentatie bepaald, gebaseerd op deelnemerskenmerken, het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek en andere (wetenschappelijke) inzichten. Voor de berekening van transitie-effecten is dezelfde segmentatie toegepast. Ter onderbouwing wordt verwezen naar de samenvatting van het uitgevoerde risicopreferentieonderzoek dat opgenomen is in de bijlage.

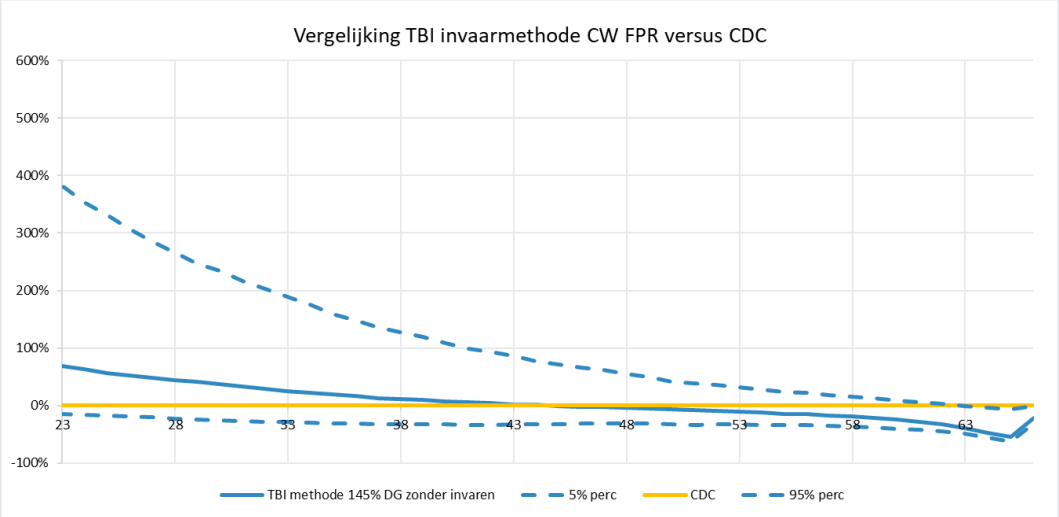
8.2. Transitie-effecten per deelnemersgroep en leeftijdscohort

In de Wtp is voorgeschreven dat de maatstaven netto-/bruto-profijt en verwachte pensioenuitkeringen (in 3 scenario's: goed weer, slecht weer, verwacht weer) inzichtelijk gemaakt moeten worden. Deze kwantitatieve maatstaven zijn een objectieve weergave van de kwalitatieve doelstellingen over de herverdeling die sociale partners evenwichtig vinden. Deze geven hiermee ook inzicht in de mate waarin pensioenverwachtingen voor en na transitie mogen verschillen.
Daarbij gaat het altijd om de vergelijking tussen de uitkomsten in het oude en in het nieuwe pensioenstelsel en de weging van deze uitkomsten. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de pensioenverwachtingen. De uitkomsten van de netto profijt berekeningen zijn opgenomen in de bijlage.

8.2.1. Toelichting effecten afschaffen doorsneepremie met toekomstige pensioenopbouw in nieuwe pensioenstelsel voor actieve deelnemers (per leeftijdscohort)

Als startpunt is de toekomstige pensioenopbouw in een flexibele premieregeling (FPR) met een variabele uitkering (blauwe lijn) vergeleken met de toekomstige pensioenopbouw in de huidige CDC-regeling (gele lijn). De opgebouwde pensioenen zijn niet meegenomen in de onderstaande vergelijking. Deze vergelijking is in het beginstadium van het project gemaakt en daarom o.b.v. het vermelde beleggingsbeleid. De overige berekeningen zijn gebaseerd op een beleggingsbeleid dat aansluit bij de risicohouding. Deze vergelijking is ook uitgevoerd voor een mooi (95") en slecht (5") weer scenario. De gehanteerde kenmerken van de beide varianten staan hieronder vermeld.

Kenmerken vergelijking 1		
Variant	1	2
Regeling	CDC regeling	Flexibele premieregeling
Premie inleg	31%	31%
Uitkering	Vast	Variabel
Beleggingsbeleid	53% ZW Renteafdekking: 50%	LC 90%-15%ZW Renteafdekking: max. 80%
Inclusief/Exclusief verleden	Exclusief	Exclusief

De overgang betekent naar verwachting (mediaan) voor de medewerkers tot ongeveer 45 jaar een (procentuele) verbetering van de actuariële nominale contante waarde van het pensioenresultaat.
De verbetering bij de jongere deelnemers komt door de overgang naar een hogere vlakke premie dan de huidige leeftijdsafhankelijke premie bij de CDC-regeling. En doordat het beleggingsbeleid in het nieuwe pensioenstelsel voor actieven risicovoller is dan in de huidige regeling.
Het opwaarts potentieel naar een hoger verwacht pensioenresultaat in het mooi weer scenario is bij jongeren het grootst, en het neerwaarts potentieel bij slecht weer het laagst.

De medewerkers vanaf 45 jaar gaan er naar verwachting (mediaan) op achteruit vanwege de overgang naar een lagere vlakke premie dan de huidige leeftijdsafhankelijke premie bij de CDC-regeling. Dit effect wordt versterkt doordat het nieuwe beleggingsbeleid voor gepensioneerden minder risicovol is en daardoor naar verwachting minder rendement oplevert. De Wet toekomst pensioenen schrijft voor dat deze deelnemers adequaat gecompenseerd dienen te worden voor de achteruitgang in hun pensioenresultaat. Het verschil met mooi weer (hoger verwacht pensioenresultaat) en slecht weer (lager verwacht pensioenresultaat) neemt met de leeftijd af.

8.2.2. Toelichting effecten overgang naar lifecycle beleggen in nieuwe pensioenstelsel

Bij de huidige CDC-pensioenregeling is er sprake van één beleggingsbeleid voor het gehele pensioenfonds. Dat betekent dat er voor alle deelnemers op dezelfde manier belegd wordt en risico wordt gelopen. Uiteraard afgestemd op het risicoprofiel van het totale bestand.

Het huidige beleggingsbeleid behorende bij de CDC-regeling bestaat voor circa 53% uit zakelijke waarden en kent een rente afdekking van 50%.

In het nieuwe pensioenstelsel wordt er leeftijdsafhankelijk belegd, dat wil zeggen dat er per leeftijdscohort wordt gekeken hoeveel risico er gelopen kan worden. Naarmate een deelnemer ouder wordt, wordt zowel het beleggings- als het renterisico afgebouwd.

Dat heeft voor jonge deelnemers het voordeel dat er meer in zakelijke waarden kan worden belegd, waardoor er naar verwachting een hoger rendement wordt behaald. Dat resulteert uiteindelijk in een hoger verwacht pensioen.

Daar staat tegenover dat het voor oudere deelnemers, in vergelijking met het huidige stelsel, betekent dat er minder in zakelijke waarden kan worden belegd. Waardoor naar verwachting een lager rendement wordt behaald en dat resulteert dan uiteindelijk in een lager verwacht pensioen.

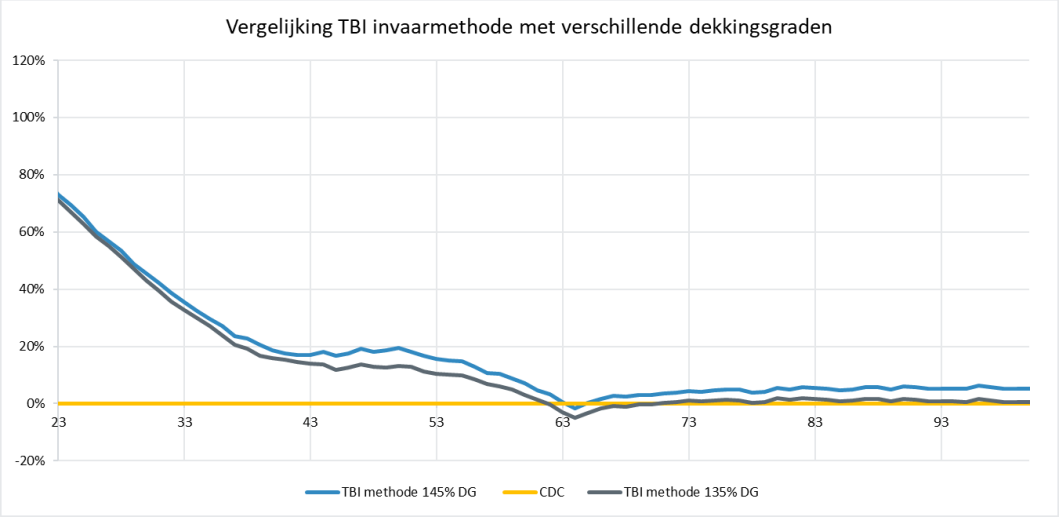
8.2.3. Toelichting effecten afschaffen doorsneepremie met toekomstige pensioenopbouw in nieuwe pensioenstelsel en invaren opgebouwd pensioen voor actieve deelnemers (per leeftijdscohort)

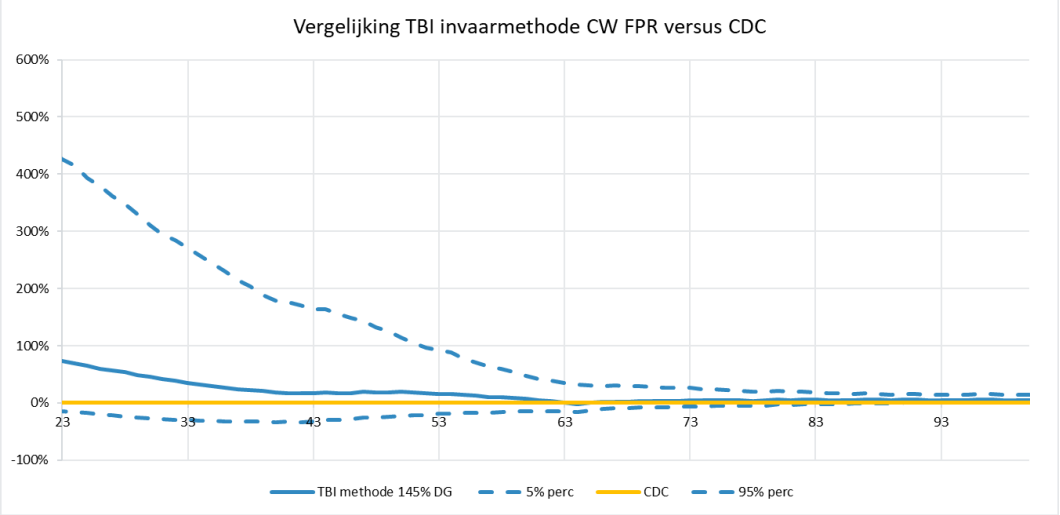
Onderstaande is een vergelijking van een FPR-regeling op basis van de door het fonds opgestelde invaarmethodiek op basis van 145% dekkingsgraad (blauwe lijn) en 135% dekkingsgraad (grijze lijn), met de huidige CDC-regeling (gele lijn) met een dekkingsgraad van 145% respectievelijk 135%.

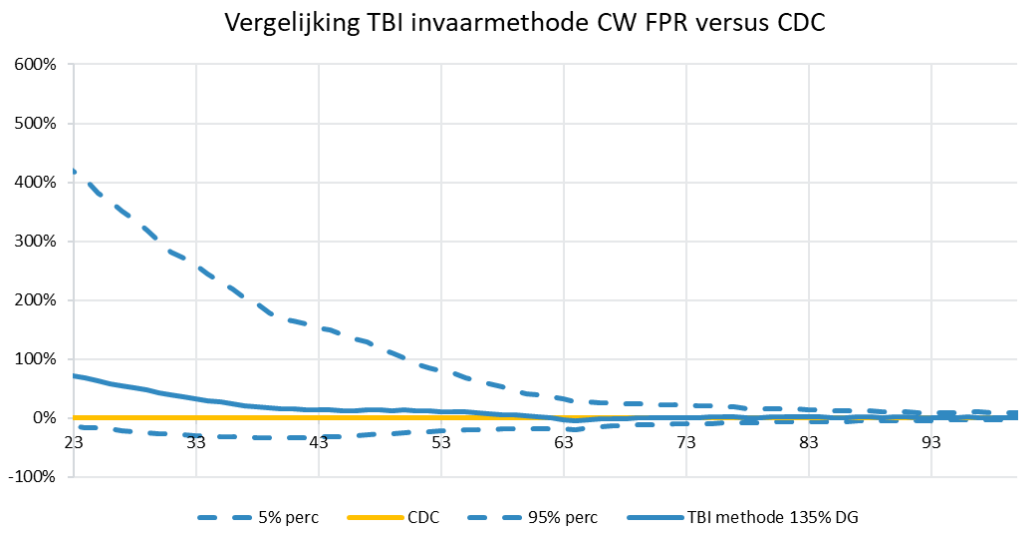
Kenmerken vergelijking			
Variant	**CDC-regeling**	**FPR invaren obv TBI DG 145%**	**FPR invaren obv TBI DG 135%**
Dekkingsgraad	145%/135%	145%	135%
Beleggings beleid	53% ZW Renteafdekking: 50%	LC 95%-35%ZW Renteafdekking: max. 80%	LC 95%-35%ZW Renteafdekking: max. 80%

Uit onderstaande grafieken blijkt dat bij een dekkingsgraad van 145% voor bijna alle deelnemers een (procentuele) verbetering van de actuariële nominale contante waarde van het pensioenresultaat plaatsvindt ten opzichte van de huidige CDC-regeling.
Bij de huidige CDC-regeling geldt bij een dekkingsgraad van 145% een bijna volledig geïndexeerd pensioen.

Bij een dekkingsgraad lager dan 145% wordt stap 3 van de TBI-methode gedeeltelijk uitgevoerd. Waarbij nog steeds de eis geldt dat maximaal 50% van het resterende vermogen na het uitvoeren van stap 1 en stap 2 aangewend voor compensatie.

Oudere actieven ondervinden nadeel door het afschaffen van de doorsneesystematiek. Het voordeel van invaren van alle opgebouwde pensioenen (incl. aanwezige buffers) compenseert dit nadeel. De deelnemers krijgen direct een deel van de huidige hoge buffer bijgeschreven.
Jongeren ondervinden een groot voordeel van leeftijdsafhankelijk beleggen. Zij kunnen hun langere horizon beter benutten en behalen naar verwachting hogere rendementen. In een slecht weer scenario vallen zij wel forser terug in verwacht pensioenresultaat. Ook wordt in de berekeningen ervan uitgegaan dat het huidige premieniveau over de gehele looptijd van de deelnemer ongewijzigd blijft. De basisvariant laat zien dat de meeste actieve deelnemers en pensioengerechtigden bij een dekkingsgraad van 145% en de huidige TBI-grens voor indexatie een hoger verwacht pensioen tegemoet kunnen zien bij de overgang naar het nieuwe stelsel met uitzondering leeftijdscohort 64 jaar.

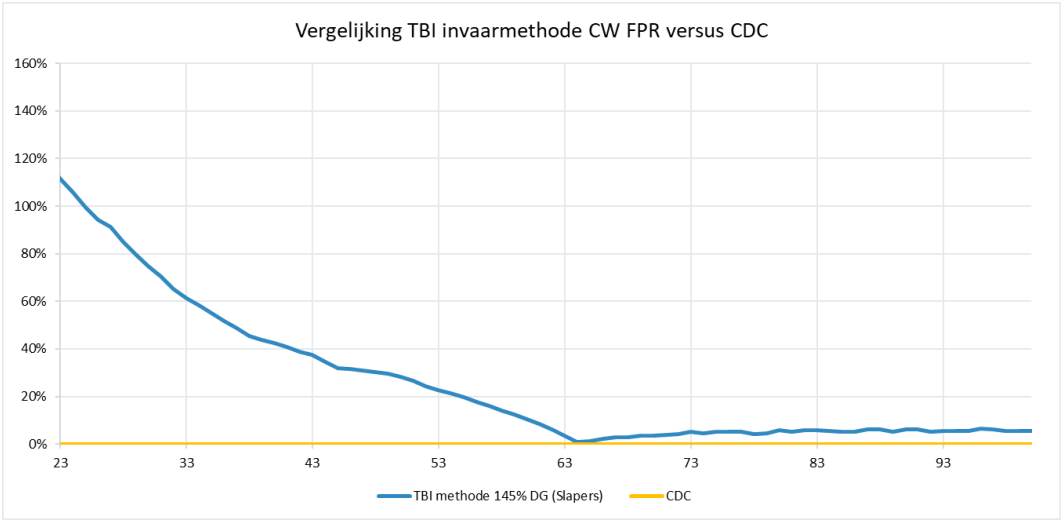
Bij een dekkingsgraad tussen de 135% en 145% is sprake van een verlaging ten opzichte van de situatie dat de dekkingsgraad hoger is dan 145%, maar ook bij deze bandbreedte van de dekkingsgraad kunnen de meeste deelnemers nog steeds een hoger tot gelijk verwacht pensioen tegemoet zien ten opzichte van de huidige situatie. Alleen de leeftijdsgroep vanaf 62 tot ca. 68 jaar ondervindt bij deze bandbreedte van de dekkingsgraad een verwacht (beperkt) nadeel van de transitie. Een lagere dekkingsgraad zal vaak gecombineerd gaan met een lagere rente (zie bijlage). In een dergelijke situatie wordt ook de CDC-opbouw naar beneden aangepast waardoor ook de verwachte pensioenen afnemen.

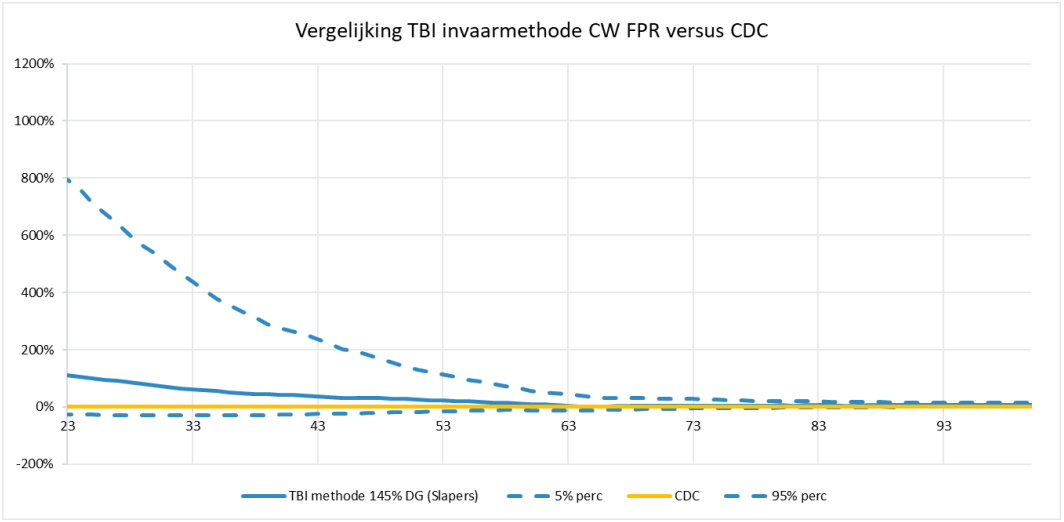
8.2.4. Toelichting effecten invaren opgebouwd pensioen voor gewezen deelnemers en gewezen partners (per leeftijdscohort)

Bij gewezen deelnemers is er geen sprake meer van nieuwe premie inleg. Gewezen deelnemers worden daarom niet (indirect) gecompenseerd voor het afschaffen van de huidige doorsneesystematiek, maar profiteren wel op dezelfde wijze als de actieven in hun leeftijdscohort van het positieve effect van invaren met een dekkingsgraad die zorgt voor een significante toename van de opgebouwde

pensioenrechten. Ook gewezen deelnemers profiteren van de gekozen invaarmethode waarbij zowel de toekomstige indexatie als de inhaalindexatie in één keer wordt uitgekeerd vanuit de huidige buffers. Daarnaast zie je bij de gewezen deelnemers ook geen leeftijdscohort die onder de gele lijn ligt (huidige CDC-regeling) en eventueel gecompenseerd dient te worden.

Kenmerken vergelijking		
Variant	**CDC-regeling**	**FPR invaren obv TBI**
dekkingsgraad	145%	145%
Beleggings beleid	53% ZW Renteafdekking: 50%	LC 95%-35%ZW Renteafdekking: max. 80%

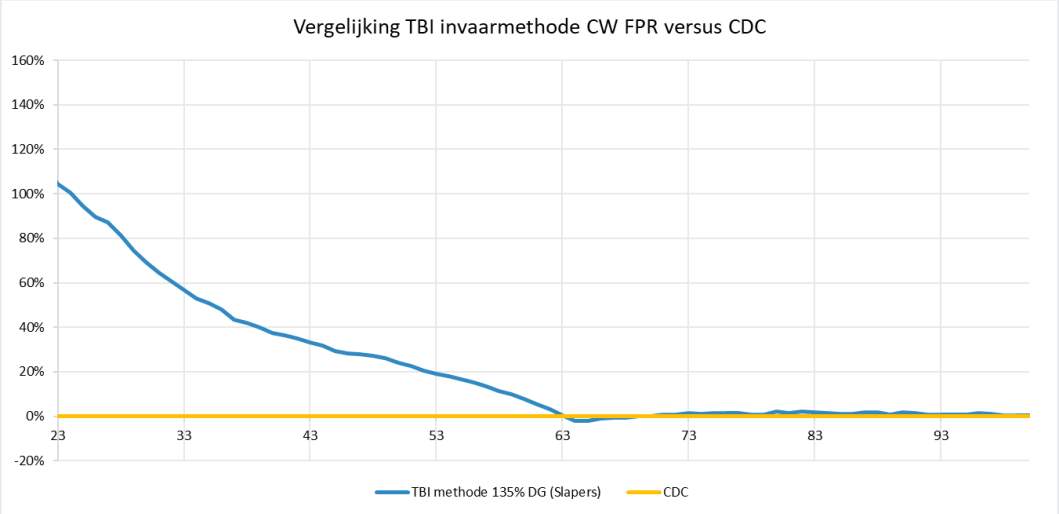

Jongere gewezen deelnemers ondervinden een groter verwacht voordeel van leeftijdsafhankelijk (lifecycle) beleggen. Zij kunnen hun langere horizon beter benutten en behalen naar verwachting hogere rendementen. Daar staat tegenover dat zij ook meer risico lopen t.o.v. de huidige regeling in een slecht weer situatie.

Oudere deelnemers profiteren direct van het invaren van kapitaal uit de pensioenbuffer(s), waardoor de aanwezige buffers direct worden uitgekeerd in tegenstelling tot het vasthouden van de buffers in het huidige stelsel.

De berekening toont aan dat (ook) gewezen deelnemers door middel van invaren een hoger tot gelijk verwacht pensioen tegemoet kunnen zien bij de overgang naar het nieuwe stelsel.

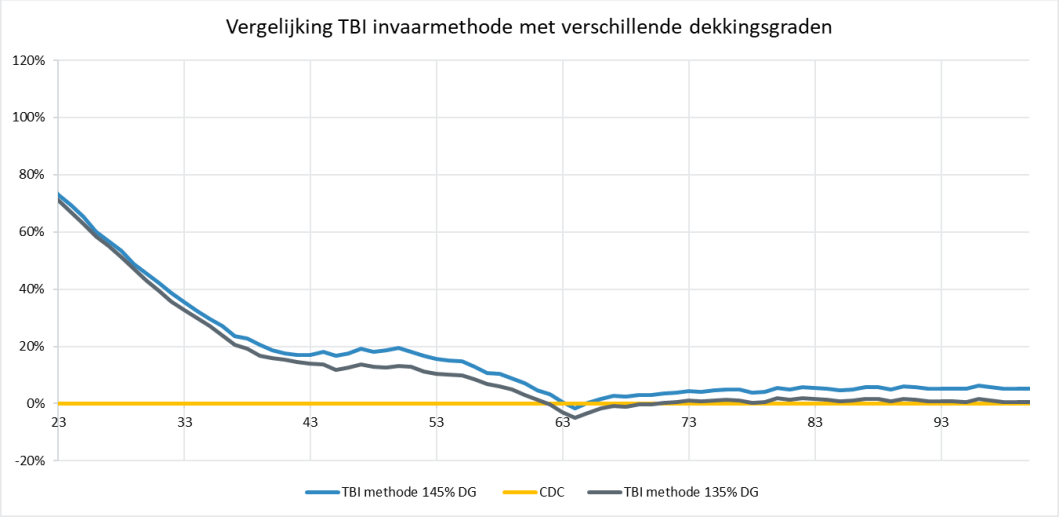
Bij een dekkingsgraad tussen de 135% en 145% is, net als bij actieve deelnemers, sprake van een verlaging ten opzichte van een dekkingsgraad boven de 145% waar de meeste deelnemers nog steeds een hoger tot gelijk verwacht pensioen tegemoet kunnen zien. Alleen de leeftijdsgroep van 64 tot 68 jaar ondervindt nadeel in verwacht pensioenresultaat van de transitie bij een afwijkende (lagere) dekkingsgraad (zoals zichtbaar in onderstaande grafiek).

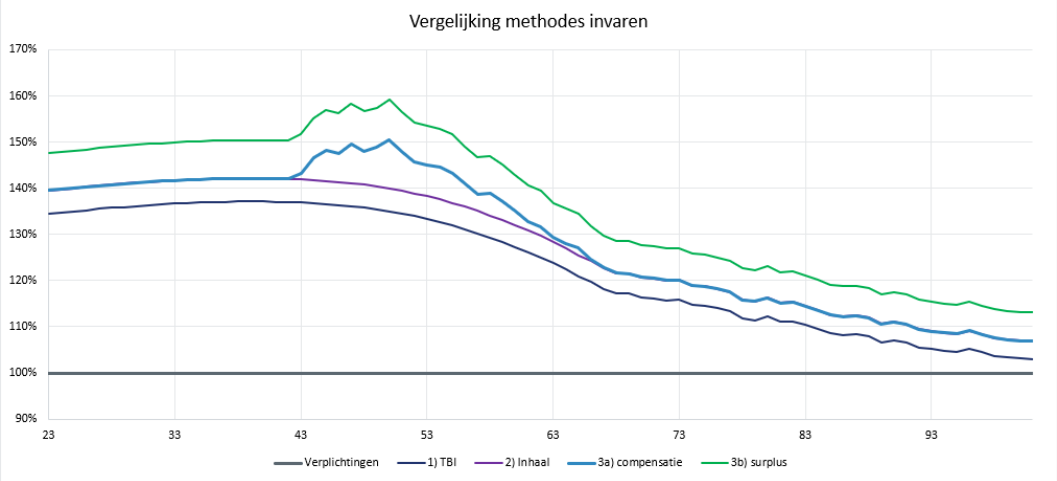
8.2.5. Toelichting effecten invaren ingegane pensioenrechten (per leeftijdscohort)

Het fonds is voornemens om het individuele kapitaal toe te kennen op basis van de principes van toekomstbestendige indexatie (TBI-methode). Dit is de methode die het bestuur nu ook toepast voor het bepalen van de indexatie. De toeslagmaatstaf is de verwachte lange termijn inflatie zoals gepubliceerd door DNB en die momenteel ook wordt gehanteerd in het indexatiebeleid (1).

Het surplus wordt gebruikt voor inhaalindexatie. Indien mogelijk wordt 100% inhaalindexatie toegepast (2). Bij de berekeningen, zoals zichtbaar in de onderstaande figuur, is uitgegaan van een vast percentage aan inhaalindexatie. In de praktijk legt het pensioenfonds per deelnemer vast wat het daadwerkelijke recht is op inhaalindexatie. Deelnemers met een lange diensttijd bij Robeco hebben een hogere achterstand dan deelnemers met een korte diensttijd.
Het dan nog aanwezige surplus wordt deels gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a) en deels gebruikt voor een pro-rata toeslag voor alle deelnemers (3b).
Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment. Zie ook de toelichting in paragraaf 7.1. Dat resulteert uiteindelijk in onderstaande figuur (zie ook paragraaf 8.1) waarin de verwachte pensioenen van het nieuwe stelsel worden vergeleken met het huidige stelsel:

De TBI-methode waarbij in 3 stappen het aanwezige vermogen wordt ingevaren ziet er als volgt uit (waarbij de 100% lijn de huidige regeling voorstelt):

De getoonde grafiek hierboven laat per maatmens (leeftijdscohort) de verschillende stappen van de TBI-methode zien (na onttrekking MVEV en ROR). Op de linker-as staat het percentage aan vermogen na invaren voor elke maatmens (leeftijdscohort) ten opzichte van de verplichtingen van de huidige regeling. De huidige regeling (verplichtingen) is weergegeven als de zwarte 100% lijn.

Bovenstaande grafiek geldt voor alle deelnemers, met dien verstande dat stap 3a alleen van toepassing is op de actieve deelnemers. Voor slapers en gepensioneerden is de grafiek vergelijkbaar met uitzondering van stap 3a. Stap 3b zorgt in dat geval voor een parallelle verschuiving van de paarse lijn ter hoogte van de groene lijn (stap 3b surplus).

Net als alle deelnemers ontvangen pensioengerechtigden bij aanvang een hoger pensioen ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Vanuit het invaren komt immers de huidige hoge buffer ineens tot hun beschikking. Het huidige weliswaar hoge maar ook niet zekere indexatiepotentieel wordt daarmee naar de toekomst wel minder. Per saldo is hun verwachte pensioen nagenoeg gelijk zoals blijkt uit de grafieken in deze paragraaf.

8.3. Initiële vulling en inrichting risicodelingsreserve

Uitgangspunten risicodelingsreserve	
Risicodelingsreserve	Ja, met als doel het voorkomen/beperken van het verlagen van de uitkeringen van pensioengerechtigden. De hoogte van de risicodelingsreserve dient wel beperkt te worden gehouden.
Uitkering	Variabele uitkering
Schokken/rendementen dempen/spreiden	Ja
Vullen	• Initiële storting op transitiedatum vanuit vermogen gepensioneerden: 3% • Bij pensionering vanuit vermogen: 3% • Geen vulling vanuit premie
uitdelen	conform "Ortec" methode, d.w.z. alleen het voorkomen van de verlaging van de desbetreffende jaarlaag
Maximale risicodelingsreserve	5%, daarboven uitkeren aan gepensioneerden
Budgetteren van uitdelen	maximaal 20% uitdelen per jaar
Spreiden van behaalde beleggingsrendementen	3 jaar in collectieve uitkeringsfase - geheugenloos
Collectieve uitkeringsfase	Ja, collectieve uitkeringsfase

De hierboven genoemde kenmerken van de technische invulling van de risicodelingsreserve moeten nog definitief worden vastgesteld door het pensioenfonds. De vermelde kenmerken zijn daarom als werkhypothese gehanteerd bij de benodigde berekeningen.

8.4. Effecten gebruik Transitie-FTK en Indexatie-AMvB

Het fonds heeft in aanloop van de transitie geen gebruik gemaakt van het Transitie-FTK. Gezien de huidige hoge dekkingsgraad van het pensioenfonds, is het pensioenfonds van mening dat er voldoende buffers aanwezig zijn om tussentijds te kunnen indexeren op basis van de huidige regelgeving (FTK). Daarnaast is het pensioenfonds van mening dat zij niet op voorhand al buffers wilde

verdelen voordat er duidelijkheid en overeenstemming was over het evenwichtigheidskader en de methode van invaren. Het pensioenfonds heeft daarom besloten om geen gebruik te maken van het transitie-FTK.

8.5. Verantwoording evenwichtigheid transitie

Het pensioenfondsbestuur en Robeco zijn samen verantwoordelijk voor een evenwichtige overstap van het huidige naar het nieuwe pensioenstelsel. Beide partijen dienen bij de transitie zorg te dragen voor evenwichtige belangenafweging. Robeco is in de lead bij de vormgeving van het transitieplan en voert de eerste toets op evenwichtigheid uit. In de praktijk is daarin zoveel mogelijk gezamenlijk opgetrokken met een delegatie vanuit het pensioenfondsbestuur.

Gezamenlijk optrekken in de toets op evenwichtigheid betekende onder andere het volgende:

- Formulering en kennisneming van de transitiedoelen van Sociale partners en het pensioenfonds. Hiervan maakt onderdeel uit de formulering van bijbehorende uitgangspunten en randvoorwaarden.
- Bepalen welke criteria te betrekken in het beoordelen van evenwichtigheid (zoals maatstaven en grenzen t.b.v. berekeningen)

Wederzijds oog hebben voor het perspectief van waaruit Sociale partners en pensioenfondsbestuur toetsen op evenwichtigheid van de transitie heeft geholpen in het bereiken van overeenstemming en de gekozen oplossingen.

Robeco is, op grond van het samen met het pensioenfonds doorlopen proces en de geformuleerde criteria, van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling. Hierbij is gekeken naar de evenwichtigheid van de totale transitie voor de actieve deelnemers, gewezen deelnemers, nabestaanden en pensioengerechtigden.

Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel.
Volgens de optiek van Sociale partners is een gelijkmatig verdeelde lijn het meest wenselijk, maar waarbij wel rekening dient te worden gehouden met het verschil aan risico. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongeren deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn als billijk bevonden.
De aanwezige huidige buffers in het pensioenfonds worden zodanig verdeeld dat dit een bijdrage levert aan de evenwichtigheid.

De evenwichtigheid is beoordeeld aan de hand van de vooraf vastgestelde transitiedoelstellingen:

1. Vullen van minimaal vereist eigen vermogen (MVEV, wettelijke verplichting)
2. Vullen van de buffer voor de operationele reserve (wettelijke verplichting)

3. Het is de wens van Sociale partners om de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe regeling. Daarbij is het van belang dat de gehele transitie, inclusief het invaren, evenwichtig is voor alle leeftijden en doelgroepen. Ook in het scenario dat de buffers eventueel niet toereikend zouden zijn voor alle gewenste transitiedoelen.
4. Compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek: Sociale partners vinden het van belang dat bij het invaren de buffers zodanig verdeeld worden dat er geen actieve deelnemers op achteruitgaan vanwege het afschaffen van de doorsneepremie. Deze compensatie is een (gerichte) compensatie voor de groep die wordt geraakt door afschaffing van de doorsneepremie. Dit betreft alleen de huidige actieven en geen nieuwe toetreders na de transitiedatum.
5. Sociale partners zien waarde in het toevoegen van de risicodelingsreserve voor in de uitkeringsperiode als transitiedoel. Deze wordt (alleen) gevuld vanuit het kapitaal van de gepensioneerden op de transitiedatum. Latere gepensioneerden kopen zich op dat moment in vanuit het beschikbare kapitaal.
6. Bij elkaar houden van pensioenrechten en nieuwe regeling(en): Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de nieuwe pensioenregeling, zowel de basis als bruto aanvullende regeling door het pensioenfonds wordt uitgevoerd. Als voorwaarden worden hieraan door de Sociale partners aan het pensioenfonds gesteld dat de beide regelingen administratief en operationeel efficiënt worden ingericht en uitgevoerd, en dat deze op tijd volledig worden geïmplementeerd.
7. Sociale partners beogen het totale premiebudget van 31% van de pensioengrondslag exclusief de premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen dat niet langer verzekerd wordt via het pensioenfonds. Het pensioenresultaat is een resultante van de ingelegde premie en beleggingsrendement. Voor de nieuwe regeling wordt het premiebudget vastgesteld voor de periode tot 31 december 2030.
8. Sociale partners beogen bij het nieuwe nabestaandenpensioen een vergelijkbaar pensioen qua hoogte van de huidige pensioenregeling. De risicopremie wordt voldaan uit het beschikbare premiebudget.
9. Verder geldt dat de ingegane uitkeringen en opgebouwde pensioenen zoveel als mogelijk beschermd worden. Doelstelling is dat de uitkering voor transitie ten minste gelijk is aan de uitkering direct na transitie.

De doelstellingen zijn voor de verschillende belanghebbenden getoetst op basis van kwantitatieve maatstaven. De wet schrijft voor dat de transitie-effecten in ieder geval worden berekend aan de hand van 1) pensioenverwachtingen en 2) netto profijt effecten van de overgang naar de gewijzigde pensioenregeling. Deze twee type maatstaven dienen in elk geval per generatie/leeftijdscohort en per doelgroep in kaart gebracht te worden. Beide maatstaven worden gebruikt voor het in kaart brengen van vooruitgang of achteruitgang ten opzichte van de situatie nu.

Pensioenverwachtingen worden berekend aan de hand van een scenarioanalyse. Deze berekeningen geven inzicht in de te verwachten (reële) pensioenuitkering op moment van pensionering, maar ook

gedurende de pensioenperiode. Ook geeft deze maatstaf inzicht in de risicospreiding van de pensioenuitkering aan de hand van pessimistische/ optimistische economische scenario's.

Netto profijt toont de mate van vooruitgang van de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling, gecorrigeerd voor de daarvoor betaalde premie. Eenzelfde pensioen voor een hogere premie, geeft een lager netto profijt. Daarnaast houdt netto profijt niet alleen rekening met verwachtingen, maar ook met risico's. Een grotere kans op een lager pensioen, geeft een lager netto profijt. Netto profijt is een 'all inclusive' maatstaf voor de transitie. Het geeft de effecten weer, gecorrigeerd voor risico en premie-inleg. Dit lijkt daardoor ideaal, maar tegelijkertijd is de maatstaf daarmee, nog meer dan de berekening van pensioenverwachtingen, een nieuwe onbekende en complexe maatstaf.

Ook netto profijt wordt berekend aan de hand van een scenarioanalyse, maar dan op basis van een risico-neutrale scenario set. Vergelijkbaar op de manier waarop de marktwaarde van complexe derivaten bepaald wordt. Een toename in risico weegt namelijk zwaar mee in netto profijt. Dit maakt de interpretatie van netto profijt lastig. Ook is netto profijt erg afhankelijk van de economische aannames en het aantal jaren waarover je rekent.

Sociale partners en het pensioenfonds hebben bij de evenwichtigheidsbeoordeling in de eerste plaats gekeken naar de pensioenverwachtingen (en risico's) in plaats van netto profijt, vanwege de eenvoudigere interpretatie en uitlegbaarheid. Aanvullend zijn netto profijt berekeningen gemaakt en bestudeerd maar zijn in eerste instantie niet leidend voor de toets op evenwichtigheid. De (afwijkende) uitkomsten onder netto profijt berekeningen (zoals opgenomen in de bijlage 11.2) zijn verklaarbaar en acceptabel voor Sociale partners.

Beoordeling van transitiedoelstellingen onder onzekerheid

Het transitieplan vanuit Sociale partners en het implementatieplan vanuit het pensioenfonds worden een ruime periode voorafgaand aan het beoogde invaarmoment opgesteld. Dat betekent dat de plannen moeten voorzien in meerdere mogelijke situaties voor het moment van invaren.
De volgende 'invaarscenario's' zijn beoordeeld:

1. Dekkingsgraad van huidig niveau, na aftrek van kosten in verband met de hedge om de dekkingsgraad te beschermen: 145%.
   De beleidsdekkingsgraad van het fonds is per ultimo februari 2024 152,4%. De actuele dekkingsgraad ligt rond 145%;
2. Dekkingsgraad daalt naar een niveau van 135%.

Andere dekkingsgraden zijn niet onderzocht. Het fonds heeft de renteafdekking verhoogd alsmede een optie gekocht om het risico van daling zakelijke waarden af te dekken teneinde een grote mate van zekerheid te verkrijgen dat de dekkingsgraad niet onder de 135% zal komen.

Als richting 31 december 2025 de dekkingsgraad van het pensioenfonds lager is dan 135%, laten Sociale partners de eerder gemaakte berekeningen omtrent de verwachte pensioenuitkeringen opnieuw

uitvoeren. Sociale partners hebben met het pensioenfonds afgestemd dat er zes maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 juli 2025) een eerste toets zal plaatsvinden naar de actuele politieke- en marktomstandigheden (o.a. dekkingsgraad van het pensioenfonds, actuele rente(verwachting)) op dat moment.

Vervolgens is drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) het definitieve Go/No Go moment en worden door Sociale partners en het pensioenfonds een gezamenlijk besluit genomen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie, inclusief invaren, of vindt er een aanpassing plaats of wordt de transitie uitgesteld.

Pensioenverwachtingen

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, in het geval van de mediaan en in goed weer, constateert Robeco het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het mediane en het goed weer scenario voor jongere (gewezen) deelnemers hoger en voor oudere (gewezen) deelnemers minimaal gelijk aan 100%. Met uitzondering voor het leeftijdscohort 64 jaar. Maar het pensioenfonds heeft aangegeven dat op transitiedatum ook dit nadeel wordt gecompenseerd door stap 3a bij invaren volgende de TBI-methode daarop aan te passen.
- Ofwel: de verwachte pensioenuitkeringen onder de nieuwe pensioenregeling zijn in het mediane en goed weer scenario voor de jongere deelnemersgroepen in verschillende financiële situaties op het transitiemoment (aanmerkelijk) hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen onder de huidige pensioenregeling.
- De overgang naar het nieuwe stelsel brengt meer risico en onzekerheid met zich mee. Dat wordt zichtbaar in het slecht weer scenario.

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om als startpunt van de verdeelregel de buffers bij invaren te verdelen op basis van het huidige FTK. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. In vergelijking met het huidige stelsel worden de aanwezige buffers in één keer op transitiedatum uitgekeerd. Bij het huidige FTK-stelsel worden de aanwezige buffers over een veel langere periode (40-60 jaar) uitgekeerd aan de deelnemers, afhankelijk van (inhaal) indexatie. Het direct uitdelen van de buffers op transitiedatum is daarom vooral een voordeel voor de oudere (gepensioneerde) deelnemers.

Deze methode is overigens niet per definitie een voor- of nadeel t.o.v. de standaardmethode omdat de te kiezen spreidingsperiode hiervoor een belangrijke factor is.

Voor pensioengerechtigden is de nieuwe pensioenregeling bij een dekkingsgraad van 145% een verbetering t.o.v. de huidige CDC-regeling. Het direct uitdelen van de buffers bij het invaren zorgt direct voor een toename van de pensioenuitkering van elke deelnemer, terwijl dit bij de CDC-regeling in de vorm van indexatie over de komende jaren wordt uitgedeeld, indien de dekkingsgraad voldoende hoog is en blijft. Bij een lagere dekkingsgraad is het verwachte pensioen vergelijkbaar met de huidige

CDC-regeling. Maar ook hier geldt dat de pensioengerechtigden direct profiteren van de hogere pensioenuitkering vanwege het uitdelen van de buffers bij het invaren.

Netto profijtberekeningen

Netto profijt is de waarde van alle toekomstige uitkeringen (= bruto profijt) minus de waarde van alle toekomstige premies.
Netto profijt wordt vastgesteld in een ALM model met een risico neutrale scenarioset. Dit betekent enerzijds dat er in netto profijt geen rekening wordt gehouden met het (positief) verwachte rendement op aandelen. Dit rendement wordt in netto profijt gelijk verondersteld aan de rente. Dit wijkt af van een berekening van de pensioenverwachting. Anderzijds wordt in netto profijt wel rekening gehouden met de volatiliteit (neerwaarts risico). Netto profijt kan gebruikt worden om onzekere pensioenuitkeringen en premies te waarderen en generatie effecten inzichtelijk te maken. De overgang naar een meer conservatieve mix in de uitkeringsfase heeft geen impact op netto profijt.

Bij de vergelijking van het huidige contract met het nieuwe contract wordt de verandering van netto profijt uitgedrukt t.o.v. de waarde van het huidige contract (d.w.z. bruto profijt).
Ten aanzien van (delta) netto profijt constateert Robeco het volgende:

- (Delta) Netto profijt is voor alle actieven, pensioengerechtigden en voor oudere slapers positief bij een dekkingsgraad van zowel 145% als 135%. Dat betekent dat deze deelnemers bij de overgang naar het nieuwe contract er in waarde op vooruit gaan.
- (Delta) Netto profijt bij een dekkingsgraad van 135% geeft nauwelijks verschil t.o.v. een dekkingsgraad van 145%.
- (Delta) Netto profijt is voor jongere slapers negatief. Dat betekent dat deze groep deelnemers bij de overgang naar het nieuwe contract er in waarde op achteruit gaan. Hier dient in ogenschouw genomen te worden dat de meeste voormalig medewerkers elders pensioen als actieve deelnemer opbouwen. Deze achteruitgang komt, in vergelijking met de uitkomsten bij verwacht pensioen, voornamelijk doordat bij netto profijt geen rekening wordt gehouden met een hoger verondersteld beleggingsrendement. En aangezien slapers geen premie meer betalen, worden alleen de toekomstige uitkeringen vergeleken.

Voor een uitgebreidere beschrijving en grafieken wordt verwezen naar bijlage 11.3.

Aandacht voor de gewezen deelnemers en nabestaanden

Voor de gewezen deelnemers is ook een doorrekening gemaakt van de verwachtte transitie-effecten. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 8. Hieruit concludeert Robeco dat er naar verwachting ook voor gewezen deelnemers sprake is van een positief effect door de transitie naar het nieuwe stelsel.

Sociale partners beogen bij het nieuwe nabestaandenpensioen een vergelijkbaar pensioen qua hoogte van de huidige pensioenregeling. De risicopremie wordt voldaan uit het beschikbare premiebudget.

Tot slot zullen de opgebouwde nabestaandenpensioenrechten en -aanspraken vanuit het huidig stelsel volgens wet- en regelgeving moeten worden gehonoreerd. Robeco conformeert zich aan de wet- en regelgeving met betrekking tot de opgebouwde nabestaandenpensioenrechten en -aanspraken.

Conclusie

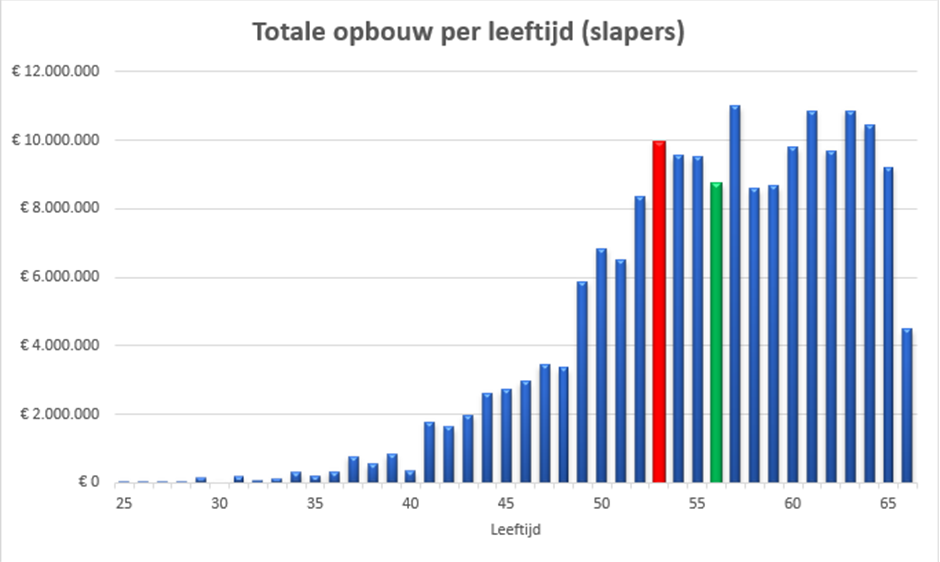
Robeco heeft op hoofdlijnen de volgende keuzes gemaakt en opgenomen in dit transitieplan:

1. Het is in het belang van de deelnemers en de toekomstbestendigheid van de pensioenregeling om in te varen naar de nieuwe regeling.
2. De door het pensioenfonds vastgestelde invaarmethodiek is passend als omzettingsmethode voor de transitie naar de nieuwe regeling.
3. De gewenste minimale invaardekkingsgraad is 135%. Dan kan aan alle doelstellingen worden voldaan. Ook onder deze dekkingsgraad is het in het belang van de deelnemers om in te varen ook al gaat dit gepaard met een lager beschikbaar surplus voor indexatie en compensatie.
4. De benodigde afschaffing van de doorsneesystematiek wordt gefinancierd uit het fondsvermogen bij invaren. De impact is relatief beperkt.
5. Op basis van de kwantitatieve maatstaven is de evenwichtigheid op totaal niveau kwalitatief beoordeeld. De beoordeling van de evenwichtigheid is in de volgende tabel opgenomen. Hierin zijn de verschillende effecten per doelstelling beoordeeld met - (negatief), ≈ (neutraal), + (positief) voor de diverse groepen van actieve deelnemers, slapers en gepensioneerden.

Tabel: Conclusie evenwichtigheid en afwegingen kwantitatieve maatstaven

Doel-stellingen	Kwantitatieve maatstaf	Actief 23 - 37	Actief 37 - 57	Actief 57 - 67	Slaper 23 - 37	Slaper 37 - 57	Slaper 57 - 67	Pensioen 67 - 77	Pensioen 77+
Iedereen in gelijke mate op vooruit/ achteruit	Pensioen verwachting mediaan (50")	+++	++	+	+++	++	+	+	+
	Pensioen verwachting slecht weer (5")	---	---	--	---	--	-	-	≈
	Pensioen verwachting mooi weer (95")	+++	++	+	+++	++	+	+	+
	Netto profijt	+++	++	+	--	≈	+	++	+
Starten met een goede regeling	Risicodelings reserve (werking)	+	+	+	+	+	+	≈	-

Bescherming van ingegane uitkeringen	Startuitkering > huidig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	++	++
	Kans uitkering tenminste gelijk aan huidig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	++	++

Toelichting: rode staaf = gemiddelde leeftijd van de slapers (53 jaar). groene staaf = gemiddelde leeftijd van de slapers gewogen naar verplichtingen (56 jaar).

Totaalbeoordeling

Robeco constateert dat op basis van de kwantitatieve uitkomsten de transitie in het belang is van alle deelnemers. Robeco trekt hieruit de conclusie dat voldaan wordt aan de door haar gestelde voorwaarden aan de evenwichtigheid van de transitie en is daarom van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling. Alleen in het slecht weer scenario zijn er negatieve effecten waargenomen. Voor de actieven geldt dat er al een compensatie is toegepast bij het invaren en voor de slapers geldt dat de schokken extremer zijn. Zo is het effect in het goed weer scenario voor slapers weer fors hoger dan voor de overige deelnemers. Alle berekeningen zijn in beginsel gemaakt voor een dekkingsgraad van 145% (januari 2024). Ook bij de dekkingsgraad 135% wordt aan alle transitiedoelstellingen voldaan en wordt de transitie als evenwichtig beoordeeld. Bij dekkingsgraden onder de 135% is het nog steeds in het belang van alle deelnemers om in te varen, maar zal minder kapitaal beschikbaar zijn voor (inhaal)indexatie en compensatie.

Samenvatting

De regeling van Robeco kent een collectief karakter, waar iedere deelnemer een bijdrage heeft geleverd aan de huidige stand van de dekkingsgraad. Bij de overgang wordt gekeken naar de effecten naar de toekomst toe. Robeco volgt in beginsel de standaardkeuzes vanuit de wetgeving waarbij wordt gekeken naar het behalen van de transitiedoelstellingen. Onderdeel daarvan is de compensatie van de nadelige gevolgen van de afschaffing van de doorsneesystematiek. Daar staat tegenover dat de pensioenen worden verhoogd. Dit is een positief effect voor de gepensioneerden. Naar oordeel van Robeco wordt een evenwichtig invaarverzoek gedaan in dit transitieplan en is de transitie naar de nieuwe regeling in het belang van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

10. Bronnen

Wet toekomst pensioenen

- Artikel 10 Pensioenwet (Karakter pensioenovereenkomst)
- Artikel 10a Pensioenwet (Solidaire premieovereenkomst)
- Artikel 10b Pensioenwet (Flexibele premieovereenkomst)
- Artikel 10d Pensioenwet (Solidariteitsreserve)
- Artikel 10e Pensioenwet (Risicodelingsreserve)
- Artikel 150d Pensioenwet (Transitieplan)
- Artikel 150e Pensioenwet (Berekenen transitie-effecten)
- Artikel 150f Pensioenwet (Afspraken compensatie pensioenovereenkomst)
- Artikel 150g Pensioenwet (Hoorrecht vereniging van gewezen deelnemers of pensioengerechtigden bij uitvoering door pensioenfonds)
- Artikel 150n Pensioenwet (Omrekenmethoden en aanwenden vermogen pensioenfonds)

Besluit toekomst pensioenen

- Artikel 1h Besluit uitvoering Pensioenwet (Solidariteitsreserve en risicodelingsreserve)
- Artikel 44 Besluit uitvoering Pensioenwet (Transitieplan)
- Artikel 44a Besluit uitvoering Pensioenwet (Hoorrecht)

Overige

- Factsheet DNB Transitieplan Wet toekomst pensioenen, gepubliceerd op 29 juni 2023
- Handreiking Evenwichtige Transitie – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, gepubliceerd op 3 juli 2023
- Leidraad tweede pijler-pensioenadvies, AFM, publicatiedatum: juli 2023

11. Bijlagen

11.1. Toelichting op gehanteerde uitgangspunten

De leeftijd waarop wordt gestart met de afbouw van het zakelijk waardengedeelte:
In de berekeningen is gebruik gemaakt van een life cycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en vanaf leeftijd 50 lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar 35% aan zakelijke waarden.

De overgang naar de uitkeringsfase:
Er is mogelijk sprake van geleidelijk toetreden tot het uitkeringscollectief, afhankelijk van wat de pensioenadministrateur aanbiedt. Deelnemers treden echter in beginsel toe op pensioendatum. Uitgangspunt is dat de nieuwe gepensioneerde zich inkoopt tegen de dan aanwezige risicodelingsreserve. Dit moet uitvoeringstechnisch wel mogelijk zijn. De gehanteerde lifecycles bouwen het risico voor een deelnemer af richting pensioendatum.

De life cycle waarmee is gerekend:
Een life cycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar 35% aan zakelijke waarden.

De eindallocatie van het zakelijk waarden gedeelte:
Deze is in de opbouwfase tevens de allocatie in de uitkeringsfase.
Het bestuur onderzoekt de mogelijkheden om tijdens de uitkeringsfase het beleggingsbeleid – binnen de risicohouding – zodanig op te stellen dat er een goede balans is tussen risico en rendement

De keuze voor een vaste of variabele uitkering:
Deze keuze is niet doorgerekend omdat het pensioenfonds de vaste uitkering niet aanbiedt. Indien een deelnemer een vaste uitkering wenst, kan hij gebruik maken van het shoprecht en bij een verzekeraar een vaste gegarandeerde uitkering aankopen.

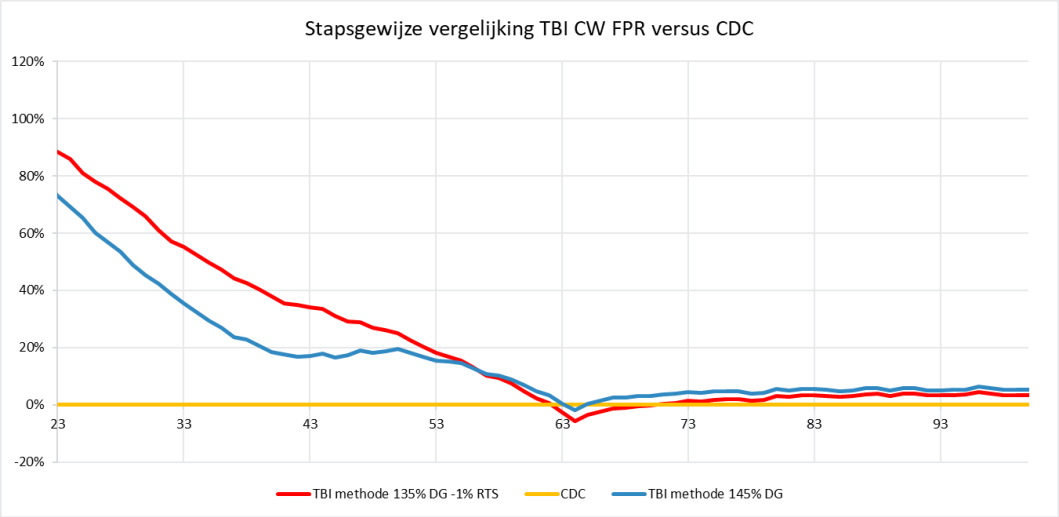
11.2. Gevoeligheid lagere dekkingsgraad in combinatie met lagere rente

Onderstaande is een vergelijking van een FPR-regeling op basis van de door het fonds opgestelde invaarmethodiek op basis van 145% dekkingsgraad (blauwe lijn) met de huidige CDC-regeling (gele lijn) met een dekkingsgraad van 145%.

Daarnaast is in dezelfde figuur tevens een vergelijking van een FPR-regeling op basis van de door het fonds opgestelde invaarmethodiek op basis van 135% dekkingsgraad (rode lijn) met de huidige CDC-regeling (gele lijn) met een dekkingsgraad van 135% en waarbij de rentecurve 1% verlaagd is. De verschillende FPR-varianten zijn vergeleken met de bijbehorende CDC-regeling met dezelfde dekkingsgraad.

Deze gevoeligheid is berekend omdat een lage dekkingsgraad gaat vaak gecombineerd met een lage rente.

Kenmerken vergelijking			
Variant	**CDC-regeling**	**FPR invaren obv TBI (-1% RTS)**	**FPR invaren obv TBI**
dekkingsgraad	145%/135%	135%	145%
Beleggings beleid	53% ZW Renteafdekking: 50%	LC 95%-35%ZW Renteafdekking: max. 80%	LC 95%-35%ZW Renteafdekking: max. 80%

Bovenstaande grafiek toont aan dat de FPR-regeling met 135% dekkingsgraad en lagere rente, vergeleken met een afgepaste CDC-regeling, leidt tot een duidelijke (procentuele) verhoging t.o.v. de FPR-regeling met 145% dekkingsgraad, vergeleken met de huidige CDC-regeling, bij deelnemers tot 56 jaar.

Bij deelnemers vanaf 56 jaar vindt er een procentuele verlaging plaats. De dip bij 64-jarigen is bij de FPR-regeling met 135% dekkingsgraad en lagere rente groter dan bij de FPR-regeling met 145% dekkingsgraad.

11.3.Netto profijt

In de Wet toekomst pensioenen is opgenomen dat het transitieplan de effecten van de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken moet beschrijven. De transitie-effecten worden in ieder geval berekend door de pensioenverwachting (pessimistisch, verwacht, optimistisch) en door het verschil in netto profijt.

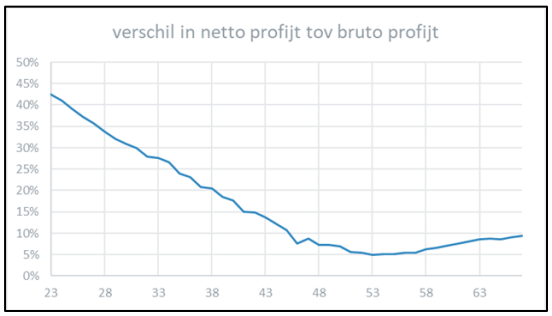
Netto profijt is de waarde van alle toekomstige uitkeringen (= bruto profijt) minus de waarde van alle toekomstige premies. Netto profijt wordt vastgesteld in een ALM model met een risico neutrale scenarioset. Dit betekent enerzijds dat er in netto profijt geen rekening wordt gehouden met het (positief) verwachte rendement op aandelen. Dit rendement wordt in netto profijt gelijk verondersteld aan de rente. Dit wijkt af van een berekening van de pensioenverwachting. Anderzijds wordt in netto profijt wel rekening gehouden met de volatiliteit (neerwaarts risico). Netto profijt kan gebruikt worden om onzekere pensioenuitkeringen en premies te waarderen en generatie effecten inzichtelijk te maken.

Bruto profijt toont alleen de waarde van de verwachte toekomstige uitkeringen. Netto profijt haalt hier de waarde van de verwachte toekomstige premiebetalingen van af. Netto profijt vertoont daarmee een grillig verloop als gevolg van de verschillende omvang van elke leeftijdscohort. Door netto profijt uit te drukken ten opzichte van bruto profijt, dit noemen wij 'delta netto profijt', ontstaat er een duidelijker beeld. Deze methode is toegepast in de berekeningen en de onderstaande grafieken. Verder zijn de opzet van de uitgevoerde berekeningen van netto profijt en de gehanteerde varianten volledig identiek aan de berekeningen van de pensioenverwachting.

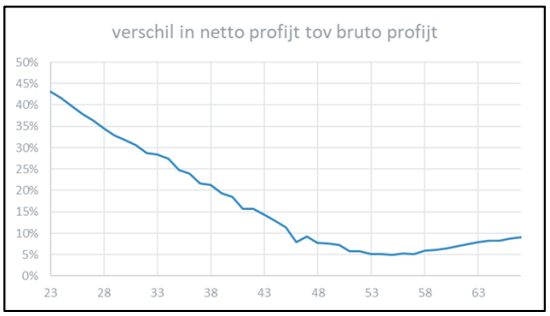
De onderstaande grafieken tonen per maatmens (leeftijdscohort) het verschil in netto profijt van de nieuwe pensioenregeling t.o.v. de huidige pensioenregeling.

Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat delta netto profijt voor alle actieven positief uitvalt bij een dekkingsgraad van zowel 145% als 135%:

Actieven, 145% DG

Actieven, 135% DG

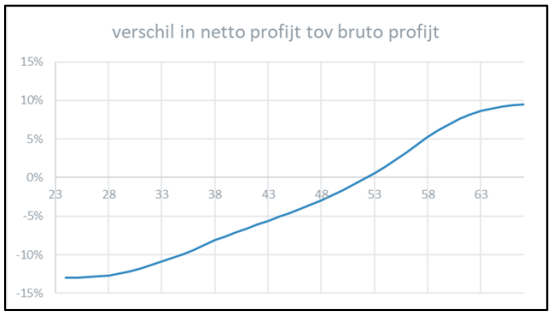

De positieve uitkomst is er vooral voor jonge actieven. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het afschaffen van de doorsneesystematiek, waardoor jongere actieven een hogere premie inleg

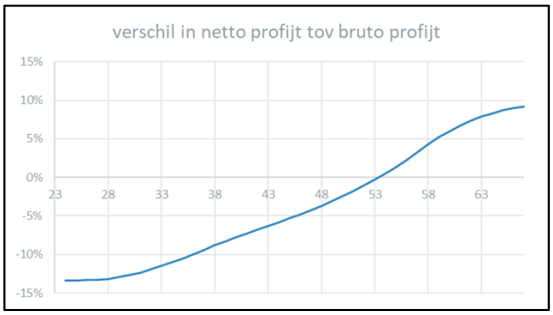
ontvangen. Daarnaast hoeven zij in de toekomst ook geen grote buffers meer op te bouwen in de nieuwe pensioenregeling.
Voor de oudere actieven pakt het afschaffen van doorsneesystematiek negatief uit, maar daarvoor worden de actieven in de leeftijd van 43 t/m 67 jaar (deels) gecompenseerd vanuit de huidige buffers bij het invaren (zie hoofdstuk 5 en hoofdstuk 7). Daarnaast profiteren de oudere actieven hoe dan ook door het vrijvallen van de huidige opgebouwde buffers en ook zij hoeven in de toekomst geen grote buffers meer op te bouwen, waardoor ook zij uiteindelijk een positief effect hebben.

Delta netto profijt is voor jongere slapers negatief en voor oudere slapers positief:

Slapers, 145% DG

Slapers, 135% DG

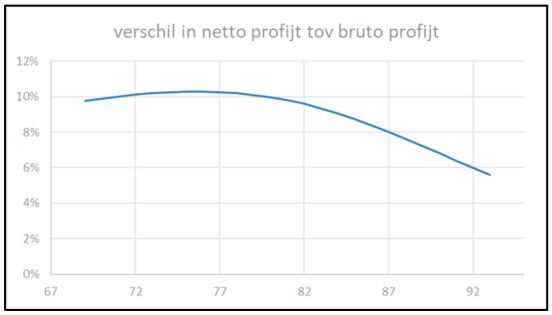
Jongere slapers profiteren in vergelijking met de jongere actieven niet van de hogere pensioenpremies van de nieuwe pensioenregeling bij Robeco. De jongere slapers ontvangen immers geen pensioenpremies meer van Robeco. Daarnaast wordt bij de netto profijtberekening geen rekening gehouden met een hoger verondersteld beleggingsrendement in tegenstelling tot de verwacht pensioenberekeningen.

De meeste jongere slapers zijn naar onze verwachting actief bij een andere werkgever of bouwen zelf pensioen op als zzp'er. Dit in ogenschouw nemend sluit hun totale pensioenplaatje vanuit (ook) netto profijt daarmee waarschijnlijk beter aan bij dat van de jongere actieven bij Robeco (en daarmee ook positief).

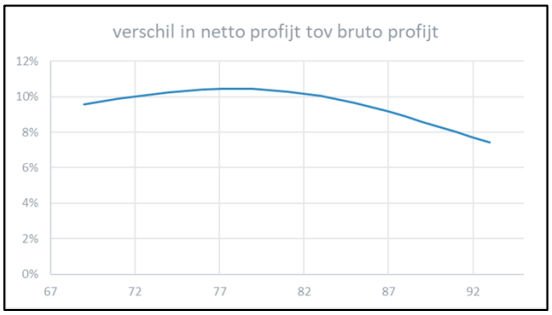
Vooral de oudere slapers (en pensioengerechtigden) profiteren van het vrijvallen van de huidige opgebouwde buffers, doordat hun opgebouwde pensioenvoorzieningen bij Robeco naar verwachting hoger zijn dan die van de jongere slapers. De gemiddelde leeftijd van slapers bij Robeco is 53 (ongewogen) respectievelijk 56 (gewogen) jaar.

Delta netto profijt is voor de pensioengerechtigden positief:

Pensioengerechtigden, 145% DG

Pensioengerechtigden, 135% DG

De positieve uitkomst vloeit voort uit het vrijvallen van de huidige opgebouwde buffers bij invaren in de nieuwe pensioenregeling. Het effect van het verschil tussen de dekkingsgraad van 135% en 145% is minimaal.

Conclusies netto profijtberekening

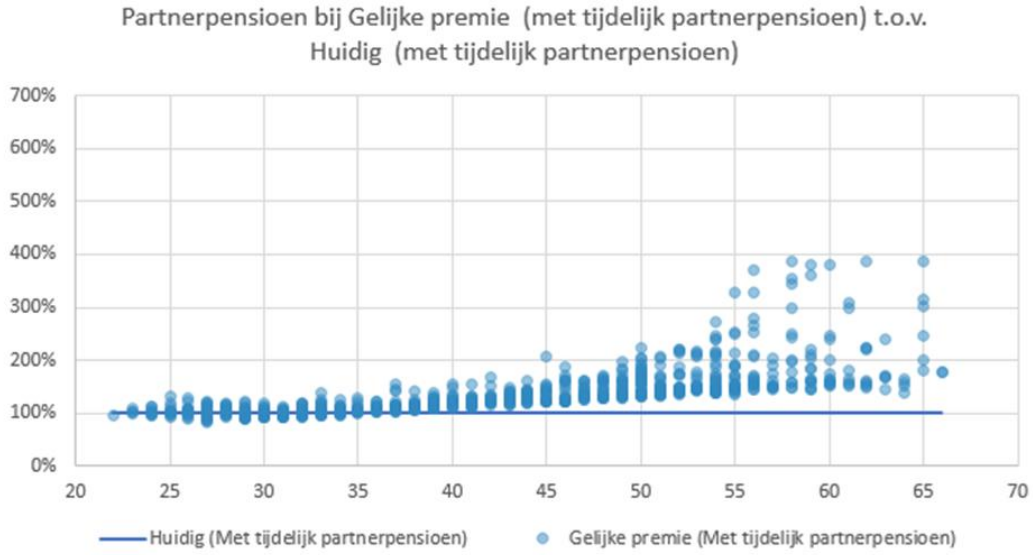
- Delta) Netto profijt is voor alle actieven, pensioengerechtigden en voor oudere slapers positief bij een dekkingsgraad van zowel 145% als 135%. Dat betekent dat deze deelnemers bij de overgang naar het nieuwe contract er in waarde op vooruit gaan.
- (Delta) Netto profijt bij een dekkingsgraad van 135% geeft nauwelijks verschil t.o.v. een dekkingsgraad van 145%.
- (Delta) Netto profijt is voor jongere slapers negatief. Dat betekent dat deze groep deelnemers bij de overgang naar het nieuwe contract er in waarde op achteruit gaan. Hier dient in ogenschouw genomen te worden dat de meeste voormalig medewerkers elders pensioen als actieve deelnemer opbouwen. Deze achteruitgang komt, in vergelijking met de uitkomsten bij verwacht pensioen, voornamelijk doordat bij netto profijt geen rekening wordt gehouden met een hoger verondersteld beleggingsrendement. En aangezien slapers geen premie meer betalen, worden alleen de toekomstige uitkeringen vergeleken.

11.4. Nabestaandenpensioen

Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel gaat ook het nabestaandenpensioen veranderen. In het huidige stelsel is het nabestaandenpensioen afhankelijk van de diensttijd, het opbouwpercentage en de pensioengrondslag (d.w.z. pensioengevend salaris -/- franchise).

In het nieuwe stelsel is het nabestaandenpensioen alleen afhankelijk van het pensioengevende salaris. Dat heeft als voordeel voor (oudere) nieuwe werknemers dat er direct een volwaardig nabestaandenpensioen verzekerd is. Voor (jonge) medewerkers met een laag salaris is het voordeel dat het nabestaandenpensioen berekend wordt over het salaris en niet meer over de pensioengrondslag, waardoor er een hoger nabestaandenpensioen verzekerd wordt.

Het huidige partnerpensioen uit de basisregeling, het verzekerde partnerpensioen in de huidige excedent regeling en het huidige tijdelijk partnerpensioen ter grootte van 20% van het levenslang partnerpensioen worden omgezet naar een partnerpensioen onder de WTP ter grootte van 32% van het pensioengevend salaris met een tijdelijk partnerpensioen ter grootte van € 5.000 per deelnemer en een wezenpensioen ter grootte van 40% van het levenslang partnerpensioen. Deze omzetting gebeurt op basis van budgetneutraliteit.

Uit berekeningen blijkt circa 11% van de deelnemers erop achteruitgaat. De jongste deelnemers is 22 jaar, de oudste 35 jaar. De achteruitgang bedraagt maximaal 17% van het oorspronkelijk verzekerde partnerpensioen. Hierin is het opgebouwde partnerpensioen meegenomen.
Zoals beschreven in paragraaf 4.2 van het Transitieplan worden ook de opgebouwde pensioenen van het huidige nabestaandenpensioen ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel op transitiedatum. Het huidige opgebouwde nabestaandenpensioen met dekking tot aan de pensioendatum worden vanuit de wet geëerbiedigd. Het opgebouwde partnerpensioen blijft dus behouden na invaren voor alle deelnemers. Uitruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen en andersom blijft mogelijk op pensioendatum.

11.5.Klachten en geschillen

Het pensioenfonds kent een klachten- en geschillenregeling. De te volgen procedure(s) met betrekking tot de transitie naar WTP wordt opgenomen in het implementatieplan.

11.6. Communicatieplan

In de nieuwe situatie en de periode daarnaartoe zijn goede communicatie en keuzebegeleiding cruciaal. Bijvoorbeeld met betrekking tot keuze van lifecycles, toetreding tot de collectieve toetredingskring, de keuze tussen een variabele en vaste uitkering, de keuze in verschillende flexibiliseringsmogelijkheden. Communicatie hierover vormt onderdeel van het door het pensioenfonds op te stellen implementatie- en communicatieplan.

Doel

- **Inzicht** creëren in de **risicopreferentie** van de deelnemers van Stichting Pensioenfonds Robeco
- Daarbij wordt apart ingezoomd op de **risicobereidheid** en de **risicocapaciteit**

Aanpak

Een deelnemersonderzoek door middel van een **online vragenlijst** onder **actieven**, **slapers** en **gepensioneerden** van Stichting Pensioenfonds Robeco

Respondenten

In totaal zijn alle 3.268 **deelnemers** gevraagd om deel te nemen aan het onderzoek. De vragenlijst is door **918 deelnemers** ingevuld. Meer informatie over de respondenten leest u onder de onderzoeks-verantwoording.

Samenvatting risicopreferentie

Respondenten hebben een hoge risicobereidheid en een hoge risicocapaciteit.

1. Risicobereidheid
   1. De respondenten hebben een zeer hoge lange termijn risicobereidheid. Het self assessment laat zien dat de respondenten hun eigen risicobereidheid iets lager inschatten.
   2. "Jongeren" (=<50) hebben verhoudingsgewijs vaker een hogere risicobereidheid.
2. Risicocapaciteit
   1. De respondenten hebben een hoge risicocapaciteit. Dit wordt met name veroorzaakt doordat respondenten geld over houden aan het eind van de maand en hier ook een buffer mee hebben opgebouwd.
3. Combinatie bereidheid en capaciteit
   1. De risicocapaciteit van de respondenten is in de meeste gevallen hoger dan de risicobereidheid. Dit geeft daarmee **geen** beperking op het nemen van risico's. De risicobereidheid is dus in de meeste gevallen bepalend.

Samenvatting risicoprofielen

1. Het gemiddelde risicoprofiel is offensiever dan neutraal.
2. 71% van de respondenten geeft aan dit risicoprofiel passend te vinden. 6% wil graag een hoger risicoprofiel, 14% wil graag een lager risicoprofiel en 8% weet het niet

Samenvatting pensioenvoorkeuren

1. Deelnemers geven aan invloed op hun beleggingen belangrijker te vinden dan keuzemogelijkheden voor bijsparen, partnerpensioen of arbeidsongeschiktheid.
2. Deelnemers hebben de voorkeur voor een buffer.
3. Bijna de helft van de respondenten wil een eigen pensioenpot. Ouderen hebben liever samen een pensioenpot voor gepensioneerden.
4. Ruim 51% heeft voorkeur om de kansen en risico's te delen. Ook hier is een duidelijke tweedeling tussen ouderen en jongeren.

11.8. Rapportage inzake hoorrecht transitieplan Vereniging van Gepensioneerden

11.8.1. Inleiding

In verband met de overgang van het nieuwe stelsel (Wet Toekomst Pensioenen) hebben de sociale partners van Robeco in het kader van het wettelijk hoorrecht het oordeel aan de Vereniging van Gepensioneerden gevraagd over het concept Transitieplan dat tot stand is gebracht door de sociale partners in nauwe samenwerking met het pensioenfonds Robeco.

De eerste meeting tussen de delegatie van de Vereniging van Gepensioneerden en sociale partners heeft plaatsgevonden op 12 maart waarin de hoofdthema's van de transitie besproken zijn. Op 3 mei heeft de Vereniging van Gepensioneerden het concept Transitieplan ontvangen en vervolgens op 15 juni heeft de vereniging haar commentaar en vragen aangeleverd. Sociale partners hebben op 5 juli de antwoorden, verduidelijkingen en aanvullend informatie aangeleverd (zie paragraaf 11.8.2). Tevens hebben sociale partners n.a.v. de reactie van de Vereniging van Gepensioneerden ook het Transitieplan aangepast en deze opnieuw toegezonden aan de Vereniging. Op 9 juli heeft er een overleg plaatsgevonden tussen sociale partners en de vereniging waarin inhoudelijk en uitvoerig met elkaar gesproken is en verdere vragen beantwoord zijn.
Op 12 juli heeft de Vereniging van Gepensioneerden haar definitieve schriftelijke oordeel aangeleverd. (zie paragraaf 11.8.3)

In de volgende paragraaf is beantwoording van de vragen van de Vereniging van Gepensioneerden door sociale partners in zijn geheel opgenomen. Bij de beantwoording is tevens aangegeven in hoeverre het Transitieplan hierop is aangepast

11.8.2. Beantwoording vragen van Vereniging van Gepensioneerden

Inleiding
Vooraf wordt opgemerkt dat de ontvangst in begin juni 2024 van het concept van het Transitieplan van 03 mei 2024 redelijk verlaat was ten opzichte van het oorspronkelijk in maart 2024 in het vooruitzicht gestelde tijdschema (geplande ontvangst eind maart 2024 en ontvangst begin juni 2024). Hierbij wordt in herinnering gebracht dat de Vereniging zich reeds in begin maart 2023 heeft aangemeld bij de Sociale Partners (werkgever en ondernemingsraad) en het Pensioenfonds om van het hoorrecht gebruik te maken. Hoewel er ongetwijfeld vanaf maart 2023 veel overleg is geweest tussen sociale partners en het pensioenfonds, samen met hun adviseurs, is gedurende die periode geen contact gezocht met de Vereniging om de gebruikmaking van het hoorrecht te faciliteren en/of tussentijds de gevoelens van de Vereniging te peilen. Thans wordt het redelijke "panklare" concept van het transitieplan ontvangen aan het begin van de periode die - ook voor gepensioneerden geldt als zomervakantieperiode, met het verzoek om medio die vakantieperiode schriftelijk hun bevindingen te geven. De Werkgroep vraagt zich af of deze gang van zaken niet soepeler had kunnen zijn.

Gedwongen door bovengenoemde omstandigheden is het niet mogelijk gebleken om onze bevindingen en vragen in een logisch en consequent opgebouwd commentaar te verwerken. Ons commentaar bestaat daardoor uit enige losse onderdelen, die algemeenheden, commentaar en vragen omvatten van de individuele leden van de werkgroep; hierdoor zullen er veelal doublures in opmerkingen en vragen voorkomen.

Algemeen

De leden van de werkgroep zijn in het algemeen niet ontevreden met de in het transitieplan beschreven TBI-methode van invaren; al laat dit onverlet het hierna beschreven commentaar op de compensatie van de doorsneeproblematiek.

Ook wordt als positief beoordeeld de door het bestuur van het pensioenfonds genomen maatregelen (rente afdekking en aandelenoptie) om de huidige hoge dekkingsgraad (ongeveer 150%) zoveel mogelijk te handhaven tot aan het transitietijdstip.

Afschaffing doorsneepremie

De afschaffing van de doorsneesystematiek leidt ertoe dat bepaalde groepen (oudere) deelnemers in het nieuwe systeem minder pensioen opbouwen dan bij ongewijzigde voortzetting. Gesteld wordt dat dit nadelige gevolg van de transitie gecompenseerd moet worden om tot een evenwichtige transitie te geraken. Ook wordt opgemerkt dat het compensatievraagstuk alleen actieve deelnemers betreft, en ook dat de invulling van de compensatie nadrukkelijk is overgelaten aan het arbeidsvoorwaardenoverleg.

Sociale partners hebben in hun onderling overleg besloten dat de compensatie zal geschieden vanuit het vermogen van het pensioenfonds.

Echter, als belanghebbenden bij het vermogen van het pensioenfonds behoren ook de gepensioneerden. Door compensatie van bepaalde groepen van actieve deelnemers uit het pensioenvermogen wordt derhalve in overleg tussen werkgever en werknemers beschikt over vermogen, waarbij ook andere belanghebbenden betrokken zijn.

Wij hebben in het concept transitieplan geen adequate onderbouwing of motivering gezien voor deze ogenschijnlijk tegenstelling: Sociale Partners en Politiek wensen over te gaan op een nieuw pensioenstelsel met transitie van oud naar nieuw (Pensioenakkoord), en de financieel nadelige gevolgen daarvan (compensatie voor afschaffing doorsneepremie) worden (mede) afgewenteld op derden, die bij het gehele proces van besluitvorming en compensatie niet betrokken zijn geweest.

In de aanmeldingsbrief van 09 maart 2023 van de Vereniging is reeds op blz. 3 bij aandachtspunt 5 op dit aspect gewezen. Juist daarom hadden wij veel meer en diepgaande aandacht en onderbouwing voor aspect verwacht.

Reactie Sociale partners:
De navolgende verduidelijking zal worden toegevoegd aan het Transitieplan:

Het afschaffen van de doorsneesystematiek leidt er tot dat bepaalde actieve groepen (ouderen) deelnemers in het nieuwe systeem een lagere premie inleg hebben dan in het oude systeem vanwege de overgang naar een lagere vlakke premie. Dit betekent niet vanzelfsprekend dat zij minder pensioen opbouwen in het nieuwe systeem.

In de wet toekomst pensioen (Wtp) wordt gesproken over het adequaat compenseren van deelnemers die er bij de overgang mogelijk op achteruit gaan vanwege het afschaffen van de doorsneessystematiek. Het afschaffen van de doorsneepremie en het overgaan op een vlakke premie heeft alleen effect op de actieve deelnemers, aangezien slapers en gepensioneerden geen premie meer betalen. In de Wtp is niet vastgelegd hoe de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek moet worden berekend. Dat is aan de Sociale partners.

Bij de overgang naar het nieuwe stelsel worden de huidige buffers verdeeld over alle deelnemers (actieven, slapers en gepensioneerden). Deze buffers behoren niet toe aan een specifieke groep deelnemers. Het financieren van de compensatie vanuit deze buffers betekent niet dat compensatie wordt afgewenteld op derden, maar wordt gefinancierd uit het totale vermogen.

Bij de transitie wordt door de wetgever onderscheid gemaakt in rollen en verantwoordelijkheden. Daarbij is er voor de groep uitkeringsgerechtigden (gepensioneerden) en gewezen deelnemers (slapers) een hoorrecht in het leven geroepen op het concept transitieplan opgesteld door sociale partners. Het pensioenfonds dient uiteindelijk het transitieplan te aanvaarden of niet te aanvaarden. Het pensioenfonds maakt daarbij een eigen afweging, waarbij de belangen van alle partijen in aanmerking moeten worden genomen. Zodoende is de belangenafweging van alle bij de transitie betrokken partijen in de wet geborgd.

Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om als startpunt van de verdeelregel de buffers bij invaren te verdelen op basis van het huidige FTK. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. In vergelijking met het huidige stelsel worden de aanwezige buffers in één keer op transitiedatum uitgekeerd. Bij het huidige FTK-stelsel worden de aanwezige buffers over een veel langere periode (40-60 jaar) uitgekeerd aan de deelnemers, afhankelijk van (inhaal) indexatie. Het direct uitdelen van de buffers op transitiedatum is daarom vooral een voordeel voor de oudere (gepensioneerde) deelnemers.

Het pensioenfonds heeft in overleg met de werkgever en de Ondernemingsraad het besluit genomen om de huidige opgebouwde buffers (uitgaande van een dekkingsgraad van 145%) te verdelen over alle deelnemers in een drietal opeenvolgende stappen. De eerste stap betreft het toekennen van toekomstige indexaties, conform het huidige contract. Uit de berekeningen is gebleken dat hier op

dit moment (na onttrekking MVEV en ROR) een dekkingsgraad van 127% voor nodig is. De resterende dekkingsgraad bedraagt dan 112,6% (= 143 %/ 127%).

De tweede stap bestaat uit inhaalindexatie conform het huidige contract. Bij voldoende vermogen wordt 100% van de inhaalindexatie ingekocht.

Het dan nog aanwezige surplus wordt gelijktijdig/parallel deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (stap 3a) en deels (minimaal 50%) gebruikt voor een pro-rata toeslag voor alle deelnemers (stap 3b). Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie ('afschaffen doorsneesystematiek') bij het invaren op het transitiemoment.

Het pensioenfonds heeft de benodigde compensatie berekend op basis van de rentestand eind februari 2024. Daarbij is per leeftijdscohort van 1 jaar uitgerekend hoeveel elke leeftijdscohort erop achteruitgaat vanwege het afschaffen van de doorsneesystematiek, na het toepassen van stap 1 en stap 2 van de TBI-methode. Dit resulteert in een bedrag in Euro's, dat vervolgens is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag.

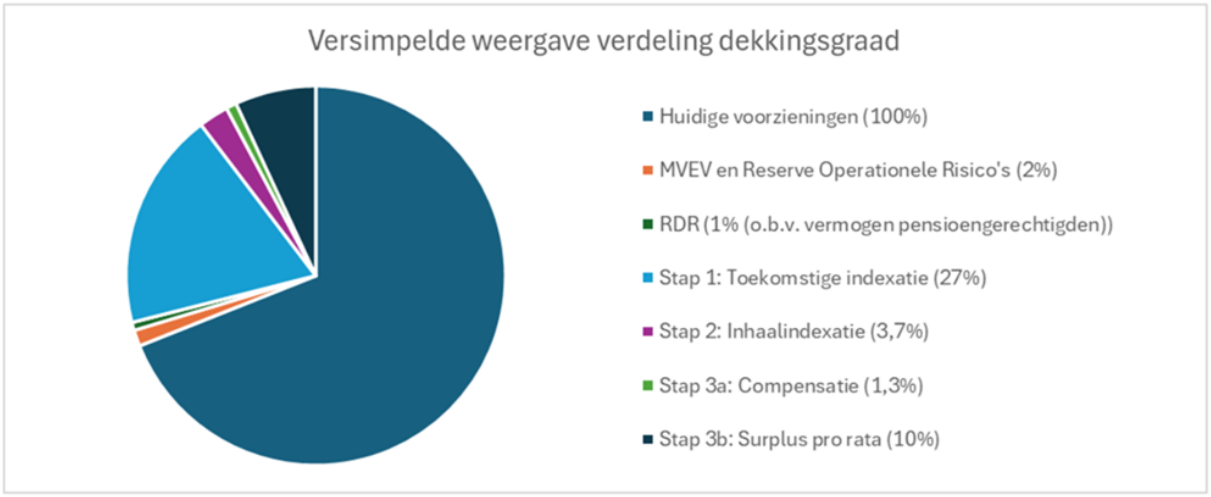
Uit de eerdere berekeningen blijkt dat stap 3a circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dat betreft circa € 12 miljoen. De benodigde compensatie is wel afhankelijk van de rente en kan nog variëren.

De wetgever biedt uitdrukkelijk de mogelijkheid om bij de transitie de compensatie voor het afschaffen van de doorsneepremie uit het vermogen van het pensioenfonds te financieren. Bij het bepalen van de compensatie is rekening gehouden met de dubbele transitie.

Het pensioenfonds acht het evenwichtig dat eerst de ambities uit het oude stelsel worden gerealiseerd, zijnde de indexatie (stap 1) en inhaalindexatie (stap 2). Dit deel van de buffers komt op het moment van invaren direct aan de deelnemers toe. Pas daarna, dus bij een hoge dekkingsgraad, wordt naar overige effecten gekeken. Het effect van afschaffen van de doorsneesystematiek dat voor een specifieke groep impact heeft als direct gevolg van de overgang naar het nieuwe stelsel wordt daarna pas gecompenseerd (stap 3a), hetgeen een beperkt effect heeft op de dekkingsgraad. Een ander effect is dat oudere deelnemers minder risico lopen met hun beleggingen omdat er minder exposure is naar aandelen dan onder het FTK. Voordeel is echter dat er geen rendement meer aan de FTK-buffers hoeft toe te komen. Hoewel alle verwachte indexaties onder het FTK al zijn toebedeeld aan deelnemers en de verwachte pensioenen in de FPR voor alle deelnemers hoger zijn dan onder het FTK acht het pensioenfonds het evenwichtig dat tegelijkertijd met stap 3a alle pensioenkapitalen pro rata worden verhoogd met het restant van de buffer (stap 3b). Ten opzichte van stap 1 van de TBI-invaarmethode, heeft het op deze wijze verdelen van de buffer een nadrukkelijker positief effect op het (reëel) pensioen van oudere deelnemers.

Ter toelichting op de wijze waarop de verdeling van de dekkingsgraad van 145% uitwerkt op basis van deze TBI-invaarmethode, onderstaand twee (vereenvoudigde) weergaven van de verdeling:

Versimpelde weergave verdeling dekkingsgraad	
Huidige voorzieningen (100%)	100%
MVEV en Reserve Operationele Risico's (2%)	2%
RDR (1% (o.b.v. vermogen pensioengerechtigden))	1%
Stap 1: Toekomstige indexatie (27%)	27%
Stap 2: inhaalindexatie (3,7%)	3,7%
Stap 3a: Compensatie (1,3%)	1,3%
Stap 3b: Surplus pro rata (10%)	10%
Totaal	145%

Bovenstaande uitkomsten zijn afhankelijk van de marktomstandigheden en de gehanteerde uitgangspunten.

Nieuwe stelsel

Indien goed begrepen vormen alle gepensioneerden een eigen aparte groep (leeftijd cohort), waarin ieder na transitie zijn eigen "pensioenpot" heeft, waaruit zijn ouderdomspensioen (en eventueel zijn nabestaandenpensioen) wordt betaald, waarbij het pensioenfonds gekozen heeft alleen een variabele uitkering te verzorgen (dus geen vaste uitkering; voor die keuze op pensioendatum moet de gepensioneerde zijn pensioenbedrag opnemen en elders gaan shoppen). Alle eigen "pensioenpotten" bij elkaar vormen één gezamenlijk vermogen voor belegging en daarbij behoort één gezamenlijke risicoreserve om beleggingstegenvallers op te vangen, met 3

jaren spreiding) en alle beleggingsopbrengsten worden gelijkelijk verdeeld over alle pensioenpotten (collectief toedelingsmechanisme).

Wordt hierdoor het tientallen jaren leidende beginsel van solidariteit in het pensioengebeuren verlaten en heeft dat ook gevolgen op andere gebieden betreffen het pensioenfonds en mogelijk de relatie tussen werkgever en fonds?

Reactie Sociale partners:
Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen inwerking getreden en heeft tot gevolg dat alle pensioenregelingen in Nederland aangepast moeten worden.

Het nieuwe pensioenstelsel moet toekomst bestendig zijn en antwoord geven op de gewijzigde arbeidsmarkt, gestegen levensverwachting, veranderende financiële markten, en de huidige verdeling tussen generaties.

Het nieuwe pensioenstelsel kent minder solidariteit dan de huidige pensioenregeling en reageert sneller op financiële markten.

Voor pensioenovereenkomsten die op 30 juni 2023 bestonden, geldt dat sociale partners met een (eigen) pensioenfonds uiterlijk in 2024 ingrijpende keuzes in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel moeten maken, zodat op uiterlijk 1 januari 2028 de nieuwe pensioenregeling van kracht is. Deze verplichting geldt ook voor Robeco.

Sociale partners van Robeco hebben daarom de afgelopen jaren een gedegen proces doorlopen en gezamenlijk een weloverwogen keuze gemaakt omtrent de toekomstige pensioenregeling. Zoals omschreven in het transitieplan sluiten de karakteristieken van een flexibele premieregeling (persoonlijke pensioenvermogens, beleggingsvrijheid, risicodeling, uitkeringswijze), ten opzichte van een solidaire premieregeling waarin deze karakteristieken niet of anders van toepassing zijn, het beste aan bij de populatie van (ex-) medewerkers van Robeco. Dit oordeel is bevestigd vanuit het door het pensioenfonds in de zomer van 2023 uitgevoerde risicopreferentieonderzoek, waaruit onder meer een relatief hoge risicobereidheid en hoge risicocapaciteit van (ex-) medewerkers van Robeco naar voren kwamen.

Belegging van vermogen

Het vermogen van de groep gepensioneerden wordt gezamenlijk belegd waarbij wordt gedacht aan een risicospreiding van 60 (40)% zakelijke waarden en 40(60)% vastrentende waarden. Deze verdeling verschilt niet veel van de huidige veelal gehanteerde verdeling voor matching en return verdeling; en deze verdeling heeft jarenlang niet kunnen voorkomen, dat pensioentoeslag achterweg moest blijven en soms zelfs gekort moest worden

Vraag: Waarom zou dat in het nieuwe stelsel anders zijn?

Reactie Sociale partners:

Het pensioenfonds baseert het beleggingsbeleid in de uitkeringsfase op de risicohouding van de deelnemers die voortkomt uit het risicopreferentieonderzoek. Door de inzet van spreiding van rendementen en een risicodelingsreserve kan de kans op korten van een nominale uitkering voorkomen worden en kan de optimale returnportefeuille ingevuld worden. In het nieuwe stelsel hoeven geen grote buffers meer aangehouden te worden in tegenstelling tot onder het FTK. De rendementen worden, na spreiding, direct uitgekeerd aan de deelnemers. Binnen de flexibele premieregeling wordt er belegd volgens de lifecycle methodiek waarbij er leeftijdsafhankelijk belegd wordt waarbij naarmate de leeftijd stijgt, het beleggingsrisico en renterisico wordt afgebouwd. In de uitkeringsfase wordt belegd in een lager percentage aan zakelijke waarden waardoor het verwachte rendement voor deze groep ook lager is dan in het huidige stelsel. De in de vraag genoemde percentages zijn niet correct. Voor de doorrekeningen is gebruik gemaakt van een life cycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en vanaf leeftijd 50 jaar lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar 35% aan zakelijke waarden. De uiteindelijke percentages zijn afhankelijk van het door deelnemer gekozen lifecycle. Voor gepensioneerden is er geen keuze voor een lifecycle. Er is één collectief met een variabele uitkering.

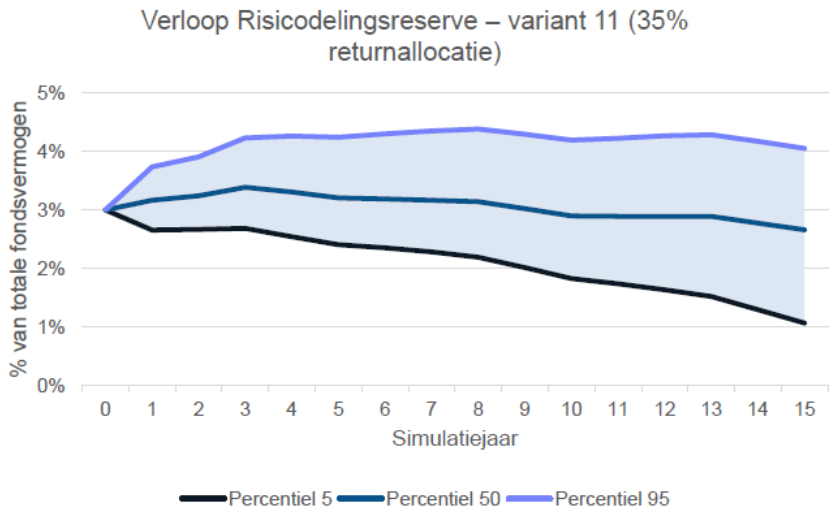
Risico reserve

De risicoreserve wordt initieel vastgesteld op 3% van het totale (groep)vermogen en wordt gevuld bij de transitie uit de toedeling aan de individuele pensioenpotten van de gepensioneerden. Na transitie wordt aan de reserve toegevoegd de "inkoopsom" van 3% van deelnemers die op hun pensioendatum overgaan naar de groep gepensioneerden en tevens worden toegevoegd de rendementen op de beleggingen die niet worden uitgekeerd aan de gepensioneerden tot de risico reserve maximaal 5% van het totale (groep)vermogen bedraagt.

Vraag 1 - Is de risico reserve (3% of 5%) echt voldoende om jarenlang een minstens gelijkblijvende (na transitie verhoogde) pensioenuitkering te verzekeren? (zie aandachtspunt 2 uit de brief van 09 maart 2023

Reactie Sociale partners:

De Ortec methode mag in het geval van een korting op een nominale uitkering de uitkering voor 1 jaar aanvullen. Dit heeft een beperkte impact op het onttrekken uit de risicodelingsreserve. Uit ALM-berekeningen komt naar voren dat in combinatie met een spreiding van 3 jaar een kleine risicodelingsreserve aangehouden kan worden. Zie onderstaand plaatje:

Vraag 2 - Hoeveel van het rendement wordt minstens (tot maximaal 5%) toegevoegd?

Reactie Sociale partners:
Het rendement van de belegging van de risicodelingsreserve zelf wordt toegevoegd aan de risicodelingsreserve tot het maximum van de reserve.

Vraag 3 - Wat is het beleggingsbeleid voor de risico reserve?

Reactie Sociale partners:
Dit is nog niet vastgesteld. In de berekeningen is vooralsnog uitgegaan van korte rente.

Bijzondere gebeurtenissen

Het kan gebeuren dat als gevolg van een administratiefout in het verleden blijkt nog een persoon (onbekende oud-werknemer) "opduikt" waarbij het pensioenfonds moreel of juridisch verplicht is alsnog een pensioen (ouderdom of nabestaanden) toe te kennen.

Vraag: Hoe/ uit welke middelen wordt een dergelijk pensioen, waar mee nimmer rekening is gehouden, en de aanvulling van de risico reserve, gefinancierd?

Reactie Sociale partners:
Dit wordt uit de operationele reserve gefinancierd.

Deelnemers hebben op pensioendatum de mogelijkheid om te kiezen voor een vaste uitkering; zij ontvangen dan het kapitaal uit hun pensioenpot en kunnen daarmee elders een vaste uitkering kopen. Als dat op min of meer grote schaal gebeurt, dan kan het aantal personen in de groep-gepensioneerden en daarmee het voor die groep gezamenlijk te beleggen vermogen redelijk slinken. Over dit verschijnsel/risico hebben wij niet gelezen in het transitieplan.

Reactie Sociale partners: Het pensioenfonds kiest voor de variabele uitkering in het belang van deelnemers om te trachten ook inflatie-effecten in de toekomst op te kunnen vangen. De minimale omvang voor een operationeel uitvoerbare collectieve uitkeringsfase heeft het pensioenfonds nog niet onderzocht. Het pensioenfonds neemt uw suggestie ter harte om dat te doen.

NB. Onlangs is bij pensioenfonds Rabobank gebleken dat slechts 10% van deelnemers die een dergelijke keuze hadden, voor de variabele uitkering koos.

Er komt een mogelijkheid om op pensioendatum een bedrag van maximaal 10% van het pensioenkapitaal op te nemen. Als dat op min of meer grote schaal gebeurt, kan het totale voor die groep gezamenlijk te beleggen vermogen ook redelijk slinken. Over dit verschijnsel/risico hebben wij eveneens niet gelezen in het transitieplan. Vraag: Gaarne hierover ook nadere mededeling in het transitieplan.

Reactie Sociale partners:
Deze mogelijkheid vloeit voort uit FPR-regeling. Het eventueel nadelig effect van de aangekondigde wettelijke mogelijkheid om 10% van het pensioenkapitaal ineens op te nemen schat het pensioenfonds niet wezenlijk anders in dan de huidige mogelijkheid van een hoog-laag constructie. Wij zullen dit opnemen in het Transitieplan.

Paginagewijze vragen die opkwamen bij lezing en bespreking van het transitieplan

Pagina 8: Bij wijziging van het voorliggende transitie plan verzoeken wij u om deelnemers, slapers en gepensioneerden daarover opnieuw te horen.

Reactie Sociale partners:
Ofschoon vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht gaan sociale partners opnieuw en tijdig met de verenigingen van slapers en gepensioneerden in gesprek bij significante aanpassing van de in het transitieplan opgesomde verdeelregels van het opgebouwde fondsvermogen.

Wij voegen dit toe aan het Transitieplan.

Pagina 10: Mededeling wordt gedaan dat het arbeidsongeschiktheidspensioen vanaf 1 januari door werkgever Robeco bij NN is ondergebracht. Betreft dit alleen de nieuwe of ook de reeds ingegane verzekeringen.

Reactie Sociale partners:
Het arbeidsongeschiktheidspensioen is vanaf 1 januari 2024 door Robeco als werkgever ondergebracht bij verzekeraar Nationale-Nederlanden. De intentie is om de drie reeds ingegane

uitkeringen dit jaar via een CWO over te dragen aan Nationale-Nederlanden. We hebben dit aan het transitieplan toegevoegd.

Pagina 15-16: Bij de verkenning van de diverse positieve en negatieve scenario's zijn de algemene uitgangspunten genoemd die daarbij zijn gehanteerd.
Op het gebied van de indexatie staat daarbij genoemd dat dit het huidige beleid blijft. Dit verbaast omdat met een rendement, nagenoeg uitsluitend verdiend op vastrentende waarden, de indexatie mogelijkheid voor gepensioneerden niet veel hoger kan uitvallen dan de prijsinflatie waardoor dit een achteruitgang is.
Zien wij dit juist en is dit dan geen achteruitgang voor de gepensioneerdengroep?

Reactie Sociale partners:
In de flexibele regeling wordt alle rendement uitgekeerd (na uitsmeren) aan de deelnemers. Dat noemen we een verhoging. Onder het FTK kunnen we alleen indexeren als de hoogte van de dekkingsgraad dit toestaat. Bij invaren worden de buffers (behoudens de operationele reserve, RDR en MVEV) bij aanvang direct uitgedeeld aan alle deelnemers. Onder het FTK blijft er altijd geld in buffers achter dat niet gebruikt kan worden voor indexatie. De hoogte van de toekomstige rendementen is per definitie onzeker maar moet passend zijn bij de risicohouding.

De Inhoud van het keuze-pallet bij pensionering.

Bij diverse fondsen zijn er de afgelopen jaren nieuwe vormen van pensioen bij overlijden ontstaan. Bij pensionering kan dan gekozen worden tussen het standaard partnerpensioen of voor het zo geheten langstlevende pensioen. Bij het overlijden van een van beide partners (stel: de werknemer) ontvangt de (langstlevende) partner ongeacht wie dat is, een niveau nabestaande pensioen lager dan het ouderdomspensioen en hoger dan het standaard nabestaande pensioen. De kosten worden actuarieel neutraal berekend zodat het een keuze zonder extra kosten is. Hiermee ontstaat er aan de inkomenskant voor beide partners een gelijke inkomenssituatie die eenvoudiger is te overzien en als gelijkwaardiger wordt beleefd.

Reactie Sociale partners:
Dit wordt nu niet aangeboden door het pensioenfonds.

Pagina 15: De te hanteren uitgangspunten onder e en f zijn 0% jaarlijkse loonstijging en 0% jaarlijkse carrièrestijging.
Wat zijn de consequenties als er meer reële uitgangspunten gehanteerd worden?

Reactie Sociale partners:
Voor de kwalitatieve vergelijking tussen de huidige CDC-regeling en de nieuwe FPR-regeling is het noodzakelijk om vooraf de uitgangspunten te bepalen en overeenstemming te bereiken tussen sociale partners onderling en met het pensioenfonds. Voor de vergelijkbaarheid van beide regelingen (CDC en FPR) zijn de jaarlijkse loon- en carrièrestijgingen op 0% gezet. Indien hiervoor wordt

uitgegaan van meer reële uitgangspunten, zal dat effect hebben op beide pensioenregelingen. Een hoger salaris leidt tot een hogere pensioengrondslag en daarmee tot hogere pensioenen en premies. Dat geldt voor beide regelingen. Wij hebben niet doorgerekend hoe dat effect exact uitpakt voor beide regelingen.

Pg 17: Uitdelen conform de "Ortec" methode. Wat is die methode?

Reactie Sociale partners:
Bij een tekort in de uitkeringsfase in enig jaar wordt een uitkering 1-jarig aangevuld tot maximaal het nominale niveau.

Pg 18: Als voor 31 december 2025 de dekkingsgraad daalt onder de 135% of door politieke en/of marktomstandigheden er door de sociale partners opnieuw gekeken moet worden of een en ander nog evenwichtig is hebben wij dan ook weer hoorrecht?

Reactie Sociale partners:
Zoals bij eerdere vraag hierover al is aangegeven, is vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht. Indien er sprake is van een significante aanpassing van de in het transitieplan opgesomde verdeelregels van het opgebouwde fondsvermogen gaan sociale partners opnieuw en tijdig met de verenigingen van gepensioneerden en slapers in gesprek.

Pagina 25: Risicodeling 2e bullet. Wordt hier bedoeld dat iedere deelnemer van de collectieve toedelingskring (of uitkeringscollectief) een gelijk % bij- of afschrijving van de resultaten op zijn of haar kapitaal krijgt?

Reactie Sociale partners:
Iedere uitkering krijgt percentueel dezelfde aanpassing.

Pagina 28: Toeslagverlening in de nieuwe regeling geen voor actieven. Voor gepensioneerden is er een rendement op hun pensioenpotje dat tot een pensioenverhoging (of verlaging) kan gaan leiden.
Hoe is dat (eventueel tot aan de pensioneringsdatum) geregeld voor de arbeidsongeschikten en bij partners vanaf het overlijden van de werknemer?

Reactie Sociale partners:
Een nabestaandenpensioen wordt onderdeel van de collectieve variabele uitkering en volgt zo het rendement van die groep.

Pagina 29: Hoe wordt het Pensioengevend salaris geïndexeerd?

Reactie Sociale partners:
De salarissen binnen Robeco worden gebenchmarkt met de markt en de salaris-elementen die pensioen dragend zijn, worden (jaarlijks) afgestemd met de Ondernemingsraad.

Pagina 29: definitie Partner is gewijzigd in de nieuwe regeling. Uit ervaring wordt gewezen op het volgende:

(1) Met de nieuwe omschrijving kan ook de hospita van een medewerker een nabestaandenpensioen voor haar en haar kinderen opeisen. Is de oude tekst met eventueel aanpassing van de samenlevingsperiode niet beter ter handhaving?

Reactie Sociale partners:
Dit betreft de wettelijke definitie van het begrip partner in het kader van partnerpensioen. Een belangrijke toevoeging betreft het voeren van een duurzame gezamenlijke huishouding. Dit dient vooraf dan wel achteraf aangetoond te worden door middel van een samenlevingscontract of samenlevingsverklaring. Indien dat niet het geval is, dient de achterblijvende partner aan te tonen dat er sprake was van een gezamenlijke huishouding.

(2) Is het niet gewenst ook te definiëren wie onder wezen worden verstaan? (alle kinderen ook bij samengestelde gezinnen of alleen natuurlijke en gewettigde kinderen?)

Reactie Sociale partners:
Op dit moment wordt er nog discussie gevoerd over de wettelijke definitie. Het pensioenfonds en werkgever zullen een nadere definitie opnemen in het uiteindelijke pensioenreglement als de wettelijke definitie is uitgekristalliseerd.

(3) Voor grote gezinnen kan het gewenst zijn om standaard te bepalen dat partner en wezenpensioen samen niet meer mogen bedragen dan 90% van het pensioengevend salaris.

Reactie Sociale partners:
De sociale partners en het pensioenfonds zullen een nader besluit nemen of een maximum hierin wenselijk is.

Pagina 33: vette toevoeging ter verduidelijking op de 2e alinea 8e regel)
De wettelijke afschaffing van de doorsneepremie leidt in essentie tot een procentueel gelijke toebedeling van premie aan jongeren en ouderen.

Reactie Sociale partners:
Dat is correct. In het Transitieplan wordt toegevoegd dat het gaat om een percentage van de pensioengrondslag.

Is het zo dat deze gelijke procentuele premie ertoe leidt dat salaris technisch gezien de laatbloeiers minder pensioenkapitaal opbouwen dan nu het geval is?

Reactie Sociale partners:

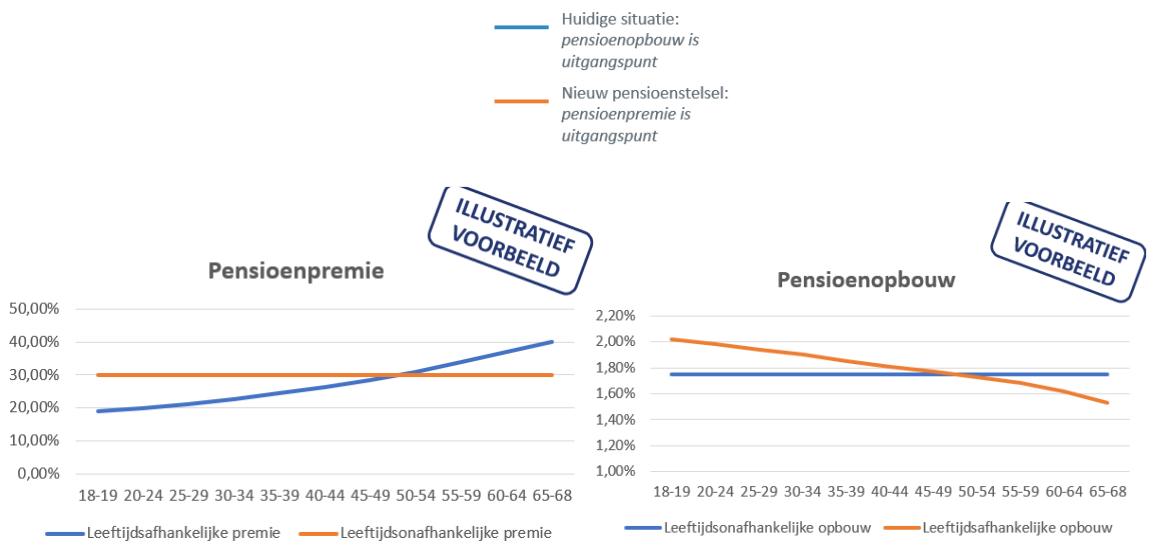
Zie hiervoor het antwoord bij de reële salarisstijgingen.

Voor ouderen is de te ontvangen premie in de nieuwe regeling lager dan de eerdere leeftijdsafhankelijke premie; is dit juist?

Reactie Sociale partners:

Dat is correct, in de huidige pensioenregeling neemt de actuariële leeftijdsafhankelijke premie toe naarmate een deelnemer ouder wordt. In de nieuwe pensioenregeling is sprake van een vaste leeftijdsonafhankelijk premie.

Zie onderstaande illustratieve voorbeelden voor de pensioenpremie en de pensioenopbouw:

Pg 35: Hoe groot is het percentage, dat nodig is om de actieven te compenseren- die direct nadeel ondervinden van het afschaffen van de doorsneepremie- van de aanwezige "pensioenpot"

Reactie Sociale partners:

Uit de berekeningen is gebleken dit circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dat betreft circa € 12 miljoen. De totale verdeling van de dekkingsgraad ziet er als volgt uit:

Pg 35: Waarom wordt slechts minimaal de helft van het overige surplus pro rata verdeeld en niet het hele overige surplus?

Reactie Sociale partners:

Het pensioenfonds acht het evenwichtig om eerst op basis van de FTK-regels te indexeren en te inhaal indexeren. Iedere deelnemer krijgt dan toebedeeld wat onder het FTK de ambitie was. Als er dan nog geld over is dan acht het pensioenfonds het evenwichtig om actieve deelnemers te compenseren die door de overgang naar het nieuwe stelsel waarbij de doorsneepremie wordt afgeschaft, er aantoonbaar minder goed op vooruit gaan. Het pensioenfonds acht het evenwel evenwichtig om het geld dat overblijft na de indexatie en de inhaalindexatie, gelijktijdig voor de helft in te zetten voor deze compensatie en tenminste de helft aan alle deelnemers pro rata te doen toekomen zodat niet alleen een kleine groep 'profiteert'.

Pg 36 laatste zin eerste alinea tikfout herstellen. Lijkt moet zijn leidt)

Reactie Sociale partners:

Dank hiervoor. Dit wordt aangepast in het Transitieplan

Pg 37: De technische invulling van de risicodelingsreserve is nog niet definitief.

Reactie Sociale partners:

De risicodelingsreserve wordt initieel gevuld door de gepensioneerden en groeit daarna door rendement (van de belegging van de risicodelingsreserve zelf) of door nieuwe toetreders tot de uitkeringskring. Onttrekking vindt plaats op basis van de Ortec methode in het geval dat een korting nodig zou zijn.

Verdere opmerkingen

In het voorgestelde plan ontbreken de mooie en slechte scenario's bij een dekkingsgraad van 135%.

Reactie Sociale partners:
Deze scenario's worden toegevoegd aan het Transitieplan.

Hoe worden gepensioneerden begeleid bij het lifecycle beleggen?

Reactie Sociale partners:
Er is geen keuze voor een lifecycle voor gepensioneerden. Er is één variabel uitkeringscollectief.

Kan voor een goed zicht op de wijzigende risico's in de regeling een overzicht ontvangen worden gegeven van de in- en uitgaande geldstromen in de bestemmings- en reservepotjes en voorzieningen van het fonds, voor en na de verandering?

Bij de berekeningen die gemaakt zijn is uitgegaan van de op pagina 15 genoemde uitgangspunten zoals: Jaarlijkse loonstijging 0%/ Carrièrestijging 0%

Wat zijn de consequenties als de loonstijging uit het model van de Nederlandse bank wordt gevolgd, danwel de Robeco loonstijging?

Reactie Sociale partners:
Voor de kwalitatieve vergelijking tussen de huidige CDC-regeling en de nieuwe FPR-regeling is het noodzakelijk om vooraf de uitgangspunten te bepalen en overeenstemming te bereiken tussen sociale partners onderling en met het pensioenfonds. Voor de vergelijkbaarheid van beide regelingen (CDC en FPR) zijn de jaarlijkse loon- en carrièrestijgingen op 0% gezet. Indien hiervoor wordt uitgegaan van meer reële uitgangspunten, zal dat effect hebben op beide pensioenregelingen. Een hoger salaris leidt tot een hogere pensioengrondslag en daarmee tot hogere pensioenen en premies. Dat geldt voor beide regelingen. Wij hebben niet doorgerekend hoe dat effect exact uitpakt voor beide regelingen.

Zijn en blijven nominale pensioenen gelijk of hoger voor alle gepensioneerden?

Reactie Sociale partners:
De pensioenen worden bij invaren voor alle gepensioneerden verhoogd, afhankelijk van leeftijd en historie indexatie-achterstand. Zie ook de eerdere toelichting omtrent het verdelen van de huidige buffers.

Welke uitkomsten laten de berekeningen zien van het in uitzicht komende pensioen m.b.t. het behoud van de koopkracht van gepensioneerden?

Reactie Sociale partners:
Door het invaren en verdelen van de huidige buffers volgens de TBI-methode (zie eerdere toelichting) worden de lopende uitkeringen direct aanzienlijk verhoogd. Uit eerdere berekeningen is gebleken dat in het verwachte scenario de reële uitkeringen de koopkracht niet volledig kunnen

bijhouden en dalen. Daar staat tegenover dat de startuitkeringen fors hoger zijn dan in de huidige regeling.

Wat is de mate van risicobereidheid van gepensioneerden die is gehanteerd en hoe is die vertaald naar het concept beleggingsplan van gepensioneerden?

Reactie Sociale partners:
Uit het RPO komt naar voren dat de deelnemers een hogere dan gemiddelde risicobereidheid en -capaciteit hebben. Met de wetenschap dat deelnemers mogen shoppen voor een vastgestelde uitkering is er voldoende onderbouwing om in de collectieve uitkeringsfase een hogere dan gemiddelde exposure naar return te hebben. Vandaar dat in de werkhypothese in eerste instantie uitgegaan wordt van 35% return en 65% matching. Omdat deelnemers in de uitkeringsfase gebaat zijn bij enige stabiliteit in de uitkeringen, zoals ook uit het RPO blijkt, kunnen dempingsmechanismen ingezet worden (zoals de hoogte van de discontovoet, spreiding en een risicodelingsreserve). Om houvast te hebben aan een acceptabele norm voor stabiliteit is aangesloten bij het tot nu toe gehanteerde uitgangspunt in ALM-studies van het pensioenfonds, waarbij een kans op verlagen van de uitkering van maximaal 10% op een tijdshorizon van 15 jaar wordt geaccepteerd. De finetuning van de RDR en het spreidingsmechanisme wordt nog geoptimaliseerd en zal tot een naar verwachting iets hogere allocatie naar de returnportefeuille leiden, binnen de risicogrenzen van het RPO.

Hoeveel blijft er van de huidige buffer over nadat alle nu voorgestelde veranderingen zijn doorgevoerd?

Reactie Sociale partners:
Zie het eerdere antwoord.

Wat zijn de kosten van de transitie naar het nieuwe stelsel en hoe/ door wie worden de kosten gedragen?

Reactie Sociale partners:
De kosten voor overgang naar WTP schatten we tussen de EUR 2 en 3 miljoen. Deze worden door het pensioenfonds gedragen (dus door alle deelnemers). De werkgever betaalt alle consultantskosten ten behoeve van de totstandkoming van het transitieplan, inclusief alle onderliggende berekeningen zoals netto en bruto profijt.

Slotopmerkingen

Na de afrondende bespreking op 09 juli aanstaande verwachten wij gaarne de schriftelijke reactie op onze commentaar, opmerkingen en vragen.
Ook daarna en tot het feitelijke moment van de transitie worden wij gaarne op de hoogte gehouden van de verdere ontwikkelingen. Wij gaan er van uit dat indien als gevolg van veranderingen van

feitelijke aard en/of van wet- en regelgeving (materiele) veranderingen in het beschreven traject van de transitie worden doorgevoerd het hoorrecht voor onze Vereniging zal herleven.

Reactie Sociale partners:

Zie hiervoor het eerder gegeven antwoord.

11.8.3. Definitief Oordeel van de Vereniging van Gepensioneerden

Oordeel over het concept Transitieplan (5-07-2024) van Robeco namens de Vereniging van Gepensioneerden van de Robeco Groep

Uit de leden van de vereniging is in begin van het jaar een werkgroep samengesteld om het door de sociale partners bij Robeco op te stellen transitieplan te bestuderen en te becommentariëren. In de algemene ledenvergadering op 24 april 2024 is deze werkwijze bevestigd.
De werkgroep heeft een eerste ontwerp van het transitieplan van 03 mei 2024 ontvangen en een procedure-bespreking met de sociale partners (en het pensioenfonds) gehad. Dit eerste concept is door de werkgroep bestudeerd en heeft op 15 juni 2024 geleid tot een uitvoerig schriftelijk commentaar en een serie vragen van de werkgroep aan de sociale partners.

Bij brief van 05 juli 2024 heeft de werkgroep van de sociale partners een uitgebreide reactie en antwoord ontvangen met daarbij een mede naar aanleiding daarvan aangepast concept transitieplan.

Tenslotte heeft op 09 juli 2024 een afrondend overleg plaats gehad van de werkgroep met de sociale partners (en het Pensioenfonds), waarin de reactie en beantwoording van vragen uitvoerig werden toegelicht.

De werkgroep is uiteindelijk tot het volgende oordeel gekomen:

Aan het wettelijk geregelde hoorrecht voor de vereniging van gepensioneerden is door Robeco een adequate invulling gegeven.
De werkgever heeft ruimschoots informatie verstrekt en is uitvoerig ingegaan op het commentaar en alle gestelde vragen.
Daar waar het aan de sociale partners opportuun voorkwam zijn ook wijzigingen/aanpassingen/verdere toelichtingen in het transitieplan opgenomen.

Concluderend wordt gesteld dat het concept transitieplan stemt tot tevredenheid en op basis van de huidige gegevens en regels een goede en evenwichtige grondslag vormt voor een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Namens de Vereniging van Gepensioneerden van de Robeco Groep,
Werkgroep Hoorrecht, 12 juli 2024

11.8.4. Slotreactie Sociale partners aan Vereniging van Gepensioneerden

Naar aanleiding van het oordeel van de Vereniging van Gepensioneerden hebben Sociale partners onderstaande slotreactie op 23 juli toegezonden aan de Vereniging van Gepensioneerden.

Slotreactie

Geachte leden van de werkgroep Hoorrecht,
In verband met de overgang van het nieuwe pensioenstelsel (Wet Toekomst Pensioenen) hebben de sociale partners van Robeco (zijnde, de werkgever Robeco Nederland BV en de ondernemingsraad) in het kader van het wettelijk hoorrecht het oordeel aan de Vereniging van Gepensioneerden gevraagd over het concept Transitieplan dat tot stand is gebracht door de sociale partners in nauwe samenwerking met het Pensioenfonds Robeco.

Een delegatie van de sociale partners en het Pensioenfonds Robeco heeft samen met u, als delegatie van de Vereniging van Gepensioneerden (werkgroep Hoorrecht), een kick-off meeting gehad op 12 maart jl. waarin het proces rondom het hoorrecht, de aanpak en de hoofdlijnen van de transitie werden besproken. Op 3 mei heeft u het concept Transitieplan ontvangen. Op 15 juni hebben wij uw commentaar en vragen schriftelijk ontvangen. Vervolgens hebben wij op 5 juli u de antwoorden, verduidelijkingen en aanvullende informatie op de vragen gestuurd. Wij hebben naar aanleiding van uw vragen ook aanpassingen in het concept Transitieplan aangebracht en die aan u toegezonden. Op 9 juli heeft het vervolgoverleg plaatsgevonden waarin we inhoudelijk en uitvoerig met elkaar gesproken hebben en verdere vragen zijn beantwoord.

Op 12 juli hebben wij uw schriftelijk oordeel over het concept Transitieplan ontvangen. Hierin oordeelt u dat het concept Transitieplan tot tevredenheid stemt en op basis van de huidige gegevens en regels een goede en evenwichtige grondslag vormt voor een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Wij danken u voor uw positieve oordeel over het concept Transitieplan en laten u weten dat wij op basis hiervan verder zullen gaan met het proces van finaliseren en vaststelling van het Transitieplan.

Het doorlopen hoorrecht proces, uw oordeel en de toelichting van sociale partners wat er met uw oordeel is gedaan, zal ook worden opgenomen in definitieve versie van het Transitieplan.

Wij zullen u op de hoogte brengen zodra het Transitieplan definitief is vastgesteld, overhandigd is aan het Pensioenfonds en ook als er wijzigingen optreden met betrekking tot het Transitieplan zoals omschreven in par. 3.3 en 3.4 van het Transitieplan.

Tenslotte willen wij u, als delegatie, bedanken voor de opbouwende gesprekken en uw vragen, flexibiliteit en uw grote betrokkenheid tijdens dit hoorrecht traject.

Met vriendelijke groet, namens Robeco Nederland BV

11.9. Rapportage inzake hoorrecht transitieplan Vereniging van Slapers

11.9.1. Inleiding

In verband met de overgang van het nieuwe stelsel (Wet Toekomst Pensioenen) hebben de sociale partners van Robeco in het kader van het wettelijk hoorrecht het oordeel aan de Vereniging van Slapers gevraagd over het concept Transitieplan dat tot stand is gebracht door de sociale partners in nauwe samenwerking met het pensioenfonds Robeco.

De eerste meeting tussen de delegatie van de Vereniging van Slapers en sociale partners heeft plaatsgevonden op 1 maart waarin de hoofdthema's van de transitie besproken zijn. Op 3 mei heeft de Vereniging van Slapers het concept Transitieplan ontvangen en vervolgens op 14 juni heeft de vereniging haar commentaar en vragen aangeleverd.
Op 17 juni heeft er een bespreking plaatsgevonden tussen sociale partners, delegatie vanuit Pensioenfonds en de delegatie van Vereniging van Slapers. Vervolgens zijn op 28 juni de antwoorden, verduidelijkingen en aanvullend informatie aangeleverd. (zie paragraaf 11.9.2) Tevens hebben sociale partners n.a.v. de reactie van de Vereniging van Slapers ook het concept Transitieplan aangepast en deze opnieuw toegezonden aan de Vereniging op 5 juli.

Op 11 juli heeft er een expert-to-expert overleg plaatsgevonden tussen sociale partners, delegatie vanuit het Pensioenfonds en de delegatie van de vereniging waarin inhoudelijk en uitvoerig met elkaar gesproken is en aanvullende vragen beantwoord zijn. Vervolgens hebben de experts vanuit Pensioenfondsfonds en de Vereniging diverse keren contact gehad over de door de Vereniging aangedragen punten en een verdere technische verdieping van de invaarmethode. Op basis van de conclusies van het Pensioenfonds hebben sociale partners besloten het Transitieplan aan te passen op de punten, die genoemd worden in paragraaf 11.9.2., die door de Vereniging zijn aangedragen.

Op 12 september heeft de Vereniging van Slapers haar definitieve schriftelijke oordeel aangeleverd. (zie paragraaf 11.9.3). Op 20 september hebben de Sociale partners hun slotreactie naar de Vereniging van Slapers gestuurd ter afronding van het hoorrecht traject (zie paragraaf 11.9.4).

In de volgende paragraaf is beantwoording van de vragen van de Vereniging van Slapers door Sociale partners opgenomen. Bij de beantwoording is tevens aangegeven in hoeverre het Transitieplan hierop is aangepast

11.9.2. Beantwoording vragen van de Vereniging van Slapers

Vragen van de Vereniging van Slapers en de beantwoording hiervan (d.d. 28 juni 2024)

A. Koopkrachtbehoud en passende risico's

- Een positief punt in het transitieplan is dat gestreefd wordt naar een volledige inhaalindexatie. Robeco Pensioenfonds heeft op deelnemersniveau de achterstand vastgelegd waardoor dit gericht kan worden toegekend. Overigens gaan we ervanuit dat tot de transitiedatum de inhaalindexatie ook onder het FTK maximaal zal worden uitgekeerd.

  Reactie Sociale partners:
  Ja, het (inhaalindexatie)beleid blijft tot invaren onveranderd. Het pensioenfonds maakt een uitwerking hoe met de indexatie omgaan over het laatste jaar voor invaren. Dit vormt een onderdeel van het implementatieplan.

- Robeco/ Robeco Pensioenfonds heeft naar onze mening goed rekening gehouden met de (risico)voorkeuren van deelnemers die zijn geïnventariseerd in een deelnemersonderzoek.
- Uit de doorrekening blijkt dat de oorspronkelijke ambitie van geïndexeerde pensioenen voor de slapers in vergelijkbare mate als in het FTK kan worden gerealiseerd. Omdat het pensioenfonds er goed voor staat zijn de verwachte pensioenen nog steeds goed.
- Voordat we conclusies trekken over koopkrachtbehoud en passende risico's zijn er nog enkele punten die we verduidelijkt willen zien. Hiervoor verwijzen we naar de bijlage.

B. Evenwichtige behandeling slapers

- Uit de verdeling in het transitieplan blijkt dat iedereen met zeer grote waarschijnlijkheid tenminste zijn voorziening voor zijn nominale aanspraak meekrijgt. Het verdelingsvraagstuk gaat derhalve vooral over de eerlijke verdeling van de buffer.
- In stap 1 van de bufferverdeling wordt rekening gehouden met de reële ambitie door toepassing van de TBI-methode. Op basis van onze interpretatie is de methode van de TBI die rekening houdt met de toekomstige indexatiestromen (contant gemaakt tegen x%), vooral relatief gunstig voor het jongere deel van de deelnemers, waarvan het zwaartepunt bij de actieven ligt. Het voordeel voor hen is dubbel: zij krijgen een meer dan evenredig deel van de buffer toebedeeld en zij kunnen nog meer risico nemen zodat die indexatie inderdaad wordt gerealiseerd.

  Reactie Sociale partners:
  Het startpunt van de verdeelregel is dat de buffer bij invaren verdeeld wordt op basis van het huidige FTK. Dit staat los van hoe het beleggingsbeleid in de toekomstige pensioenregeling eruitziet. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. Dit is overigens niet per definitie een voor- of nadeel ten opzichte van de standaardmethode omdat de te kiezen spreidingsperiode hiervoor een belangrijke factor is.

  In de bijlage vindt u de vragen die wij nog hebben ter verduidelijking voordat we conclusies kunnen trekken.
- In stap 2 van de bufferverdeling wordt de inhaalindexatie toegekend. We nemen aan dat in deze stap ook de TBI-methode wordt gebruikt zodat ook over de verhoging rekening wordt gehouden

met de reële ambitie. Dat zou immers ook gebeuren als de inhaalindexatie vóór invaren zou worden toegekend. Dit staat echter nergens toegelicht en dat zien we graag ook verduidelijkt.

Reactie Sociale partners:
Het pensioenfonds heeft op deelnemersniveau bijgehouden wat de indexatie achterstand is. Deze achterstand wordt bij stap 2 toegekend.

- In stap 3a vindt compensatie van actieve deelnemers plaats. Het is voor ons niet duidelijk waarom alleen expliciet is gekeken naar compensatie van actieve deelnemers. Volgens de sociale partners is evenwichtigheid nu een controle op geen nadeel bij de groepen anders dan de actieve deelnemers. Argumenten voor actieven (verlies actuariële premie, verlies rendement als gevolg van een andere asset mix) gelden ook voor slapers. Ook hebben lang niet al de slapers compensatie (of zo'n hoge compensatie) via een andere werkgever. Ontbrekende informatie in stap 3a is welk deel van het beschikbare surplus na stap 1 en 2 benodigd is voor de compensatie van de doorsneepremie. Zie de bijlage over de vragen die wij nog hebben op dit punt.

Reactie Sociale partners:
Het pensioenfonds heeft in overleg met sociale partners het besluit genomen om de huidige opgebouwde buffers (uitgaande van een dekkingsgraad van 145% of hoger) te verdelen over alle deelnemers in drie opeenvolgende stappen zoals in het transitieplan wordt uitgelegd.

De eerste stap betreft het toekennen van toekomstige indexaties, conform het huidige contract. Uit de berekeningen is gebleken dat hier een dekkingsgraad van 127% voor nodig is. De resterende dekkingsgraad na stap 1 bedraagt dan 114,3% (= 145 %/ 127%)

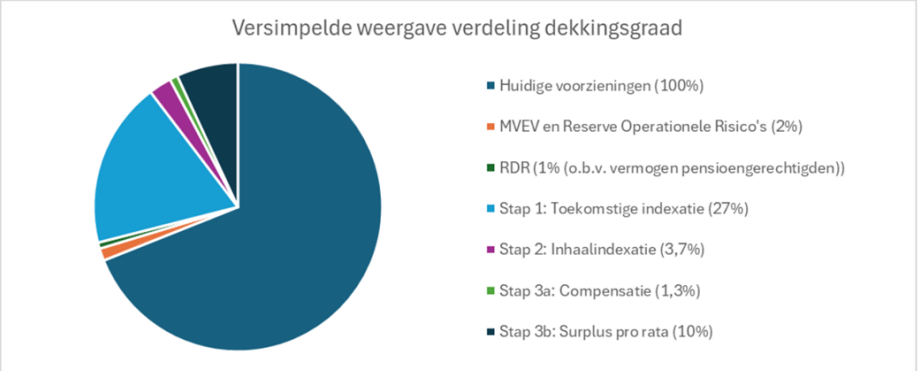
De tweede stap bestaat uit inhaalindexatie conform het huidige contract. Bij voldoende vermogen wordt 100% van de inhaalindexatie ingekocht. Uit de berekeningen is gebleken dat na het toekennen van inhaalindexatie (na stap 2) er nog een dekkingsgraad van 110,2% resteert.

Het dan nog aanwezige surplus wordt deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a) en deels (minimaal 50%) gebruikt voor een pro-rata toeslag voor alle deelnemers (3b). Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie ('afschaffen doorsneesystematiek') bij het invaren op het transitiemoment.

Uit eerdere berekeningen blijkt dat stap 3a circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dat betreft circa € 12 miljoen. De benodigde compensatie is wel afhankelijk van de rente en kan nog variëren.

Onderstaand twee vereenvoudigde weergaven van de wijze waarop de verdeling van de dekkingsgraad van 145% uitwerkt als deze TBI-invaarmethode wordt gehanteerd:

Versimpelde weergave verdeling dekkingsgraad	
Huidige voorzieningen (100%)	100%
MVEV en Reserve Operationele Risico's (2%)	2%
RDR (1% (o.b.v. vermogen pensioengerechtigden))	1%
Stap 1: Toekomstige indexatie (27%)	27%
Stap 2: inhaalindexatie (3,7%)	3,7%
Stap 3a: Compensatie (1,3%)	1,3%
Stap 3b: Surplus pro rata (10%)	10%
Totaal	145%

Bovenstaande uitkomsten zijn afhankelijk van de marktomstandigheden en de gehanteerde uitgangspunten.

- Stap 3b is heel generiek, zonder dat duidelijk is welke groepen in welke mate gecompenseerd kunnen worden. Criteria en transparantie over deze stap ontbreken, temeer evenwichtigheid waaraan wordt gerefereerd niet helder is gedefinieerd. Alle deelnemers krijgen hetzelfde percentage van de resterende buffer.

Reactie Sociale partners:
Stap 3b is niet zozeer als bedoeld als compensatie van een specifiek bepaald (nadelig) effect. Na toekenning van stap 1 (toekomstige indexatie), stap 2 (inhaalindexatie) en gedeeltelijk stap 3a (compensatie doorsnee systematiek) is de verwachting dat het pensioenfonds nog vermogen te verdelen heeft. In die situatie verdeelt het pensioenfonds dit evenredig (zelfde percentage ten opzichte van voorziening) over de deelnemers. Voor oudere deelnemers (m.n. gepensioneerden) heeft dit een groter effect op het te ontvangen pensioen dan voor jongere deelnemers, omdat de verhoging bij jongere deelnemers over een niet-volledige pensioenopbouw plaatsvindt. Dit heeft tot gevolg dat in de analyse naar evenwichtigheid, stap 3b tot een relatief sterker positief effect

leidt bij oudere deelnemers. Het pensioenfonds acht dit een evenwichtig effect aangezien op dat moment de verdeling aan de hand van stap 1 en 2, en deels stap 3a al zijn toegepast.

- Aandachtspunt 1. Heldere criteria over (on)evenwichtigheid en een toelichting op de effecten per groep ontbreken. Uit de analyses en de tabel op pagina 60 blijkt dat vooral de actieven goed zijn bedeeld. Voor (oudere) slapers en gepensioneerden wordt als pluspunt genoemd dat zij een deel van de buffer ineens krijgen uitgekeerd. De minpunten worden niet genoemd, o.a. dat zij een minder dan evenredig deel van de buffer krijgen als gevolg van de TBI-methode en zij door een meer conservatieve mix naar verwachting minder rendement maken dan in het FTK (in de uitkeringsfase 35% versus 53% zakelijke waarden).

  Reactie Sociale partners:
  Het pensioenfonds heeft ervoor gekozen om als startpunt van de verdeelregel de buffers bij invaren te verdelen op basis van het huidige FTK. Het pensioenfonds maakt hierbij geen onderscheid tussen slapers, actieven en gepensioneerden. In vergelijking met het huidige stelsel worden de aanwezige buffers in 1 keer op transitiedatum uitgekeerd. Bij het huidige FTK-stelsel worden de aanwezige buffers over een veel langere periode (40-60 jaar) uitgekeerd aan de deelnemers, afhankelijk van (inhaal) indexatie. Het direct uitdelen van de buffers op transitiedatum is daarom vooral een voordeel voor de oudere (gepensioneerde) deelnemers. Deze methode is overigens niet per definitie een voor- of nadeel ten opzichte van de standaardmethode omdat de te kiezen spreidingsperiode hiervoor een belangrijke factor is.

  De tabel op pagina 60 is bovendien alleen voor actieven uitgesplitst naar de leeftijdsgroepen en voor de slapers niet. De onderbouwing van de evenwichtigheid vinden we onvoldoende en niet goed uitlegbaar aan de slapers. Ons voorstel is dat we dit punt in de komende sessie bespreken.

  Reactie Sociale partners:
  In het transitieplan zal de tabel uitgebreid worden met slapers en gepensioneerden.

- Aandachtspunt 2. Wij kunnen ons voorstellen dat stap 3a ook een voordeel voor de werkgever heeft via een meer gematigde pensioenpremie voor actieve deelnemers.
  In dat verband zou het ook redelijk zijn als de werkgever ook een deel van de compensatie voor haar rekening neemt. Ons voorstel is dat de werkgever tenminste 50% van de compensatie voor zijn rekening neemt.

  Reactie Sociale partners:
  Er is vanuit stap 3a geen sprake van een voordeel voor de werkgever via een meer gematigde pensioenpremie voor actieve deelnemers. De werkgever heeft in een vroeg stadium van overleg met de OR aangegeven geen compensatie voor haar rekening te nemen.

C. Respecteren van nabestaandenpensioen

- Uitgangspunt is dat er voor gewezen deelnemers op dit moment een aanspraak is voor een nabestaandenpensioen (premievrij) bij overlijden voor de pensioendatum. Na de pensioendatum zal deze aanspraak (na invaren) een keuze (wel/niet, hoogte) worden bij het 'inkopen' van het levenslange ouderdomspensioen.

  Reactie Sociale partners:
  Zoals beschreven in paragraaf 4.2 van het Transitieplan worden ook de opgebouwde pensioenen van het huidige nabestaandenpensioen ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel op transitiedatum. Het huidige opgebouwde nabestaandenpensioen met dekking tot aan de pensioendatum worden vanuit de wet geëerbiedigd. Dit geldt voor alle deelnemers. Het opgebouwde partnerpensioen blijft behouden na invaren. Uitruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen en andersom blijft mogelijk op pensioendatum.

- Aandachtspunt 3: het lijkt er op dat bij overlijden van een gewezen deelnemer de bestaande toezegging wordt nagekomen. De bewoording is dat dit moet gebeuren volgens wet- en regelgeving maar het transitieplan bevat geen concrete toezegging dat dit is geborgd voor gewezen deelnemers. Ons voorstel is dat hier een concretere uitspraak komt.

  Reactie Sociale partners:
  Het opgebouwde partnerpensioen blijft behouden na invaren voor alle deelnemers.

D. Goede aandacht voor communicatie en keuzebegeleiding

- Aandachtspunt 4: Het transitieplan bevat geen duidelijke afspraken over procedures, bijvoorbeeld in geval van individuele klachten over invaren. Ons voorstel is dit concreet vast te leggen in het transitieplan.

  Reactie Sociale partners:
  Het pensioenfonds kent reeds een klachten- en geschillenregeling. Procedures/regelingen met betrekking tot de transitie naar WTP worden opgenomen in het implementatieplan dan wel naar verwezen in geval van reeds bestaande regelingen.

- Aandachtspunt 5: In de nieuwe situatie en de periode daarnaartoe zijn goede communicatie en keuzebegeleiding cruciaal. Bijvoorbeeld met betrekking tot keuze van lifecycles, toetreding tot de collectieve toetredingskring 10 jaar van tevoren, de keuze tussen een variabele en vaste uitkering, de keuze in verschillende flexibiliseringsmogelijkheden. Het transitieplan geeft ons niet de waarborgen dat dit goed wordt geregeld en geeft geen helderheid over de financiering van de benodigde keuzebegeleiding. Wij zien dat als randvoorwaarden voor een succesvolle transitie. Ons voorstel is dit in het transitieplan te borgen.

Reactie Sociale partners:
In de nieuwe situatie en de periode daarnaartoe zijn goede communicatie en keuzebegeleiding naar deelnemers zeer belangrijk. Uitleg en communicatie hierover vormt een (verplicht) onderdeel van het door het pensioenfonds op te stellen implementatieplan en communicatieplan.

E. Inspraak als de plannen wijzigen

- Aandachtspunt 6: Op pagina 17 en 18 zijn de situaties beschreven waarin sociale partners en het pensioenfonds nieuwe afspraken maken over de transitie in verband met een lagere dekkingsgraad. We gaan ervanuit dat in die situatie opnieuw sprake zal zijn van hoorrecht voor de Vereniging Slapers. Eveneens verwachten wij betrokkenheid bij wijzigingen die de resultaten substantieel beïnvloeden (zie de vragen). Ons voorstel is dat dit wordt opgenomen in het transitieplan.

Reactie Sociale partners:
Ofschoon vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht, zullen we opnieuw en tijdig met jullie in gesprek gaan als er sprake is van een significante aanpassing van het transitieplan. We zullen dit ook opnemen in het transitieplan.

Vragen ter verduidelijking

Algemene vragen:

Invaren bruto aanvullende regeling

We gaan ervan uit dat de bruto aanvullende regeling op nominale basis wordt ingevaren in de basisregeling. We kunnen dat nergens vinden. Kunt u bevestigen dat deze veronderstelling correct is?

Reactie Sociale partners:
De opgebouwde nominale pensioenkapitalen in de bruto aanvullende pensioenregeling ook worden ingevaren. Hierbij worden zoveel mogelijk in lijn met de invaarprincipes achter de TBI-methode buffers toegekend aan de pensioenkapitalen. De exacte uitwerking wordt door het pensioenfonds gedaan in samenspraak met de actuaris.

Aanbod van life cycles en eigen beleggingsmix

Onder de (ex)Robeco medewerkers zijn beleggingsexperts met een eigen visie en/of risico preferenties.

- Bieden de life cycles voldoende keuze om hen tevreden te stellen?

Reactie Sociale partners:
Zelf beleggen of de life cycle beleggingsmix aanpassen gedurende de uitkeringsfase is uitvoeringstechnisch niet mogelijk. In de toekomst zal blijken of lifecycles in de uitkeringsfase wenselijk of mogelijk zijn. Na invaren krijgt de deelnemer wel een grotere zeggenschap over de beleggingen van zijn/haar pensioenkapitaal dan in de CDC-regeling in de opbouwfase van het pensioen.

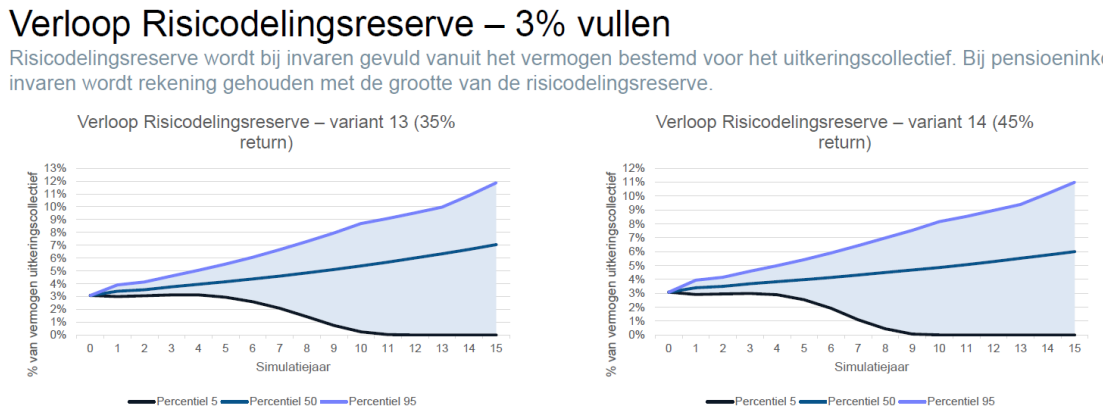
• Klopt het dat er geen mogelijkheid is voor opt out uit de standaard life cycles teneinde zelf een beleggingsmix samen te stellen?

Reactie Sociale partners:
Dat is correct.

Uitkeringscollectief

Kunt u aangeven op basis van welke criteria u de risicodelingsreserve van toegevoegde waarde acht? Kunt u inzicht verschaffen in het verwachte verloop (mediaan) van die reserve? Kunt u daarnaast aangeven of toekomstige toetreders tot het (dan bestaande) uitkeringscollectief zich inkopen tegen het vigerend reservepercentage of altijd tegen 3%?

Reactie Sociale partners:
De vulregels worden nader uitgewerkt in het implementatieplan, mede op basis van demogelijkheden bij administrateur. Onderzocht is dat de kans van korten substantieel lager wordt bij de inzet van een risicodelingsreserve. Zolang de risicodelingsreserve goed gevuld is, geeft deze een substantiële verlaging van de kans op een nominale korting.

- Bij de varianten met spreiden is het verloop van de RR in een mediaan scenario licht stijgend bij zowel 35% en 45% returnallocatie
- Door het hogere beginpercentage is ook het percentage waarmee de reserve gevuld wordt bij inkoop hoger
- In een slecht weer scenario loopt deze bij beide allocaties leeg

Vragen ad A Koopkrachtbehoud en passende risico's

A1. Inzicht in uitgangspunten Kunt u aangeven wat de belangrijkste parameters zijn van de life cycle waarmee is gerekend? In concreto zouden we graag inzicht willen hebben in:
• De leeftijd waarop wordt gestart met de afbouw van het zakelijk waardengedeelte.

Reactie Sociale partners:
Voor de doorrekeningen is gebruik gemaakt van een life cycle die aanvangt met 95% aan zakelijke waarden en vanaf leeftijd 50 lineair afbouwt tot aan de pensioendatum naar 35% aan zakelijke waarden.

• De overgang naar de uitkeringsfase: wordt in het transitieplan gerekend met een geleidelijk toetreden tot het uitkeringscollectief 10 jaar voorafgaand aan de pensioenleeftijd? Wordt hierbij ook vanaf 10 jaar voorafgaand aan de pensioenleeftijd stapgewijs 3% 'ingekocht' in risicodelingsreserve? En wat als deelnemer voor pensionering zijn opgebouwde waarde wil overdragen of op pensioendatum toch een vaste uitkering wil inkopen (shoprecht)? Kunt u aangeven hoe zo'n geleidelijke toetreding ervan uit deelnemersperspectief uitziet?

Reactie Sociale partners:
Nee, er is geen sprake van geleidelijk toetreden tot het uitkeringscollectief. Deelnemers treden toe op pensioendatum. Uitgangspunt is dat de nieuwe gepensioneerde zich inkoopt tegen de dan aanwezige risicodelingsreserve. Dit moet uitvoeringstechnisch wel mogelijk zijn. De gehanteerde lifecycles bouwen het risico voor een deelnemer al af richting pensioendatum.

• In het transitieplan wordt zowel de defensieve life cycle (pag. 45) als de offensieve life cycle (pag. 47) genoemd bij de doorrekeningen. We nemen echter aan dat omwille van de consistentie met 1 lifecycle is gerekend. Kunt u aangeven met welke life cycle is gerekend? Is dat een neutrale lifecycle (die afloopt naar 25% zakelijke waarden)?

Reactie Sociale partners:
Zie het antwoord dat hierboven is gegeven.

• We gaan ervan uit dat de eindallocatie van het zakelijk waardengedeelte in de opbouwfase (bijvoorbeeld 35%) tevens de allocatie is tijdens de uitkeringsfase. Is die veronderstelling inderdaad correct?
Reactie Sociale partners:
Deze veronderstelling is correct.

A2. Uitkomsten bij keuze voor een vaste uitkering
Het is onduidelijk wat de consequenties zijn als een deelnemer kiest voor een vaste uitkering in plaats van de variabele uitkering. Kunt u aangeven hoe de verwachtingen in diverse scenario's eruit zien ten opzichte van FTK als een deelnemer kiest voor een vaste uitkering?

Reactie Sociale partners:
Deze keuze is niet doorgerekend omdat het pensioenfonds de vaste uitkering niet aanbiedt. Indien een deelnemer een vaste uitkering wenst, kan hij gebruik maken van het shoprecht en bij een verzekeraar een vaste gegarandeerde uitkering aankopen.

Vragen ad B Evenwichtige behandeling slapers
B1. Doelstellingen, maatstaven, grenzen en criteria
Is het cursief gedrukte deel van de volgende zin uit 'Doelstellingen en maatstaven' op pagina 14 niet overbodig? "Een zodanige verdeling van de buffers uitvoeren dat er geen deelnemers, relatief ten

opzichte van andere leeftijdscohorten, significant minder op vooruit of meer op achteruit gaan ***vanwege het afschaffen van de doorsneepremie***. "

Reactie Sociale partners:
De gehanteerde invaarmethode reikt inderdaad verder dan alleen het afschaffen van de doorsneepremie, echter stap 3a Compensatie focust zich hierop.

Op pagina 54 noemt u bij de verantwoording van de evenwichtigheid dat werkgever en pensioenfonds samen hebben opgetrokken op het punt "Bepalen welke criteria te betrekken in het beoordelen van evenwichtigheid (zoals maatstaven en grenzen t.b.v. berekeningen)". We kunnen echter die criteria, maatstaven en grenzen nergens vinden.

Reactie Sociale partners:
Deze staan uitgewerkt in de rest van de paragraaf; met de maatstaven en grenzen ten behoeve van berekeningen wordt gedoeld op de scenario analyses aan de hand waarvan de pensioenverwachtingen worden berekend en die voor de netto profijtberekening.

B2. Inzicht in TBI-methode
Kunt u aan de hand van maatmannen inzichtelijk maken inzichtelijk maken welke stappen zijn gevolgd voor de berekeningen in het kader van de TBI invaar-methode en de bepaling van het netto profijt? Dit kan deels descriptief zijn met de doelstelling dat we goed begrijpen hoe we de getallen in de gepresenteerde grafieken moeten interpreteren.

Reactie Sociale partners:
In paragraaf 8.2.5 wordt de TBI invaar-methode uitgelegd. De getoonde grafiek laat voor maatmensen zien hoe de verschillende stappen uitpakken. De grafiek toont op de linker-as het percentage aan vermogen na invaren voor elke maatmens ten opzichte van de verplichtingen van de huidige regeling. De huidige regeling (verplichtingen) is weergegeven als de zwarte 100% lijn. Wij zullen deze toelichting ook opnemen in het transitieplan.
De netto profijt berekeningen worden toegelicht in paragraaf 10.3 (note: is par 11.3 geworden). Voor elke maatmens (leeftijdscohort) wordt het verschil in netto profijt van de nieuwe pensioenregeling getoond ten opzichte van de huidige pensioenregeling.

Aanvullend ontvangen wij graag enkele cijfervoorbeelden met maatman-berekeningen om meer gevoel te krijgen voor de bufferverdeling per leeftijdscategorie
U bent niet ingegaan op ons verzoek om de verdeling van de buffer te presenteren conform de methode Laning. Heeft u in de plaats daarvan een vergelijking tussen de verdeling in stap 1 op basis van de TBI-methode en de standaardmethode?

Reactie Sociale partners:
Wij hebben onze eigen invaarmethode bepaald. De TBI-methode is daarbij passend.

B3. Compensatie doorsneepremie

Kunt u aangeven hoe we de grafiek met de compensatie als percentage van het pensioengevend salaris moeten interpreteren (pag. 41)?

Reactie Sociale partners:

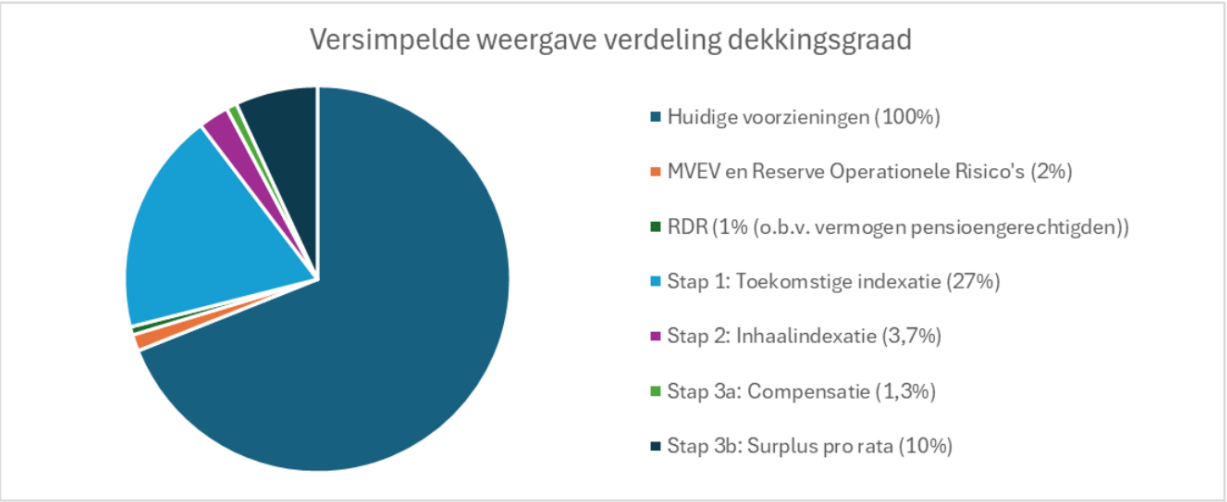
Bij de TBI-invaarmethode wordt bij voldoende vermogen het nog aanwezige surplus, na stap 1 en stap 2 deels (maximaal 50%) gebruikt voor compensatie van een deel van de actieve deelnemers (3a). Door het gericht inzetten van een deel van het resterende surplus (stap 3a) zorgt ervoor dat deze groep actieve deelnemers in de leeftijd van 43 tot 68 jaar extra vermogen krijgt toegekend in de vorm van compensatie bij het invaren op het transitiemoment.

Het pensioenfonds heeft de benodigde compensatie berekend op basis van de rentestand eind februari 2024. Daarbij is per leeftijdscohort van 1 jaar uitgerekend hoeveel elk leeftijdscohort erop achteruitgaat vanwege het afschaffen van de doorsneessystematiek, na het toepassen van stap 1 en stap 2 van de TBI-methode. Dit resulteert in een bedrag in Euro's, dat vervolgens is uitgedrukt in een percentage van de pensioengrondslag.

Uit de eerdere berekeningen blijkt dat stap 3a circa 1,3% van de dekkingsgraad (vermogen) beslaat. Dat betreft circa € 12 miljoen. De benodigde compensatie is wel afhankelijk van de rente en kan nog variëren.

Onderstaand twee vereenvoudigde weergaven van de wijze waarop de verdeling van de dekkingsgraad van 145% uitwerkt als deze TBI-invaarmethode wordt gehanteerd. Deze uitwerkingen zullen toegevoegd worden aan het Transitieplan.

Versimpelde weergave verdeling dekkingsgraad	
Huidige voorzieningen (100%)	100%
MVEV en Reserve Operationele Risico's (2%)	2%
RDR (1% (o.b.v. vermogen pensioengerechtigden))	1%
Stap 1: Toekomstige indexatie (27%)	27%
Stap 2: inhaalindexatie (3,7%)	3,7%
Stap 3a: Compensatie (1,3%)	1,3%
Stap 3b: Surplus pro rata (10%)	10%
Totaal	145%

Kunt u een indicatie geven van de hoogte van het bedrag en de kosten in termen van dekkingsgraad?
Zie het antwoord hierboven.

B4. Verduidelijking stap 2 bufferverdeling
Kunt u een verduidelijking sturen op welke basis de inhaalindexatie wordt toegekend (zie ook pagina 2 van onze reactie)?

Reactie Sociale partners:
De indexatie achterstand wordt in euro's op individueel niveau bijgehouden per deelnemer. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd.

B5. Premiebudget en kosten
Leiden de extra kosten en premies die ten laste van het premiebudget komen (pagina 20) tot een lagere effectieve premie voor de actieven?

Reactie Sociale partners:
Het huidige premiebudget van 31,0% van de pensioengrondslag geldt voor de duur van 5 jaar. Het totale premiebudget dient ter financiering van pensioenopbouw, risicodekkingen, kosten, vorming reserves en eventueel tijdelijke compensaties als gevolg van de WTP-transitie. Afhankelijk van de gemaakte afspraken, bestaat de mogelijkheid dat gedurende de contractperiode bepaalde (risico)premies en/of kosten wijzigen. Zoals beschreven in het transitieplan gaan deze premies en kosten ten laste van het premiebudget en kunnen leiden tot een hogere dan wel lagere netto spaarpremie.

In hoeverre beïnvloedt **dit** de faire vergelijking tussen actieven enerzijds en slapers en gepensioneerden anderzijds?

Reactie Sociale partners:

Hiervoor verwijzen we naar het vorige antwoord. Daarnaast is de gemaakte vergelijking in het transitieplan gebaseerd op de vermelde uitgangspunten en huidige marktomstandigheden. Indien deze wijzigingen heeft dat mogelijk consequenties op de uitkomsten.

Dit kan leiden tot een daling dan wel stijging van de netto spaarpremie. Dit heeft uiteraard alleen impact op de actieve deelnemers en niet op slapers en/of gepensioneerden.

B6. Vergelijking stappen invaren voor slapers

De grafiek op pagina 53 (Vergelijking stappen invaren) lijkt bedoeld voor medewerkers/ gepensioneerden. Kunt u aangeven hoe deze grafiek er voor slapers uit zou zien?

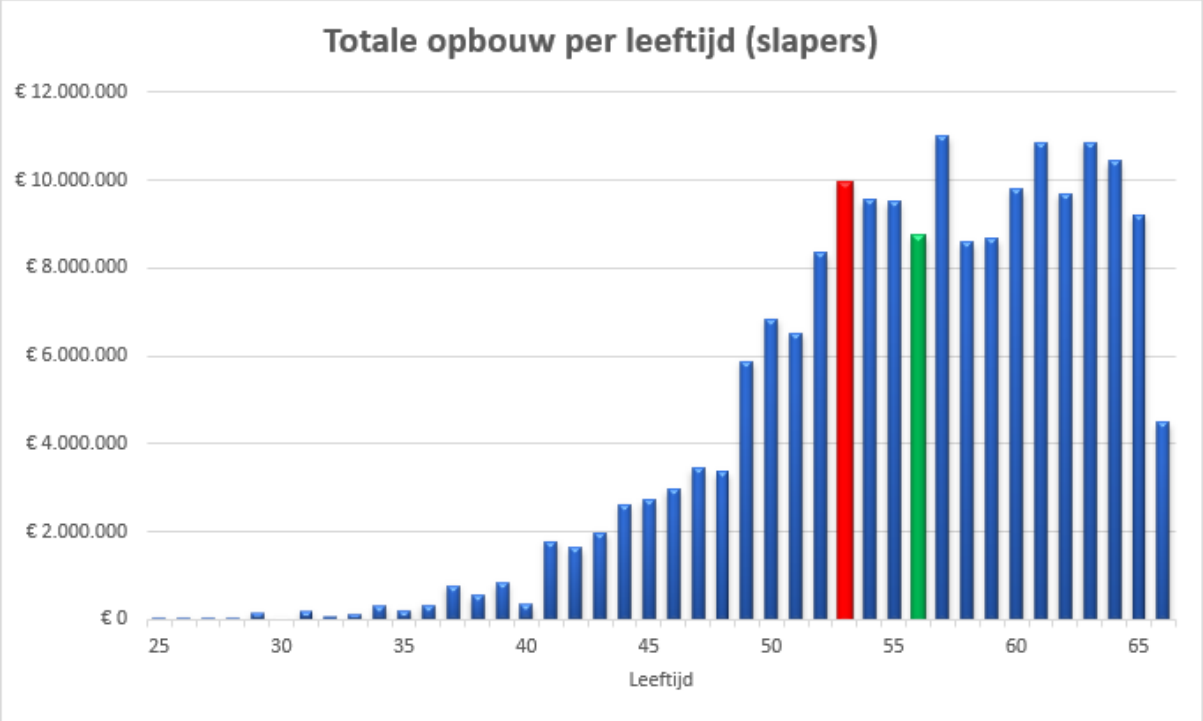
Reactie Sociale partners:

De grafiek op pagina 53 geldt voor alle deelnemers, met dien verstande dat Stap 3a alleen van toepassing is op de actieve deelnemers. Voor slapers en gepensioneerden is de grafiek vergelijkbaar met uitzondering van stap 3a. Stap 3b zorgt in dat geval voor een parallelle verschuiving van de paarse lijn ter hoogte van de groene lijn (stap 3b surplus).

B7. Plussen en minnen per groep

De tabel op pagina 60 is alleen voor actieven uitgesplitst naar de leeftijdsgroepen en voor de slapers niet. Kunt u dezelfde uitsplitsing maken voor de slapers? Kunt u ons inzicht geven in de leeftijdsopbouw van de slapers in aantal en vermogen?

Reactie Sociale partners:

De rode staaf is de gemiddelde leeftijd van de slapers (53 jaar). De groene staaf is de gemiddelde leeftijd van de slapers gewogen naar verplichtingen (56 jaar).

Vraag ad C Respecteren nabestaandenpensioen

C1. Financiering van het nabestaandenpensioen

Bijzonder is dat in het transitieplan wordt gesproken over de financiering van het nabestaandenpensioen uit het beschikbare premiebudget. Ten eerste is dit budget voor actieven en niet voor gewezen deelnemers. Ten tweede betreft dit een reeds bestaande pre-Wtp aanspraak die reeds (af)gefinancierd dient te zijn. Nadere toelichting is hier gewenst.

Reactie Sociale partners:

Dit betreft de verzekering van het nabestaandenpensioen op basis van het salaris in de flexibele premieregeling en heeft alleen betrekking op de premie voor actieven.

Vraag ad E Inspraak als de plannen wijzigen

E1. Aanpassingen met substantiële invloed op de uitkomsten

Er is een limitatief aantal triggers gedefinieerd om de doorrekeningen in 2025 opnieuw te doen, maar de definitieve vaststelling van de parameters (life cycle, risicodelingsreserve, spreidingsperiode etc.) waarmee nu is gerekend is niet een van die triggers. Kunt u aangeven waarom de uitkomsten naar verwachting niet significant zullen verschillen als gevolg van deze aanpassingen? Kunt u bevestigen dat wij worden gehoord indien de uitkomsten als gevolg van aanpassingen substantieel wijzigen.

Reactie Sociale partners:

Ofschoon vanuit de wet bezien er eenmalig sprake is van een hoorrecht, zullen we opnieuw en tijdig met jullie in gesprek gaan als er sprake is van een significante aanpassing van het transitieplan. We zullen dit ook opnemen in het transitieplan.

Reactie van 29 augustus aan Vereniging van Gepensioneerden

Naar aanleiding van de diverse (expert to expert) overleggen met Vereniging van Slapers en de punten die de Vereniging naar voren heeft gebracht is op 29 augustus de navolgende reactie gedeeld met de Vereniging van Slapers waarbij uitgelegd is waarom een aantal punten niet in het Transitieplan gewijzigd worden en welke belangrijke verduidelijkingen wel worden opgenomen in het definitieve Transitieplan:

1. *Toepassen van TBI bij stap 1:*

Dit is primair een onderwerp waar het Pensioenfondsbestuur over gaat. Het bestuur wil vasthouden aan TBI als compensatie voor stap 1. Het bestuur acht het evenwichtig om bij de toekenning van de buffers expliciet rekening te houden met de huidige regels voor toekenning van (toekomstige) indexatie. Dit is volgens het bestuur het meest representatief voor de aanspraak van deelnemers op de bestaande buffers. Dit standpunt wordt door de Sociale Partners onderschreven. De getoonde uitwerking van TBI (stap 1) leidt niet significante toedeling naar jongeren vs. andere deelnemers.

Sterker nog, de jongste deelnemers krijgen minder toegekend dan bepaalde leeftijdscohorten. De door de vereniging van slapers gesuggereerde cap lijkt dan ook niet nodig.

2. Compensatie oudere werknemers:
Compensatie oudere werknemers. Ook hier vinden Sociale Partners en Pensioenfonds het evenwichtig om daar buffer voor te gebruiken mits compensatie stap 1+2 volledig heeft plaatsgevonden. In de rangorde staat de compensatie oudere werknemers zeker niet bovenaan. Veel andere fondsen wenden de buffer welhaast primair aan voor compensatie ouder werknemers. De formele besluitvorming over het benodigde/maximale bedrag aan compensatie (6 i.p.v. 12 mln.) is nog aan formele besluitvorming onderhevig. Hoewel er weinig twijfel is dat we de systematiek gaan hanteren die tot het lage bedrag leidt, willen we dit nog niet in het transitieplan opnemen omdat deze besluitvorming nog niet definitief is.

3. Invaren bruto DC:
De gedachte is om hier stap 1, toekenning op basis van TBI, te vervangen door de VEV.
Dit is een waardevolle toevoeging/verbetering. Dit zal worden opgenomen in het transitieplan.

4. Toekennen van de buffer op de inhaalindexatie:
Ook dit is een waardevolle toevoeging/ verbetering. Gaan Sociale Partners opnemen in het transitieplan.

5. RDR:
We delen de zorg dat de RDR leegloopt. Indien mogelijk wil het Pensioenfondsbestuur graag overrendement gebruik om deze reserve bij te vullen indien de eerder is afgenomen i.v.m. met onderrendement. Dit laatste is nog onderwerp van discussie in het bestuur. Wanneer we RDR mogen vullen uit rendement bij de FPR, is dat zinvol en is dit wettelijk toegestaan. Onderzoek en formele besluitvorming moet nog plaatsvinden.

6. Beleggen uitkeringsfase:
We zullen aan het transitieplan toevoegen: "Het bestuur onderzoekt de mogelijkheden om tijdens de uitkeringsfase het beleggingsbeleid – binnen de risicohouding – zodanig op te stellen dat er een goede balans is tussen risico en rendement".

11.9.3. Definitief Oordeel van de Vereniging van Slapers

Op 12 september hebben Sociale partners het oordeel van de Vereniging van Slapers over het Transitieplan ontvangen, welke hierna is opgenomen. Aan onderstaand oordeel van de Vereniging van Slapers is tevens de slotreactie van Sociale partners aan de Vereniging toegevoegd in blauwe tekst. Aan het eind van deze paragraaf is de brief van Sociale Partners met haar slotreactie aan de Vereniging van Slapers opgenomen.

Het voortraject

Ter uitoefening van het hoorrecht ontvingen wij op 3 mei 2024 het concept Robeco Transitieplan WTP. Tevens ontvingen wij de beantwoording van de vragen die wij op 14 maart toestuurden naar aanleiding van een eerste informele sessie van het kernteam met een delegatie van Robeco en het Pensioenfonds Robeco op 1 maart. Op 30 mei ontvingen we het transitieplan aangevuld met de netto profijtberekeningen. Op maandag 17 juni en donderdag 11 juli hebben wij een vervolgbijeenkomst in het kader van het hoorrecht gehad. Op 28 juni ontvingen we antwoorden op onze vragen en op 5 juli een aangepaste versie van het transitieplan. Op 14 juli lichtten wij onze informatiebehoefte nader toe. In juli en augustus spraken we enkele keren informeel met een delegatie van het pensioenfonds over onze aandachtspunten. Dit leidde tot een formele aanvulling op het transitieplan die wij 29 augustus ontvingen (zie bijlage 3). Over het gehele traject verliep de inhoudelijke beantwoording moeizaam, maar de contacten waren plezierig. We bedanken Robeco voor de openheid in het doorlopen traject en voor het faciliteren van een bijeenkomst voor de leden van onze vereniging.

Belangrijkste conclusies

- *We zijn positief over de keuze voor de flexibele regeling die voor deelnemers meer keuze mogelijk maakt. Ook over het invaren in deze nieuwe regeling zijn we positief.*
- *Het pensioenfonds staat er goed voor; hierdoor is voor alle deelnemers een goede uitkomst ten opzichte van de huidige regeling haalbaar.*
- *Ons belangrijkste aandachtspunt betreft de wijze van invaren. Alle actieven, zowel jong als oud zijn beter uit dan oudere slapers en jong gepensioneerden. In de uitkomsten zie je duidelijk een dip bij slapers en gepensioneerden in de leeftijdsgroep 64-68 jaar.*
- *Robeco heeft geluisterd naar veel van onze aandachtspunten en daadwerkelijk een aantal veranderingen doorgevoerd. Voor sommige punten die we hebben aangekaart heeft Robeco weliswaar de intentie uitgesproken om deze over te nemen, maar is dit nog niet geformaliseerd. We achten het derhalve gepast om aangehaakt te blijven.*
- *We willen als grootste groep belanghebbenden ook betrokken blijven bij toekomstige stappen, zoals keuzebegeleiding, communicatie en kosten. Mede om deze redenen hebben we eerder bij het Pensioenfonds aangekaart dat de belangen van de slapers ook verankerd moeten worden in de governance. We achten dit het juiste moment daarvoor en zullen het separaat met het Pensioenfonds bespreken.*

Afsluiting

Wij geven duidelijke suggesties voor verbetering die wij nodig vinden om met vertrouwen de stap naar de transitie te kunnen maken. We zien uit naar uw reactie en de definitieve versie van het transitieplan.

Met vriendelijke groet,

Bestuur en het kernteam Vereniging Slapers Pensioenfonds Robeco

Reactie op het concept Robeco Transitieplan WTP door de Vereniging Slapers Pensioenfonds Robeco in het kader van het hoorrecht WTP 11 september 2024

1. Inleiding: Onze inzet en de context

De Vereniging Slapers Pensioenfonds Robeco richt zich op het behartigen van de belangen van de gewezen deelnemers. Wij lezen het transitieplan vanuit het perspectief van de slapers, maar wegen de belangen van alle deelnemers in de pensioenregeling.

De vereniging heeft 450 leden. Het perspectief van de gewezen deelnemers is dat we zowel in aantal (62%) als in vermogen (43%) de grootste groep belanghebbenden zijn, maar niet bij de totstandkoming van het transitieplan betrokken waren. We realiseren ons dat onze betrokkenheid in een laat stadium plaatsvindt. Het doet echter niets af aan het belang ervan. We gaan ervanuit dat de sociale partners en het pensioenfonds goede opvolging zal geven aan onze opmerkingen en voorgestelde aanpassingen. Een breed draagvlak is belangrijk om het vertrouwen in het pensioenfonds te behouden. Om te zorgen dat de gewezen deelnemers zich vertegenwoordigd kunnen voelen, ligt er sinds begin van dit jaar ook een verzoek bij het pensioenfonds om de gewezen deelnemers een vaste plek te geven in de governance (bestuur of verantwoordingsorgaan).

Het zwaartepunt van de leeftijd van slapers ligt tussen de 45 en 65 jaar, met als gemiddelde leeftijd 53 jaar en het naar verplichtingen gewogen gemiddelde van 56 jaar. Onder de slapers bevindt zich een groot aantal deelnemers die in de eerste helft van hun loopbaan bij Robeco hebben gewerkt en daarna elders hun carrière hebben voortgezet, waarvan ook relatief veel als zelfstandige. Dit is het gevolg van het werkgeverschap van Robeco uit het verleden: het aantrekken van veel jong talent, dat voor zijn 45ste een carrière switch maakt. Voor de context van onze reactie is deze informatie relevant. Als gevolg van de doorsneesystematiek hebben de meeste slapers destijds oudere deelnemers gesubsidieerd en in de 2e helft van hun carrière niet meer geprofiteerd van dit effect. Nu het pensioenvermogen wordt verdeeld zijn wij als belangenvertegenwoordigers er alert op dat deze groep slapers niet opnieuw aan het kortste eind trekt.

2. Onze beoordelingscriteria

De belangrijkste criteria die wij hanteren zijn:

- *Koopkrachtbehoud of -verbetering en passende risico's*
- *Evenwichtige behandeling slapers*
- *Respecteren van nabestaandenpensioen*
- *Goede aandacht voor communicatie en keuzebegeleiding*
- *Faire verdeling van kosten*
- *Inspraak als de plannen wijzigen*

3. Ons oordeel

Per beoordelingscriterium gaan we in op de belangrijkste punten. De aandachtspunten staan in kaders, de concrete aanbevelingen staan in vet/cursief gemarkeerde tekst.

A. KOOPKRACHTBEHOUD OF -VERBETERING EN PASSENDE RISICO'S

Robeco heeft gekozen voor de flexibele regeling en niet de solidaire regeling. We zijn positief over deze keuze die past bij het profiel van de deelnemers. Robeco/ Pensioenfonds Robeco heeft naar onze mening ook goed rekening gehouden met de (risico)voorkeuren van deelnemers die zijn geïnventariseerd in een deelnemersonderzoek.

Een ander positief punt in het transitieplan is dat gestreefd wordt naar een volledige inhaalindexatie. Pensioenfonds Robeco heeft op deelnemersniveau de achterstand vastgelegd waardoor dit gericht kan worden toegekend. Pensioenfonds Robeco heeft bevestigd dat tot de transitiedatum de inhaalindexatie ook onder het FTK maximaal zal worden toegekend.

Naar aanleiding van onze vragen heeft Pensioenfonds Robeco toegezegd dat ook 'buffer wordt toegekend' over de inhaalindexatie (zodat deze als voorziening wordt behandeld). Aan ons is toegezegd dat het transitieplan hierop wordt aangepast (zie bijlage 3).

Uit de doorrekening blijkt dat de oorspronkelijke ambitie van geïndexeerde pensioenen voor de slapers ongeveer in vergelijkbare mate als in het FTK kan worden gerealiseerd. Omdat het pensioenfonds er goed voor staat zijn de verwachte pensioenen nog steeds goed.
Met betrekking tot de lifecycles in het transitieplan hebben wij vernomen dat de offensieve lifecycle waarmee is gerekend als blauwdruk zal dienen voor de toekomstige default lifecycle. Het pensioenfonds zal daarnaast een selectie van lifecycles met hoger en lager risico aanbieden waaruit deelnemers kunnen kiezen in de opbouwfase. Wij staan achter de keuze dat geen opt out wordt aangeboden (is te duur voor een kleine groep geïnteresseerden). De aan te bieden lifecycles vormen geen onderdeel van het transitieplan, maar wij vinden het wel belangrijk dat er voldoende keuze is.

(A1) Wij zullen bij het pensioenfonds blijven aandringen dat er voldoende passende lifecycles zijn en dat deelnemers adequaat in hun keuzes worden begeleid.

Reactie Sociale partners:
Het is ook ons verzoek aan het Pensioenfonds om lifecycles samen te stellen, die passend zijn bij de verschillende deelnemersgroepen en hun risicopreferentie binnen de kaders van uitvoerbaarheid.

In het uitkeringscollectief is er een beperkte risicodelingsreserve die (alleen) wordt gevuld uit de vermogens van iedereen die toetreedt en tot doel heeft verlagingen te beperken/dempen. Wij stelden vragen over de toegevoegde waarde, het verloop en het inkooppercentage.

(A2) Op basis van de ontvangen informatie hebben we onvoldoende handvatten om dit te beoordelen. Wij hebben nog onvoldoende vertrouwen in de toegevoegde waarde van de risicodelingsreserve omdat er een aanzienlijk risico is dat deze leegloopt en leeg blijft. Intussen hebben we begrepen dat het bestuur van het pensioenfonds onze zorg deelt en verbetermogelijkheden onderzoekt (zie bijlage 3). Wij verwachten een toezegging dat we in gesprek blijven over deze verbetermogelijkheden.

Reactie Sociale partners:
Het creëren van een risicodelingsreserve is wenselijk geacht. Het Pensioenfonds heeft ons geïnformeerd dat zij nader onderzoek doen naar de gewenste hoogte. Het is aan het Pensioenfonds om het contract, incl. de risicodelingsreserve, 'technisch' in te richten zodat het aansluit bij de doelen van de Sociale partners. Dit betekent dat het Pensioenfonds formeel over de hoogte gaat van de risicodelingsreserve en de vul- en uitdeelregels. Dit zal terugkomen in het implementatieplan. Zodra het Pensioenfonds hier besluiten in heeft genomen en Sociale partners hierover heeft geïnformeerd, zullen wij u specifiek hierover op de hoogte brengen.

B. EVENWICHTIGE BEHANDELING SLAPERS

We beseffen ons dat het pensioenfonds met een hoge dekkingsgraad veel te verdelen heeft waardoor iedereen al snel profiteert van de transitie. Maar juist dan moet worden gewaakt dat alle groepen in enigszins gelijke mate profiteren.

Evenwichtigheidsprincipes
De evenwichtigheidsprincipes van sociale partners zijn als volgt verwoord (pag. 30):
Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel. Volgens de optiek van sociale partners is een vlakke lijn het meest wenselijk. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongeren deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn als billijk bevonden. De aanwezige huidige buffers in het pensioenfonds worden zodanig verdeeld dat dit een bijdrage levert aan de evenwichtigheid.

Aandachtspunt 1. Principes evenwichtigheid en de toetsing daaraan: de methode van verdeling en de uitkomsten zijn niet in lijn met de gekozen principes

Onze observaties:

- De gekozen TBI methode[1] leidt per definitie niet tot een vlakke lijn. De vlakke lijn impliceert immers dat het verwachte pensioen voor iedereen met eenzelfde percentage toeneemt bij het verdelen van de buffer. De TBI methode leidt juist tot een hogere toedeling aan deelnemers jonger dan 50 jaar. Dat komt boven op het effect van het risicovollere beleggingsbeleid voor jongere deelnemers. Zie de toelichting in bijlage 2.
- Bij een lagere dekkingsgraad is de uitkomst voor sommige leeftijdsgroepen dat het verwacht pensioenresultaat lager uitvalt dan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK- stelsel, terwijl anderen er fors op vooruitgaan. (Zie pag 58: De leeftijdsgroep van 64 tot 68 jaar ondervindt nadeel in verwacht pensioenresultaat van de transitie bij een dekkingsgraad van 135%.) Dit is strijdig met de evenwichtigheidsprincipes. NB in een eerdere versie van het transitieplan was er een stap 3b[2] waarin hiervoor compensatie mogelijk was; die is eruit gehaald. Wij vinden dat bij het verdelen van de buffers (bij de bandbreedte van de dekkingsgraad) voor alle deelnemers het minimum scenario van "gelijk verwacht pensioen voor- en na transitie" moet kunnen worden gegarandeerd.
- In het transitieplan wordt gemeten met twee maten. Voor de compensatie van actieven gaat het niet om een tenminste gelijk verwacht pensioenresultaat, maar wordt ook gekeken naar 'minder profiteren'. Voor geen enkele andere groep geldt dit uitgangspunt. De compensatie betreft voor de actieven niet alleen het afschaffen van de doorsneesystematiek, maar ook het effect van een lager beleggingsrisico. Echter, ook oudere slapers profiteren minder door het beperken van het beleggingsrisico. Zij worden in tegenstelling tot actieven daarvoor niet gecompenseerd. In de uitwerking leidt dit ertoe dat slapers slechter uit zijn dan de actieven in hetzelfde leeftijdscohort.
- In de uitkomsten zien we dat de toegekende buffer aan oudere slapers net wel of net niet voldoende is om het lagere rendement in het nieuwe stelsel ten opzichte van het FTK op te vangen (beleggingsrisico gaat terug van 53% naar 35%). Bij jongere slapers is de verwachte uitkomst meer dan 100% beter dan in het FTK.
- Actieven hebben een goudgerande transitie: actieven tot 50 jaar krijgen een grote toewijzing uit de buffer èn een vlakke premie vanaf toetreden, oudere actieven ontvangen een riante compensatie voor toekomstige premie i.v.m. afschaffen van de doorsneepremie. De sociale partners hebben het voor deze groepen goed geregeld. Vooral de oudere slapers en jong gepensioneerden komen er relatief slecht vanaf.

(B1) Wij pleiten voor een meer gelijkmatige verdeling van de buffer en de garantie dat voor elke leeftijdsgroep het verwachte pensioenresultaat tenminste hetzelfde is als in het FTK. De buffer geeft hiervoor binnen de onderzochte scenario's ruime mogelijkheden, bijvoorbeeld door de keuze voor een andere methode of stap 3b weer terug te brengen in het plan.

[1] De TBI-methode stamt af van de FTK-regels voor toekomstbestendig indexeren (TBI). Nadat iedereen zijn eigen voorziening heeft toebedeeld gekregen (de met rente contant gemaakte pensioenuitkeringen) wordt een extra kapitaal toegevoegd voor toekomstige indexaties. Alle toekomstige verwachte indexaties worden contant gemaakt met het zakelijke waarden rendement. Zie de bijlage voor voorbeelden met maatmensen.

[2] Indien het Pensioenfonds vaststelt (aan de hand van de gevolgde invaarmethode) dat er leeftijdscohorten van actieve deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden zijn, die alsnog een verwacht nadeel ondervinden van de transitie als geheel, dan zal de toedeling in stap 3b indien mogelijk hierop worden aangepast.

Reactie Sociale partners:

We begrijpen dat u, vanuit het perspectief van de groep van slapers, de wijze van invaren als aandachtspunt benoemt. Wij zijn van mening dat door de integrale afweging te maken ten aanzien van de vermogensverdeling er een evenwichtig invaarverzoek wordt gedaan in dit transitieplan en dat het in het belang is van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zoals de wetgever dit heeft bedoeld.

Methode en financiering van de doorsneepremie

We waarderen het uitgangspunt van het pensioenfonds bij de invaarmethode dat pas compensatie van de doorsneepremie plaatsvindt nadat eerst de buffer is aangewend voor een opslag voor toekomstige indexatie en inhaalindexatie.

Op de methode van compenseren van de doorsneepremie hebben wij een toelichting ontvangen. Uit de aanvulling die wij ontvingen (zie bijlage 3) begrepen wij dat de methode en het benodigde bedrag voor compensatie nog niet definitief zijn vastgesteld.

(B2) Wij pleiten voor transparantie over de gekozen methode van compensatie. Nu is niet uit het transitieplan op te maken hoe precies wordt gecompenseerd en welk bedrag daarmee is gemoeid.

Reactie Sociale partners:

In het transitieplan is gewerkt met een werkhypothese t.a.v. de hoogte en methode van compensatie. Het Pensioenfonds heeft hier inmiddels nader onderzoek naar gedaan. Compensatie wordt gezien als gemiste premie in het nieuwe stelsel, waar er geen sprake meer is een (nominale) pensioenaanspraak, maar van kapitaal dat belegd wordt ten behoeve van pensioen. Het Pensioenfonds zal daarom bij de berekening van de hoogte van de compensatie rekening houden met het verwacht rendement volgens het default beleggingsbeleid in de flexibele regeling. Op basis van de meest recente gegevens komt dit neer op ca. EUR 6,2 mln. dat benodigd is voor compensatie. Bovenstaande is nog ter besluitvorming van het Pensioenfondsbestuur en vormt onderdeel van de opdrachtaanvaarding en vaststelling van het implementatieplan.

Aandachtspunt 2. Methode èn financiering doorsneepremie: actieven worden bevoordeeld ten opzichte van slapers en de werkgever draagt niet bij

Wij kunnen ons voorstellen dat stap 3a ook een voordeel voor de werkgever heeft via een meer gematigde pensioenpremie voor actieve deelnemers. In dat verband zou het ook redelijk zijn als de werkgever ook een deel van de compensatie voor haar rekening neemt. Dat voelt fair tegenover de grootste groep slapers (de ouderen) die zelf destijds oudere deelnemers hebben gesubsidieerd en in de 2e helft van hun carrière niet meer hebben geprofiteerd van dit effect. Zij betalen nu weer mee aan de compensatie van anderen terwijl ze zelf het minst erop vooruitgaan in verwacht pensioen.

De impliciete veronderstelling dat slapers momenteel een soortgelijke pensioenregeling elders hebben, gaat voor een groot deel van deze groep mank.

(B3) Ons voorstel is dat de werkgever tenminste 50% van de compensatie voor zijn rekening neemt of dat wordt gekozen voor een minder riante compensatie. Dat laatste is in onderzoek bij het pensioenfonds maar is nog geen onderdeel van het transitieplan.

Reactie Sociale partners:

Sociale partners blijven bij de in het Transitieplan beschreven compensatie aanpak. Deze aanpak is naar onze mening een passend onderdeel binnen een evenwichtig invaarverzoek zoals door de wetgever bedoelt. Werkgever behaalt geen pensioenpremie-voordeel zoals door u gesteld.

Invaren bruto regeling

Naar aanleiding van onze vragen is een summiere beschrijving van het invaren van de bruto regeling aan het transitieplan toegevoegd (pag. 39): "De opgebouwde nominale pensioenkapitalen in de bruto aanvullende pensioenregeling worden ook ingevaren. Hierbij worden zoveel mogelijk in lijn met de invaarprincipes achter de TBI-methode buffers toegekend aan de pensioenkapitalen. De exacte uitwerking wordt door het pensioenfonds gedaan in samenspraak met de actuaris."
Wij hebben overleg gehad met een delegatie van het bestuur van het pensioenfonds over de wijze van invaren. De voorgestelde wijze van invaren van de bruto regeling leidt tot verwatering ten koste van de basisregeling. Het bestuur deelt onze zienswijze (zie bijlage 3). Wij kunnen ons vinden in de toegezegde aanpassing van het transitieplan waarin de bruto kapitalen bij het invaren worden verhoogd met de VEV-opslag. De verhoging met de VEV-opslag is fair omdat de werkgever over alle DC-premies een solvabiliteitsopslag heeft betaald die aan het pensioenfondsvermogen is toegevoegd. Dit is echter (nog) niet conform de vastlegging in het transitieplan.

Reactie Sociale partners:

Op basis van uw inbreng over het invaren van de bruto aanvullende regeling en na advies van het Pensioenfonds, hebben Sociale partners besloten om dit op te nemen in het Transitieplan in hoofdstuk 5.

C. RESPECTEREN VAN NABESTAANDENPENSIOEN

Uitgangspunt is dat er voor gewezen deelnemers op dit moment een aanspraak is voor een nabestaandenpensioen (premievrij) bij overlijden voor de pensioendatum. Na de pensioendatum zal deze aanspraak (na invaren) een keuze (wel/niet, hoogte) worden bij het 'inkopen' van het levenslange ouderdomspensioen. We hebben bevestigd gekregen dat bij overlijden van een gewezen deelnemer de bestaande toezegging wordt nagekomen. Wij beoordelen dit onderdeel derhalve positief.

D. GOEDE AANDACHT VOOR COMMUNICATIE EN KEUZEBEGELEIDING

In de nieuwe situatie en de periode daarnaartoe zijn goede communicatie en keuzebegeleiding cruciaal. Bijvoorbeeld met betrekking tot keuze van life cycles, eventuele gedeeltelijke toetreding tot de collectieve uitdelingskring 10 jaar van tevoren, de keuze tussen een variabele en vaste uitkering, de keuze in verschillende flexibiliseringsmogelijkheden. Wij zien dat als randvoorwaarden voor een succesvolle transitie. De recente ledenbijeenkomst van onze vereniging bevestigde dit beeld.

Aandachtspunt 3. Concrete afspraken over ambitie en financiering keuzebegeleiding ontbreken Het transitieplan geeft ons niet de waarborgen dat communicatie en keuzebegeleiding goed zijn geborgd. In het transitieplan wordt verwezen naar het communicatieplan WTP van het pensioenfonds. We verwachten dat majeure inspanningen nodig zijn waarvoor een ambitie en een adequaat budget het beginpunt zijn. We vinden dat de werkgever hier ook een verantwoordelijkheid in heeft en in de kosten bijdraagt. Immers, anders zijn het de zittende deelnemers die via de kosten van het pensioenfonds hier ongevraagd de rekening voor krijgen. Robeco heeft aangegeven het belangrijk te vinden en open te staan om ook financieel bij te dragen.

(D1) Gezien de positieve houding van Robeco moedigen we aan intenties op korte termijn om te zetten in concrete afspraken over ambitie en financiering van keuzebegeleiding, mede omdat voor sommige deelnemers zich nu al relevante keuzes voordoen. Ook hiervoor zouden we het waarderen als slapers een plaats in de governance krijgen, om hier in de invulling van de transitie betrokken te blijven.

Reactie Sociale partners

Zoals eerder aangegeven vinden wij communicatie een belangrijk onderdeel en hebben hierover frequente afstemming met het Pensioenfonds. Het Pensioenfonds verzorgt de communicatie naar alle deelnemers, inclusief Slapers en Gepensioneerden.

Aandachtspunt 4. Concreet handvat voor vertrouwen en/of individueel bezwaar ontbreekt
Voor de klachten en geschillen procedure wordt op de laatste pagina verwezen naar het implementatieplan. Voor het vertrouwen van deelnemers in de transitie en het invaren is dit van cruciaal belang. Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel (Transitieplan pagina 22). We zouden in de communicatie willen zien dat dit uitgangspunt "uw verwacht pensioen moet na transitie tenminste gelijk of hoger zijn dan voor de transitie", duidelijk aan alle deelnemers wordt gecommuniceerd.

(D2) We zouden graag zien dat hier als uitgangspunt voor deelnemers de vergelijking van UPO voor en UPO na als criterium wordt gehanteerd en dat hier ook naar wordt verwezen. Dit geeft alle deelnemers een concreet, begrijpelijk en objectief handvat voor een individueel bezwaar.

Reactie Sociale partners:
Wij zijn het met u eens over het belang van een adequate bezwaarprocedure en zullen uw wens en ideeën doorgeven aan het Pensioenfonds.

E. INSPRAAK ALS DE PLANNEN WIJZIGEN

In het transitieplan zijn de situaties beschreven waarin sociale partners en het pensioenfonds nieuwe afspraken maken over de transitie in verband met een lagere dekkingsgraad. We vinden het belangrijk dat in die situatie de Vereniging Slapers opnieuw wordt betrokken bij de wijzigingen. Dit is intussen toegezegd en opgenomen in het transitieplan. Ons oordeel op dit punt is positief. (E1) Punt blijft dat we een continue vertegenwoordiging van slapers in de governance van het fonds een goede stap zouden vinden.

F. INZICHT IN KOSTEN EN KOSTENVERDELING

In het transitieplan is vrijwel geen aandacht voor kosten en tarieven. We vinden één passage op pagina 31: De eenmalige kosten die gemoeid zijn met de transitie en implementatie van de nieuwe wetgeving en administrateur, komen ten laste van het fondsvermogen.
Als belanghebbenden is inzicht in de kosten en de kostenverdeling wenselijk met het oog op een evenwichtige verdeling, onder andere:

- *hoe de huidige excasso-reserve wordt verdeeld;*
- *op welke wijze de technische voorziening voor uitvoeringskosten van de pensioenvoorziening onder de Wtp wordt vormgegeven (is niet opgenomen bij de doelstellingen); dit betreft voorziening die ervoor zorgt dat de uitkeringen niet hoeven te worden gekort bij een collectieve overdracht naar een andere pensioenuitvoerder;*
- *Hoe de doorbelasting van kosten door het pensioenfonds via premie en vermogen plaatsvindt.*

Voor zover dit niet in het transitieplan wordt opgenomen is dit een punt waarop wij aanvullend om informatie en verantwoording verzoeken.

(F1) Als belanghebbenden vragen wij om aanvullende informatie en verantwoording over kosten en kostenverdeling. Wij kunnen ons voorstellen dat een bijdrage vanuit de werkgever of de premie bijdraagt aan een evenwichtige verdeling van kosten.

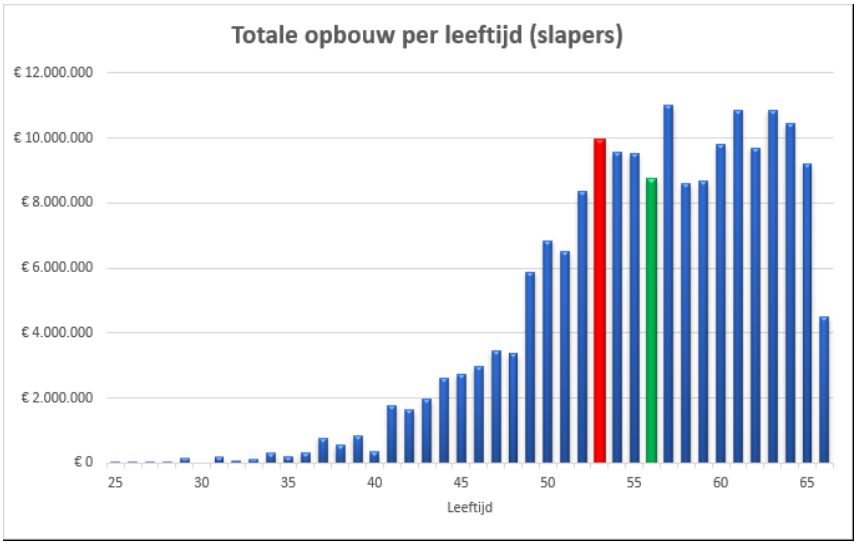
Reactie Sociale partners:
De kosten voor overgang naar WTP schatten we tussen de EUR 2 en 3 miljoen. Deze worden door het Pensioenfonds gedragen (dus door alle deelnemers). De werkgever betaalt alle consultantskosten ten behoeve van de totstandkoming van het Transitieplan, inclusief alle onderliggende berekeningen zoals netto en bruto profijt. Het Pensioenfonds zal de voorziening voor (toekomstige) uitvoeringskosten vormgeven bij invaren. Vanuit de premie wordt de opslag voor toekomstige en jaarlijkse uitvoeringskosten maandelijks toegevoegd. Aan deze voorziening wordt tevens rendement toegevoegd. Jaarlijks is er een onttrekking (vrijval) aan deze voorziening ter dekking van de jaarlijkse uitvoeringskosten.

Bijlage 1 Samenstelling slapers

Voorziening pensioenverplichtingen uitgesplitst naar deelnemersgroepen:

	Aantal	%	Voorziening	%
Deelnemers	784	26%	€ 169.843	33%
Gewezen deelnemers	1896	62%	€ 220.410	43%
Pensioengerechtigden	359	12%	€ 123.537	24%
Totaal	3039	100%	€ 513.790	100%

Leeftijdsopbouw slapers

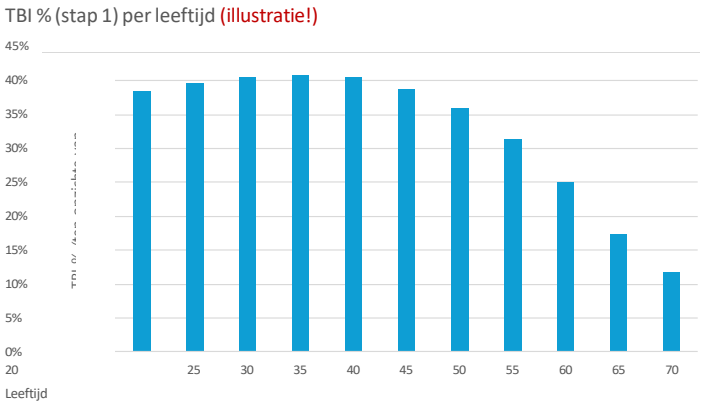
Het zwaartepunt van de leeftijd van slapers ligt tussen de 45 en 65 jaar, met als gemiddelde leeftijd 53 jaar (rode staaf) en het naar verplichtingen gewogen gemiddelde van 56 jaar (groene staaf).

Bijlage 2 Toelichting op TBI methode

De TBI-methode stamt af van de FTK-regels voor toekomstbestendig indexeren (TBI). De TBI-grens is de beleidsdekkingsgraad die wettelijk minimaal nodig is om pensioenen volledig te kunnen indexeren. Pensioenfonds Robeco heeft de berekenwijze van de TBI-grens overgenomen als benadering voor de reservering voor indexeren als onderdeel van de invaarmethode. Dit leidt tot een per leeftijdsgroep verschillend bedrag dat wordt toegekend ten behoeve van toekomstige indexaties. Nadat iedereen zijn eigen voorziening heeft toebedeeld gekregen (de met rente contant gemaakte pensioenuitkeringen) wordt een extra kapitaal toegevoegd voor toekomstige indexaties. Alle toekomstige verwachte indexaties worden contant gemaakt met het zakelijke waarden rendement zoals bij de berekening van de TBI-grens. Overigens kan de uitkomst grote verschillen laten zien afhankelijk van de actuele parameters.

TBI-methode leidt tot scheefheid

De redenering dat de toekenning op basis van de TBI-methode leidt tot eenzelfde verdeling van de buffer als in het FTK gaat mank. Jongeren krijgen als gevolg van de TBI-methode over hun voorziening de hele looptijd naar verwachting dubbele indexatie en daarom zijn hun verwachte pensioenen zo hoog. Dubbel omdat (1) de buffer-toekenning volgens de TBI-methode leidt tot een volledige indexatie bij het behalen van gemiddeld 5,2% rendement en (2) het zakelijke waarden rendement op de aanwezige voorziening ook leidt tot een volledige indexatie. In het FTK zou dit niet kunnen gebeuren, je krijgt maximaal inflatie (genoeg=genoeg). Daarom klopt het niet dat je hetzelfde doet als in het FTK.

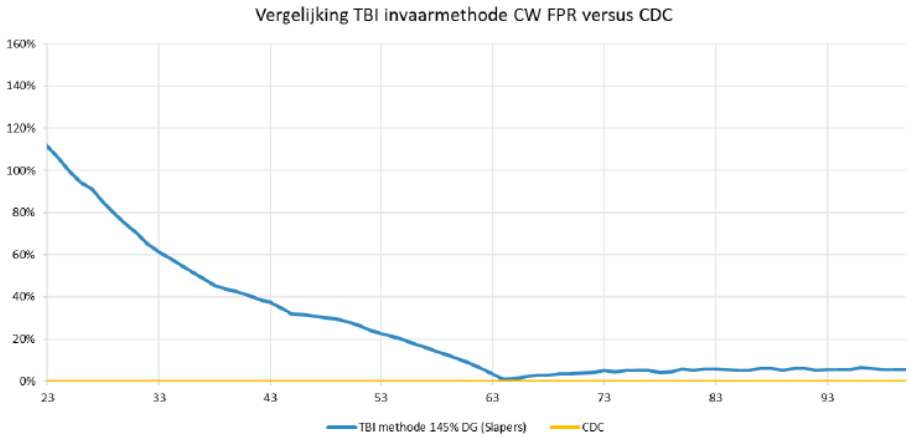
Toelichting bij het plaatje dat we via Pensioenfonds Robeco ontvingen (cijfers zijn indicatief): het blauwe balkje is het percentage dat een deelnemer extra krijgt uit de buffer (op basis van de TBI methode stap 1) bovenop zijn voorziening. Je ziet in de grafiek dat t/m 40 jaar dit ongeveer 40% is en daarna daalt. Een 60-jarige krijgt circa 25%, een 65-jarige 17% en een 70-jarige 12%.

De invloed van het beleggingsrisico

Het effect dat jongeren relatief hoge pensioenverwachtingen hebben en oudere slapers relatief lage pensioenverwachtingen wordt verder versterkt door de wijziging van het beleggingsrisico: in het huidige collectieve beleggingsbeleid wordt gemiddeld 53% in zakelijke waarden belegd, in de individuele life cycles in het nieuwe stelsel met gemiddeld 68%.

De oudere slapers gaan terug van 53% zakelijke waarden naar 35% zakelijke waarden. Hierdoor daalt hun pensioenverwachting. De toegekende buffer vanuit de TBI is nodig om de pensioenverwachting niet te laten dalen tot onder het niveau van de verwachting in het FTK. In het scenario van een dekkingsgraad van 135% zie je dat ook dit zelfs niet meer lukt. Overigens vertaalt het lagere percentage zakelijke waarden zich wel naar een iets lager risico.

Voor jongeren is het juist andersom: zij krijgen een gemiddeld hogere risicoblootstelling waardoor hun verwachte pensioen extra hoog uitvalt. Dit gaat gepaard met een hoger risico, met als uitgangspunt dat dit hogere risico loont (zij kunnen ook voor een lager risico kiezen). De optelsom van de effecten is goed zichtbaar in onderstaand plaatje waaruit blijkt dat jongeren er meer dan 100% op vooruitgaan, oudere slapers op 0% verbetering uitkomen en gepensioneerden er een beetje op vooruitgaan.

Bijlage 3 Aanvulling op het transitieplan d.d. 29 augustus 2024

Zie hiervoor paragraaf 11.9.2 waarin deze aanvulling staat vermeld.

11.9.4. Slotreactie van Sociale partners aan de Vereniging van Slapers

Op 20 september is onderstaande slotreactie verzonden naar de Vereniging van Slapers. Deze brief verwijst tevens naar inhoudelijke reacties van Sociale partners. Deze reacties zijn terug te vinden in paragraaf 11.9.3 onder het kopje 'Reactie Sociale partners'.

Slotreactie

Geachte bestuursleden en leden van het kernteam,

In verband met de overgang van het nieuwe pensioenstelsel (Wet Toekomst Pensioenen) hebben de sociale partners van Robeco (zijnde, de werkgever Robeco Nederland BV en de ondernemingsraad) in het kader van het wettelijk hoorrecht het oordeel aan de Vereniging van Slapers gevraagd over het concept Transitieplan dat tot stand is gebracht door de sociale partners in nauwe samenwerking met het Pensioenfonds Robeco.

Een delegatie van de sociale partners en het Pensioenfonds Robeco heeft samen met u, als delegatie van de Vereniging van Slapers (Bestuur en het kernteam Vereniging Slapers Pensioenfonds Robeco) een kick-off meeting gehad op 1 maart jl. waarin het proces rondom het hoorrecht, de aanpak en de hoofdlijnen van de transitie werden besproken. Op 3 mei heeft u het concept Transitieplan ontvangen en op 30 mei de versie inclusief netto profijt informatie. Op 14 juni hebben wij uw commentaar en vragen schriftelijk ontvangen. Na een bijeenkomst op 17 juni hebben we vervolgens op 28 juni antwoorden, verduidelijkingen en aanvullende informatie op de vragen gestuurd. Wij hebben naar aanleiding van uw vragen ook aanpassingen in het concept Transitieplan aangebracht en die herziene versie aan u toegezonden op 5 juli. Op 11 juli heeft er een vervolgoverleg plaatsgevonden waarin verdere vragen zijn beantwoord. Hierna hebben diverse expert-to-expert overleggen met het Pensioenfonds plaatsgevonden. De aanvullingen in het concept Transitieplan zoals deze op 29 augustus aan u bevestigd is, zijn mede tot stand gekomen naar aanleiding van genoemde overleggen en de daaropvolgende aanscherping van inzichten door het Pensioenfonds. Op 12 september hebben wij uw schriftelijk oordeel over het concept Transitieplan ontvangen.

Onze reactie ten aanzien van uw belangrijkste aandachtspunten is als volgt. We zijn blij met uw positieve conclusie over de keuze voor een flexibele regeling alsmede dat het Pensioenfonds Robeco er goed voor staat en dat dit ten goede gaat komen van alle deelnemers op het moment

van invaren. We begrijpen dat u, vanuit het perspectief van de groep van slapers, de wijze van invaren als aandachtspunt benoemt. Wij zijn van mening dat door de integrale afweging te maken ten aanzien van de vermogensverdeling een evenwichtig invaarverzoek wordt gedaan in dit transitieplan en dat het in het belang is van alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zoals de wetgever dit heeft bedoeld.

In de bijlage treft u onze slotreactie aan op uw aandachtspunten en opmerkingen (in blauw).

Het doorlopen hoorrecht proces, uw oordeel en de toelichting van sociale partners wat er met uw oordeel is gedaan, zal ook worden opgenomen in definitieve versie van het Transitieplan.

Wij zenden u het definitieve Transitieplan zodra dit is vastgesteld en informeren u als het Pensioenfonds het Transitieplan aanvaard heeft en op welke datum zij het plan gaat publiceren. Uiteraard nemen wij ook contact met u op als er wijzigingen optreden met betrekking tot het Transitieplan zoals omschreven in par. 3.3 en 3.4 van het Transitieplan.

Tenslotte willen wij u, als bestuur en kernteam, bedanken voor de opbouwende gesprekken en uw vragen, flexibiliteit en uw grote betrokkenheid tijdens dit hoorrecht traject.

Met vriendelijke groet,
namens sociale partners, 20 september 2024

ROBECO
The Investment Engineers

WET TOEKOMST PENSIOENEN

Addendum Transitieplan Robeco

10 februari 2025

Addendum Transitieplan Robeco

Inleiding

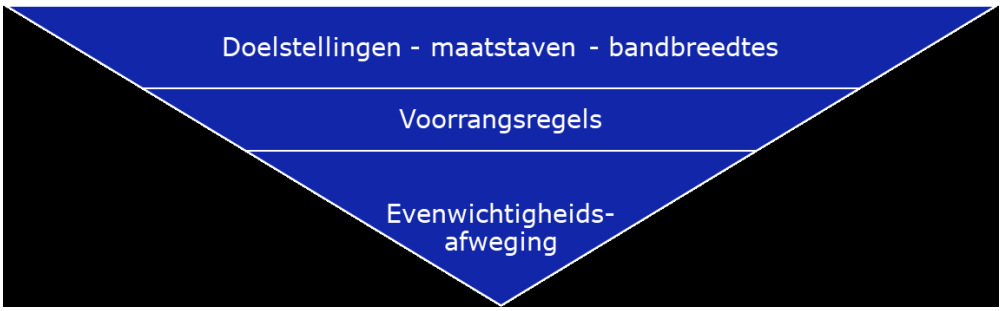
De sociale partners van Robeco hebben een definitief transitieplan d.d. 23 september 2024 opgesteld m.b.t. de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Het definitieve transitieplan is voorgelegd aan het pensioenfonds Robeco met het verzoek om de opdracht te aanvaarden tot uitvoering van het transitieplan.

Pensioenfonds Robeco zal daarvoor een implementatieplan opstellen. Een belangrijk onderdeel van het implementatieplan zijn de maatstaven en bijbehorende bandbreedtes die daarbij gehanteerd worden. De bandbreedtes geven de ruimte aan waarbinnen het pensioenfonds kan handelen. Aangezien de maatstaven en bijbehorende bandbreedtes opgesteld dienen te worden door sociale partners, verwacht DNB dat deze ook worden opgenomen in het Transitieplan. Aangezien het transitieplan al definitief is, zijn de benodigde bandbreedtes vastgelegd in dit addendum.

Als de resultaten op transitiedatum binnen de bandbreedtes vallen, kan de transitie plaats vinden op basis van de afspraken zoals in het transitieplan vastgelegd en zonder dat verdere besluitvorming van sociale partners nodig is.

Als de resultaten buiten de bandbreedtes vallen, wil dat niet automatisch zeggen dat de transitie onevenwichtig is of dat de transitie geen doorgang kan vinden. In dat geval hebben sociale partners en het pensioenfonds afgesproken om gezamenlijk te bepalen of er inderdaad nog sprake is van een evenwichtige transitie en of de transitie daarmee op de vastgestelde wijze doorgang kan vinden. Indien de transitie onevenwichtig is, zal dat leiden tot een heroverweging door sociale partners om tot een evenwichtige transitie te komen. Dit zal in afstemming met het pensioenfonds Robeco plaats vinden.

Samenhang verschillende onderdelen

In bovenstaande schema van DNB is de samenhang weergegeven tussen de doelstellingen, maatstaven en bijbehorende bandbreedtes.

Aanvullend zijn er voorrangsregels opgesteld voor de doelstellingen. De voorrangsregels bepalen welke doelstellingen geheel/gedeeltelijk worden losgelaten in het geval niet aan alle doelstellingen kan worden voldaan.

Het is vervolgens aan het pensioenfonds om op basis van de verschillende onderdelen een evenwichtigheidsafweging te maken.

Kwalitatieve doelstellingen

De sociale partners van Robeco hebben vooraf enkele kwalitatieve doelstellingen geformuleerd (*zie paragraaf 3.1 Transitieplan*) en vervolgens de transitiedoelen vertaalt in evenwichtigheid (*zie paragraaf 8.5 Transitieplan*).

De opgestelde doelstellingen kunnen worden vertaald in een aantal harde ondergrenzen voor de kwantitatieve maatstaven:

- Minimaal vereist eigen vermogen (1% van het vermogen) is aanwezig. Hiervoor geldt geen bandbreedte.
- Buffer operationele reserve (1% van het vermogen) is aanwezig. Hiervoor geldt geen bandbreedte.
- Verwacht pensioenuitkering op transitiedatum is in de mediaan minimaal 100% van de (verwachte) pensioenuitkering van de huidige regeling (actieven, slapers en gepensioneerden)

Ambitie

De sociale partners van Robeco hebben vooraf ook een pensioenambitie voor de nieuwe pensioenregeling geformuleerd (*zie paragraaf 4.2 Transitieplan*):

> *"Bij de opzet en inregeling van de pensioenvoorziening streeft de werkgever naar het beschikbaar stellen van een premie waarmee een adequaat marktconform pensioen kan worden bereikt."*

Met daarbij de volgende toelichting

> *"Gebaseerd op de uitgevoerde berekeningen van pensioenverwachtingen bij 'verwacht weer' (mediaan uitkomst) wordt een totaal premiebudget van 31% van de pensioengrondslag als toereikend beschouwd, na aftrek van kosten en (risico)premies voor een minimaal gelijk verwacht pensioenresultaat als bij voortzetting van de huidige pensioenregeling.*
>
> *De premie is bij de huidige rentestand (april 2024) toereikend voor het realiseren van de pensioenambitie gebaseerd op de uitgevoerde berekeningen van pensioenverwachtingen bij 'verwacht weer' (mediaan uitkomst)."*

Deze ambitie en toelichting is te vertalen in een harde ondergrens voor de kwantitatieve maatstaven:

- minimaal gelijk verwacht pensioenresultaat als bij voortzetting van de huidige pensioenregeling bij verwacht weer (mediaan).

Dekkingsgraad

In het transitieplan staat al opgenomen m.b.t. bandbreedtes rondom de dekkingsgraad (*paragraaf 3.3, 3.4 en 8.5 Transitieplan*):

> *Als op 31 december 2025 de dekkingsgraad van het pensioenfonds minimaal 135% bedraagt, gelden de in dit transitieplan gemaakte afspraken over de doelstellingen, voorrangregels en maatstaven en vindt geen nadere besluitvorming plaats. Binnen deze bandbreedtes zijn goed en slecht weer scenario's uitvoerig verkend en beoordeeld door Sociale partners.*

Mocht de situatie zich voordoen dat drie maanden voor de transitiedatum (d.w.z. uiterlijk op 1 oktober 2025) de actuele dekkingsgraad hoger is dan 160% (maximale bandbreedte dekkingsgraad) zullen Sociale partners en het pensioenfonds gezamenlijk een besluit nemen over het al dan niet ongewijzigd doorzetten van de transitie of dat er een aanpassing plaats dient te vinden.

Hieruit volgende de volgende bandbreedtes m.b.t. de dekkingsgraad op transitiemoment

Minimale dekkingsgraad:	135%
Maximale dekkingsgraad:	160%

Sociale partners gaan voor het transitieplan uit van een minimale dekkingsgraad van 135% omdat pensioenfonds Robeco de renteafdekking verhoogd heeft alsmede een optie gekocht om het risico van daling zakelijke waarden af te dekken teneinde een grote mate van zekerheid te verkrijgen dat de dekkingsgraad niet onder de 135% zal komen. (*zie par. 3.4 Transitieplan*)

Sociale partners gaan voor het transitieplan uit van een maximale dekkingsgraad van 160%, maar zijn van mening dat vanwege de gekozen invaarmethode door pensioenfonds Robeco ook bij een hogere dekkingsgraad sprake is van een evenwichtige verdeling van het extra vermogen. De gekozen invaarmethode door pensioenfonds Robeco (*zie hoofdstuk 5 Transitieplan*) deelt in stap 3b het surplus na toepassing stap 1, stap 2 en stap 3a pro rata over alle deelnemers in het pensioenfonds. Bij een hogere dekkingsgraad is het surplus groter, maar wordt op dezelfde manier verdeeld.

De exacte grens wanneer aanpassingen of nadere afspraken nodig zijn, is op voorhand niet hard te bepalen omdat deze onder andere afhankelijk is van de rentestand, reeds toegekende reguliere inhaalindexatie door het pensioenfonds en de werkelijke inflatie. Er wordt in die situatie géén extra premie of compensatie betaald door de werkgever. Sociale partners zullen zich in die situatie, samen met het fonds, beraden op de mogelijkheden en de vereiste maatregelen. Dit zou een andere verdeling van het vermogen kunnen behelzen, of uitstel van invaren.

Kwantitatieve maatstaven

Voor het toetsen van evenwichtigheid bevat het transitieplan verschillende kwantitatieve maatstaven, zoals verwacht pensioen en netto profijt (*zie par. 3.5 en 4.2 Transitieplan*).

Onder evenwichtigheid wordt verstaan een verwacht pensioenresultaat (mediaan) voor alle leeftijden dat tenminste gelijk is aan het verwachte pensioenresultaat onder het huidige FTK-stelsel. Volgens de optiek van sociale partners is een gelijkmatig verdeelde lijn het meest wenselijk, maar waarbij wel rekening dient te worden gehouden met het verschil aan risico. Gezien het risicovollere beleggingsbeleid voor jongere deelnemers, maar ook de onzekerheden in verwacht rendement en mogelijke slecht weer scenario's wordt een minder gelijke lijn als billijk bevonden. De aanwezige huidige buffers in het pensioenfonds worden zodanig verdeeld dat dit een bijdrage levert aan de evenwichtigheid.

Als kwantitatieve maatstaf wordt evenwichtigheid vastgesteld op basis van de pensioenverwachting in 'verwacht, slecht en mooi weer' scenario's. Daarnaast wordt ook naar netto profijt gekeken, maar ligt de prioriteit vooral bij het verwachte pensioenresultaat. Daarbij hebben sociale partners de volgende bandbreedtes over opgenomen in het transitieplan:

- Verwacht pensioen (mediaan) na transitie dient groter te zijn dat verwacht pensioen (mediaan) voor transitie.
- Verwacht pensioen in slecht weer mag niet te veel verlaagd worden ten opzichte van het huidig Financieel Toetsingskader.
- Verwacht pensioen (mediaan) dient een evenwichtig verloop te kennen over de generaties.

In dit document worden de bandbreedtes verder gekwantificeerd. Per maatstaf (in ieder geval voor verwacht pensioen en netto profijt) is een bandbreedte bepaald voor iedere groep deelnemers (actieven, slapers, gepensioneerden), per leeftijdscohort en voor het slecht weer, mediane en goed weer scenario. Daarbij is voor het bepalen van de bandbreedtes gekeken naar de relatieve verandering van de desbetreffende maatstaf o.b.v. verschillende dekkingsgraden en rentescenario's. Dat resulteert vervolgens in een grafiek per maatstaf (relatieve verandering pensioen) doelgroep (actieven) en scenario (mediaan).

Overzicht met bandbreedtes

Aan de hand van de eerder gedefinieerde doelstellingen, uitgangspunten en ambitie hebben sociale partners de bandbreedtes bepaald. Hierna volgt de tabel met de bandbreedtes voor verwacht pensioen en de tabel met de bandbreedtes voor Delta Netto Profijt.

Bandbreedtes voor verwacht pensioen:

	Verwacht pensioen								
	Mediaan			**Slecht weer**			**Goed weer**		
Leeftijds cohort	Actief	Slaper	Ingegaan	Actief	Slaper	Ingegaan	Actief	Slaper	Ingegaan
20-24	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
25-39	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
30-34	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
35-39	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
40-44	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
45-49	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
50-54	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
55-59	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
60-64	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
65+	0%-200%	0% - 400%	X	-60% - 20%	-40% - 40%	X	0% - 800%	0% - 2100%	0% - 800%
<70	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
70-74	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
75-79	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
80-84	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
85-89	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
90-94	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%
95+	X	X	0% - 25%	X	X	-20% - 20%	X	X	0% - 60%

Toelichting

Met het opstellen van de bandbreedtes geven de sociale partners de ruimte aan waarbinnen het pensioenfonds kan handelen zonder opnieuw in overleg te hoeven treden met sociale partners.

Sociale partners zijn van mening dat de verwachte pensioenuitkering op transitiedatum in de mediaan minimaal 100% is van de (verwachte) pensioenuitkering van de huidige regeling (actieven, slapers en gepensioneerden). Dat resulteert daarom in een ondergrens van 0% in het mediane scenario voor alle doelgroepen. Sociale partners zijn zich er daarbij van bewust dat de uitgevoerde berekeningen gebaseerd zijn op diverse aannames gebaseerd op de huidige omstandigheden en er sprake is van een simulatie over een periode van 60-100 jaar.

Een van de doelstellingen is dat het verwachte pensioen in slecht weer niet te veel verlaagd mag worden ten opzichte van het huidig Financieel Toetsingskader. De Flexibele premieregeling geeft echter bij een slecht weer situatie minder gunstige uitkomsten dan de huidige pensioenregeling. Sociale partners accepteren daarom voor actieve en gewezen deelnemers een ondergrens van -60% mede omdat bij de Flexibele premieregeling voor de lagere leeftijden meer risico genomen mag worden. Dit is ook in lijn met de uitkomsten van het gehouden risicopreferentieonderzoek onder de deelnemers van het pensioenfonds waaruit naar voren kwam dat de deelnemers een hogere risicohouding dan gemiddeld hebben. Op basis van deze vastgestelde risicohouding bleek dat het pensioenfonds meer risico mag en kan nemen.

Daarnaast hebben sociale partners voor de volledigheid ook bovengrenzen opgenomen. Mocht die situatie zich voordoen dat de uitkomsten hoger liggen dan de gedefinieerde bovengrenzen dan is dat uiteraard positief voor de desbetreffende deelnemers.

Bandbreedtes voor Delta Netto Profijt:

	Delta Netto Profijt		
Leeftijds-cohort	Actief	Slaper	Ingegaan
20-24	0% -138%	-18% - 25%	X
25-39	0% -126%	-18% - 25%	X
30-34	0% -109%	-18% - 25%	X
35-39	0% -92%	-18% - 25%	X
40-44	0% -74%	-18% - 25%	X
45-49	0% -57%	-18% - 25%	X
50-54	0% -50%	-18% - 25%	X
55-59	0% -50%	-18% - 25%	X
60-64	0% -50%	-18% - 25%	X
65+	0% -50%	-18% - 25%	X
<70	X	X	0% - 30%
70-74	X	X	0% - 30%
75-79	X	X	0% - 30%
80-84	X	X	0% - 30%
85-89	X	X	0% - 30%
90-94	X	X	0% - 30%
95+	X	X	0% - 30%

Toelichting

Netto profijt toont de mate van vooruitgang van de nieuwe regeling ten opzichte van de oude regeling, gecorrigeerd voor de daarvoor betaalde premie. Eenzelfde pensioen voor een hogere premie, geeft een lager netto profijt. Daarnaast houdt netto profijt niet alleen rekening met verwachtingen, maar ook met risico's. Een grotere kans op een lager pensioen, geeft een lager netto profijt. Netto profijt is een 'all inclusive' maatstaf voor de transitie. Het geeft de effecten weer, gecorrigeerd voor risico en premie-inleg. Bij netto profijt berekeningen geldt dat er sprake is van simulaties over een lange periode. Dit heeft het grootste effect bij de berekeningen voor jonge deelnemers omdat zij de langste horizon hebben.

Voor sociale partners is het geen doel om voor alle doelgroepen en leeftijden delta netto profijt van nul te realiseren. Sociale partners zijn wel van mening dat gepensioneerden

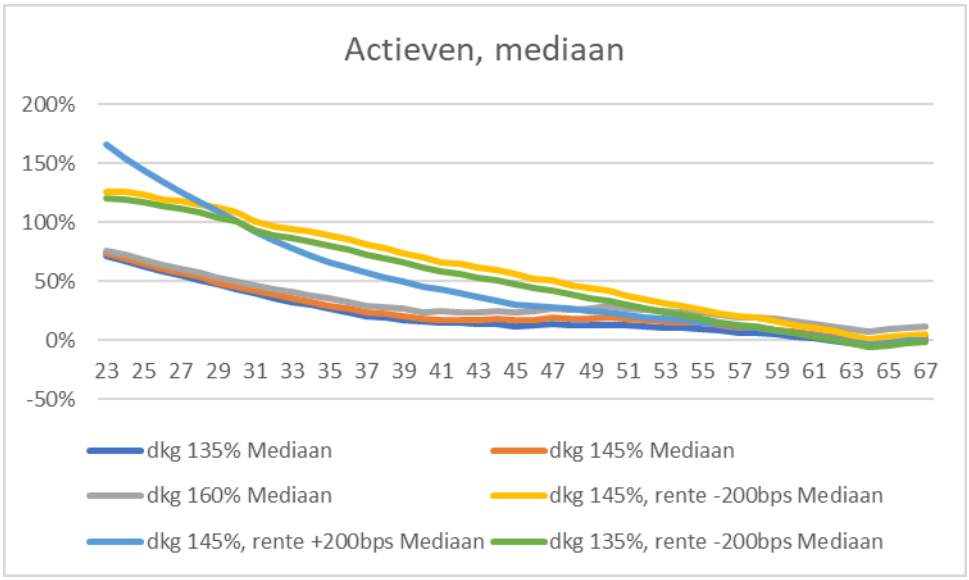
een positief delta netto profijt moeten hebben. Sociale partners hanteren ook voor de actieve deelnemers een ondergrens van 0% voor delta netto profijt.

Bij de delta netto profijt berekening wordt een vergelijking gemaakt tussen het nieuwe en het oude stelsel. Dat betekent dat bepaalde herverdelingseffecten die in het oude stelsel ook mee gewaardeerd worden, terwijl die niet meer terug komen in het nieuwe stelsel. Dat effect geldt vooral de slapers. Daarnaast wordt deze groep waarschijnlijk gecompenseerd in de pensioenregeling van de nieuwe werkgever. Sociale partners accepteren daarom een negatief netto profijt voor de slapers als ondergrens.

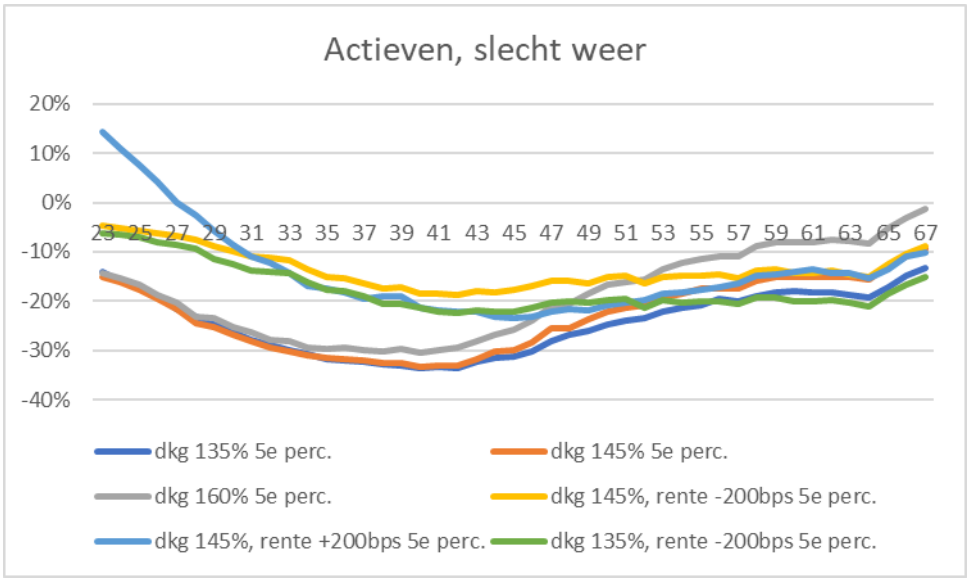
Qua bovengrens hebben sociale partners vooral gekeken naar evenwichtigheid. Te hoge bovengrenzen zou mogelijk leiden tot te veel onevenwichtigheid.

Bijlage - Grafische weergave maatstaven

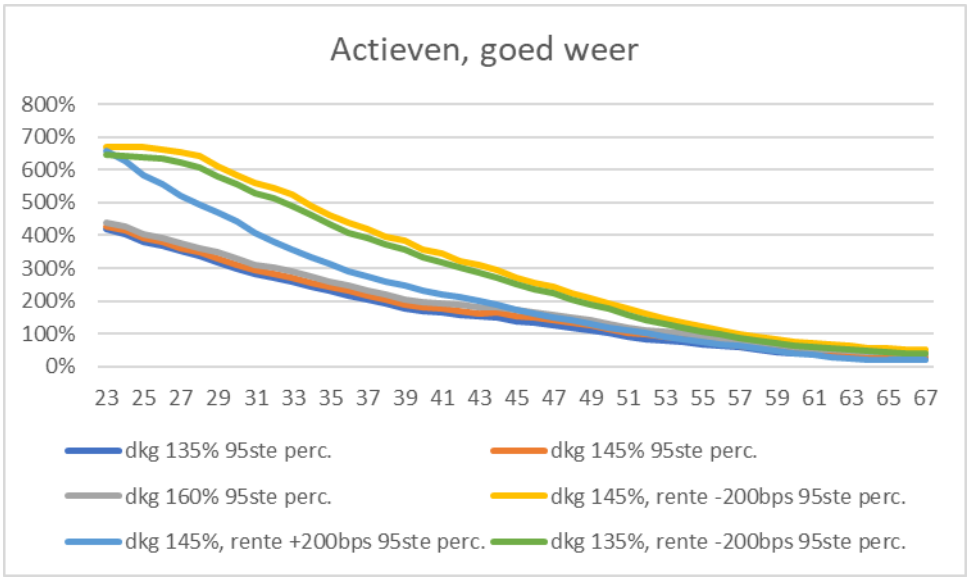
Actieven: mediaan – verwacht pensioen

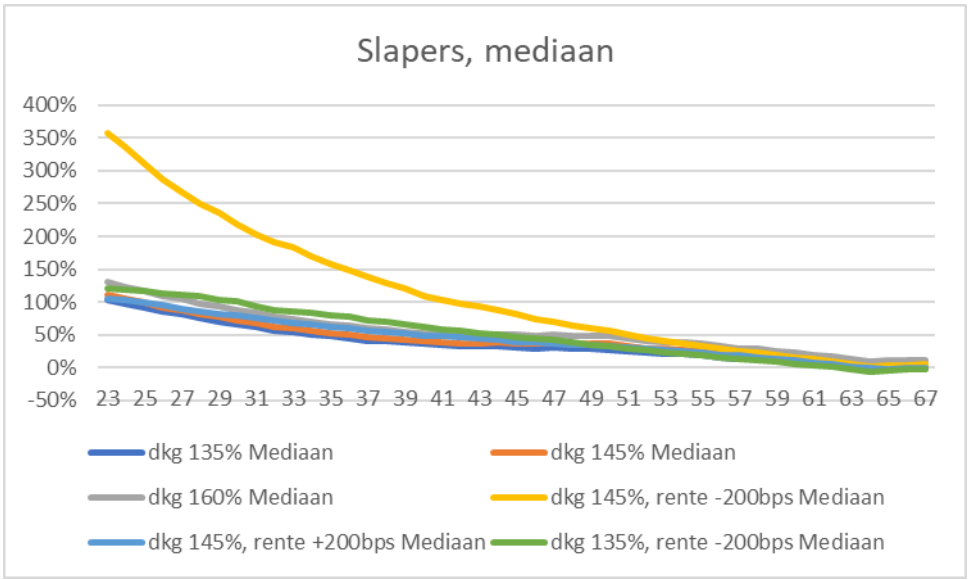
Actieven: slecht weer – verwacht pensioen

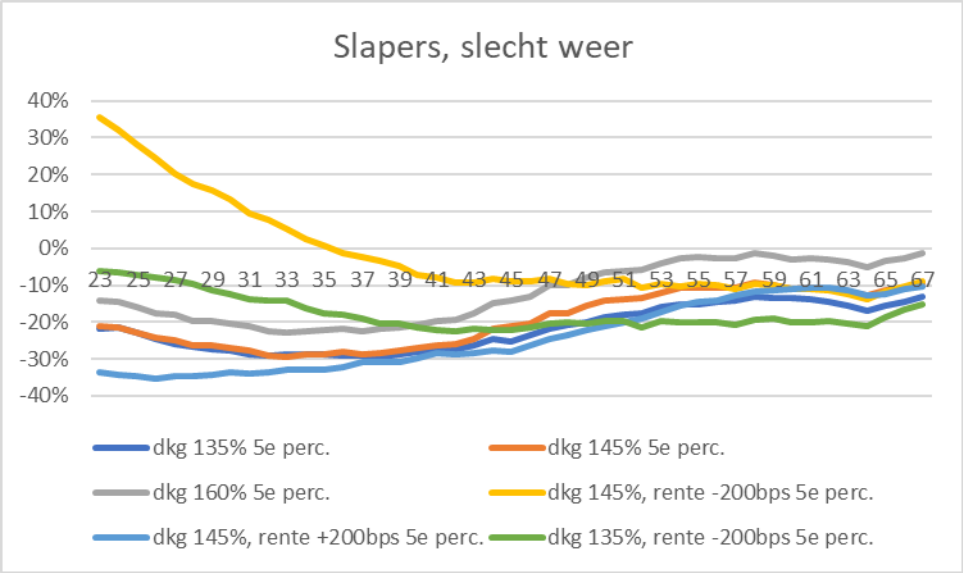
Actieven: goed weer – verwacht pensioen

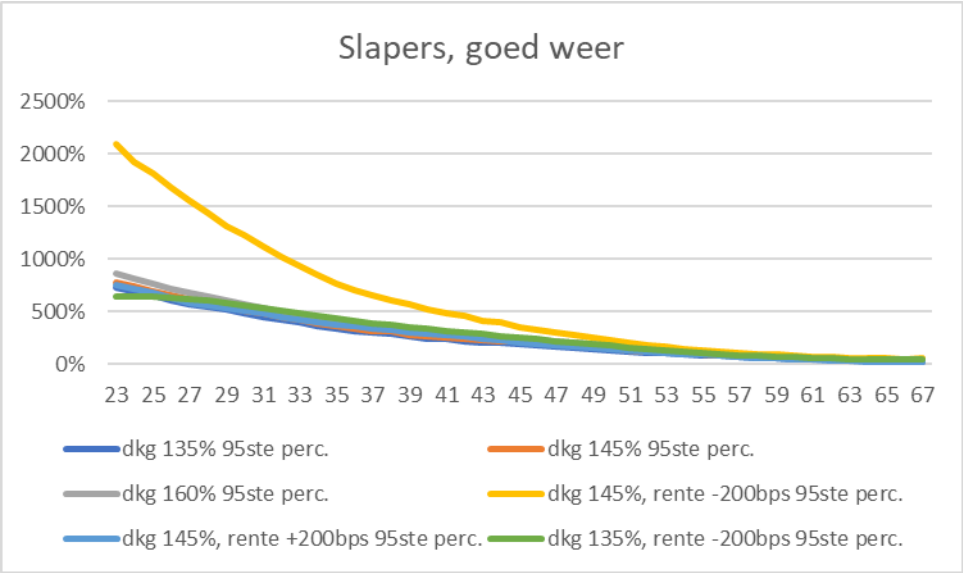
Slapers: mediaan – verwacht pensioen

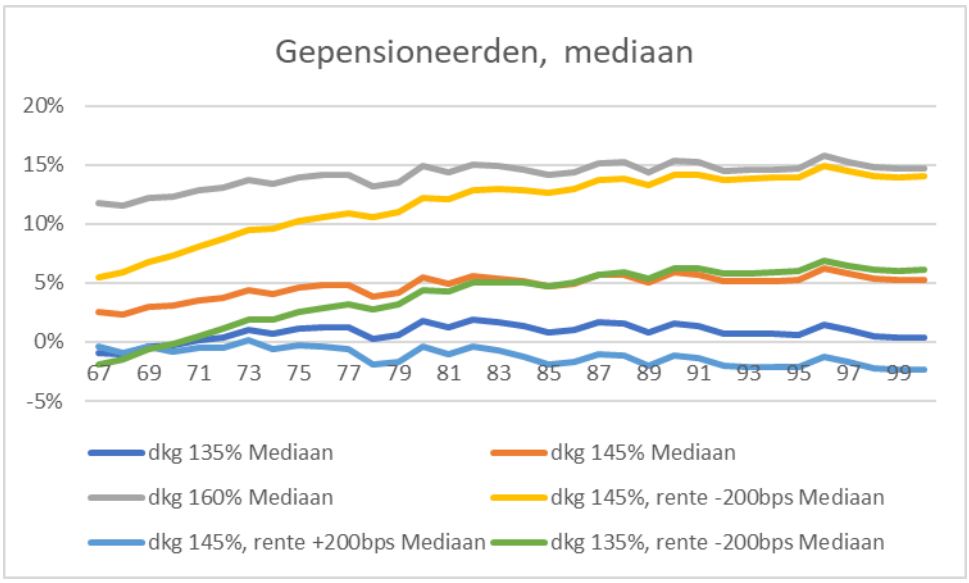
Slapers: slecht weer – verwacht pensioen

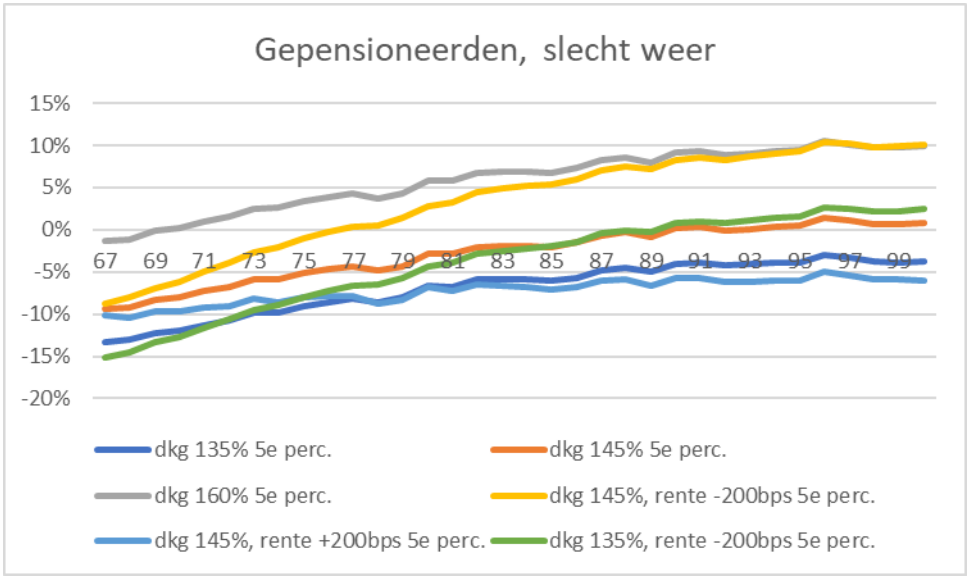
Slapers: goed weer – verwacht pensioen

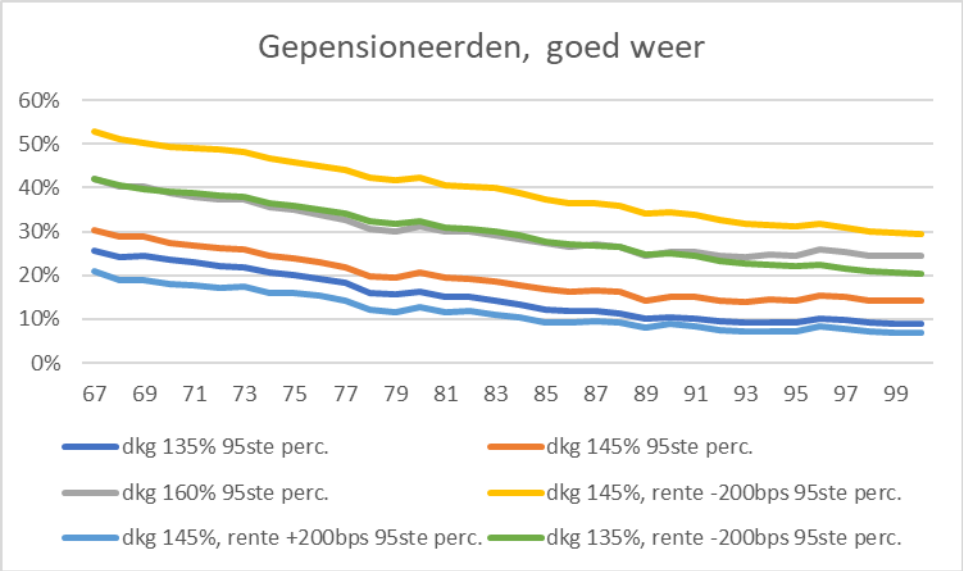
Gepensioneerden: mediaan – verwacht pensioen

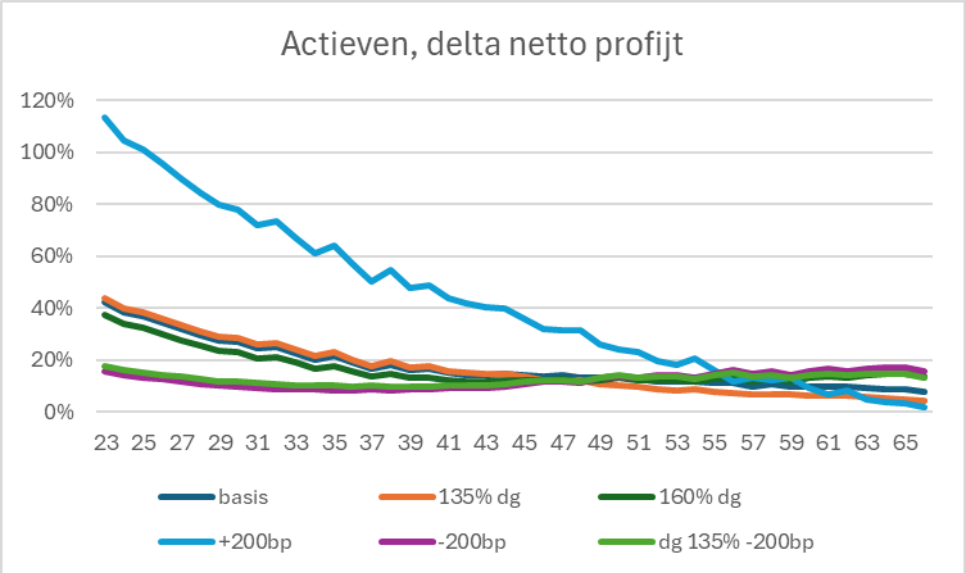
Gepensioneerden: slecht weer – verwacht pensioen

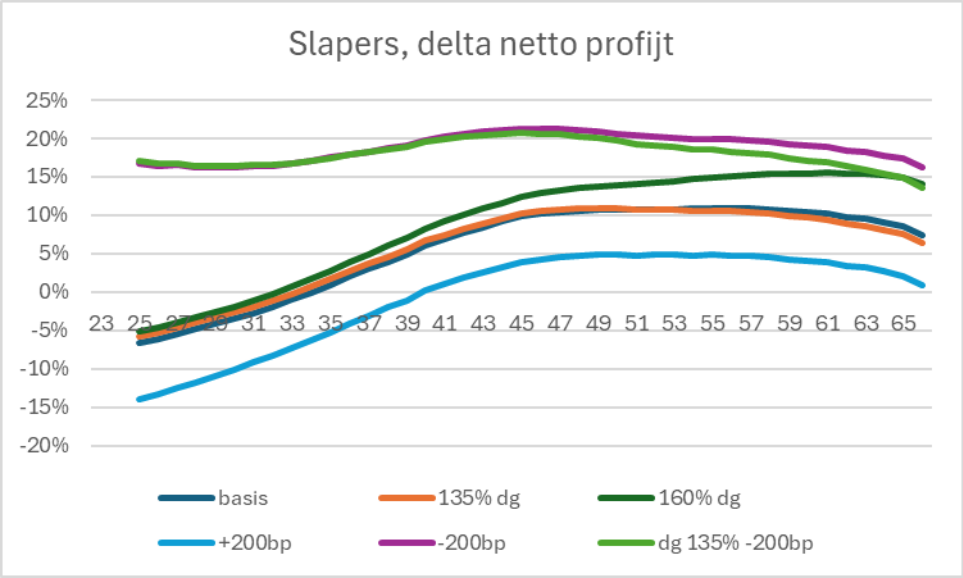
Gepensioneerden: goed weer – verwacht pensioen

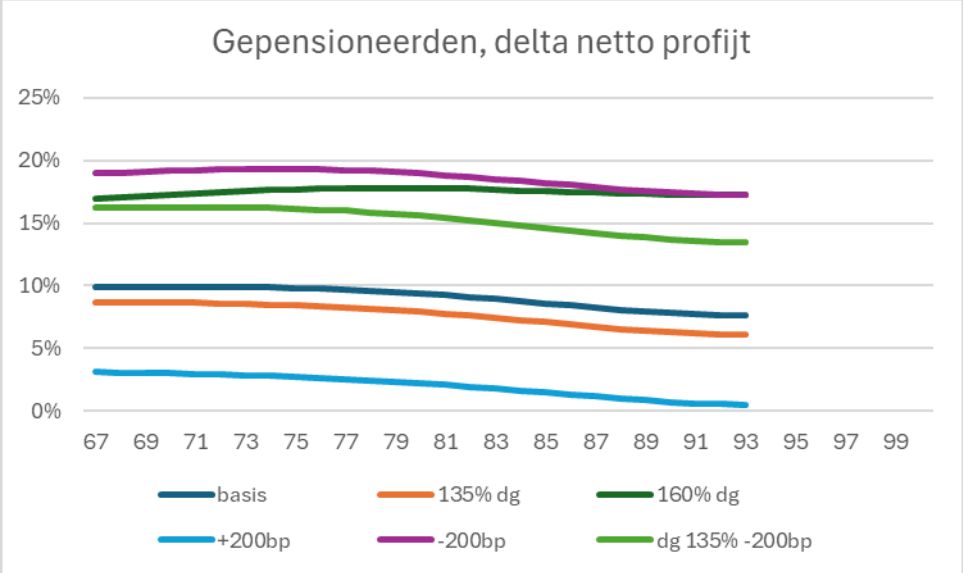
Netto profijt actieven

Netto profijt slapers

Netto profijt gepensioneerden

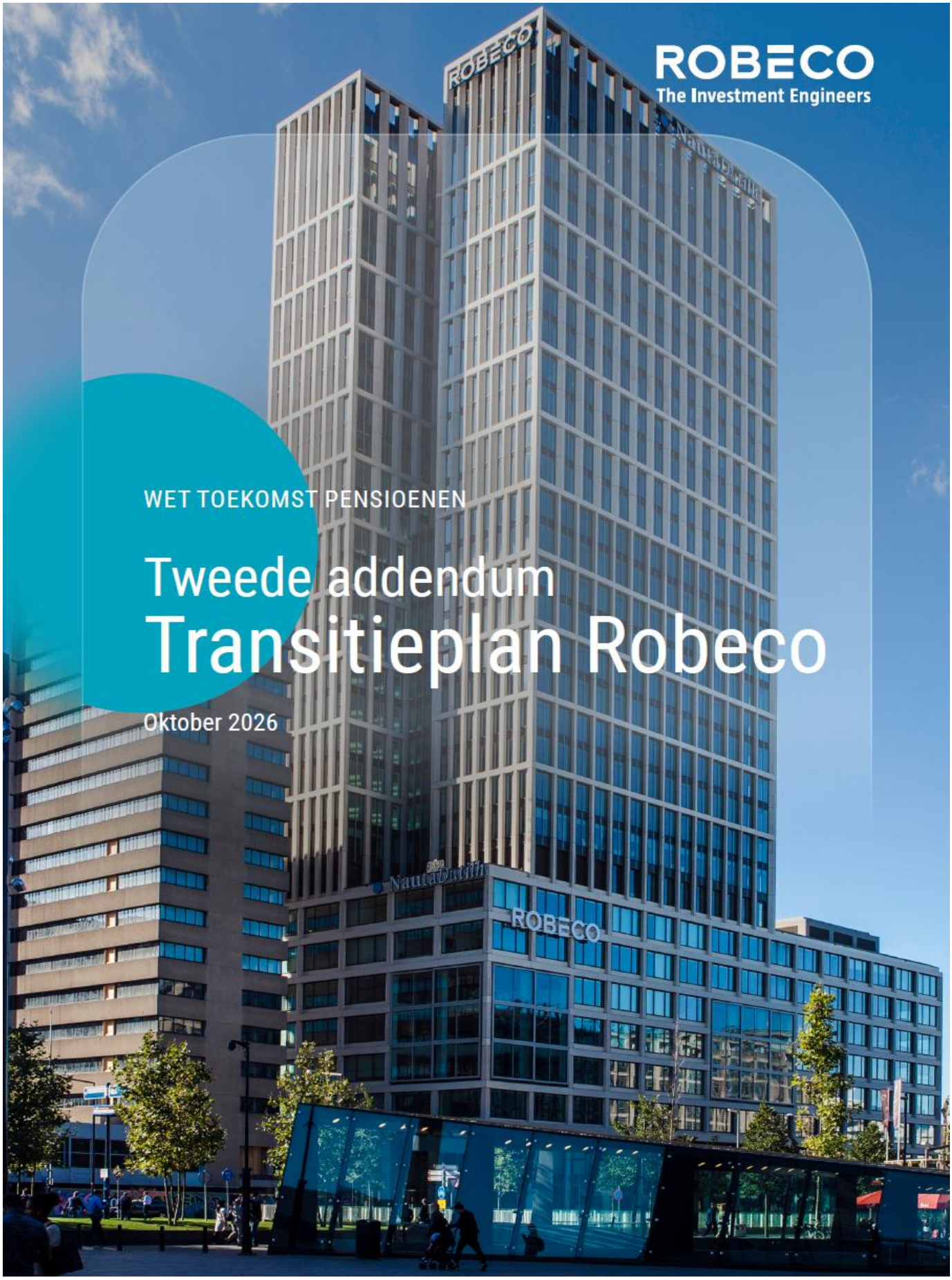

ROBECO
The Investment Engineers

WET TOEKOMST PENSIOENEN

Tweede addendum
Transitieplan Robeco

Oktober 2026

TWEEDE ADDENDUM

Transitieplan Robeco

Aanpassing invaarmethodiek, compensatie en evenwichtigheidskader

23 oktober 2026

Opgesteld voor sociale partners van Robeco

1. Inleiding

De sociale partners van Robeco hebben op 23 september 2024 het definitieve Transitieplan Robeco vastgesteld. In het transitieplan zijn de afspraken vastgelegd over de overgang naar de flexibele premieregeling, het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten, de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek en de evenwichtige verdeling van het pensioenvermogen.

Op 10 februari 2025 is een addendum bij het transitieplan vastgesteld, waarin de maatstaven en bijbehorende bandbreedtes nader zijn vastgelegd. Deze bandbreedtes bepalen binnen welke grenzen het pensioenfonds de transitie kan uitvoeren zonder dat opnieuw besluitvorming door sociale partners nodig is.

In maart 2025 is door het pensioenfonds besloten om de overgang naar de nieuwe pensioenregeling uit te stellen. Dit was nodig om de administratie en datakwaliteit op orde te krijgen. Ook de inrichting bij de pensioenuitvoerder nam meer tijd in beslag dan verwacht. Eind oktober 2025 heeft het pensioenfonds het invaardossier ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB).

In de eerste helft van 2026 heeft DNB gesprekken gevoerd met het pensioenfonds met betrekking tot de beoordeling van de evenwichtigheid van het invaardossier. Naar aanleiding daarvan en onderbouwd op basis van nadere transitieberekeningen en gevoeligheidsanalyses concludeert het pensioenfonds dat de in het transitieplan beschreven invaarmethodiek moet worden aangepast. In het bijzonder kan de TBI-invaarmethode niet als uitgangspunt voor de vermogensverdeling worden gehanteerd, moeten de DC-kapitalen eerst worden omgerekend naar pensioenaanspraken en mag de bestuurlijke ruimte uitsluitend worden ingezet om de evenwichtigheid van de transitie te vergroten.

Sociale partners leggen met dit tweede addendum de daaruit voortvloeiende wijzigingen en aanvullingen op het transitieplan en het eerste addendum vast. Deze aanpassingen zijn noodzakelijk voor het pensioenfonds om een evenwichtige transitie te kunnen realiseren. De doelstellingen van de transitie en de keuze voor de flexibele premieregeling blijven ongewijzigd.

Dit addendum is in het kader van het hoorrecht ook voorgelegd aan en besproken met de Vereniging van Gepensioneerden en de Vereniging van Slapers. De Vereniging van Gepensioneerden heeft op 1 oktober jl. haar positieve reactie gegeven. De Vereniging van Slapers heeft op 20 oktober jl. in haar reactie aangegeven dat zij de aanpassingen in het Tweede addendum ondersteunen.
De reactie van de verenigingen zijn opgenomen in de bijlagen bij dit addendum.

2. Aanpassingen op het transitieplan

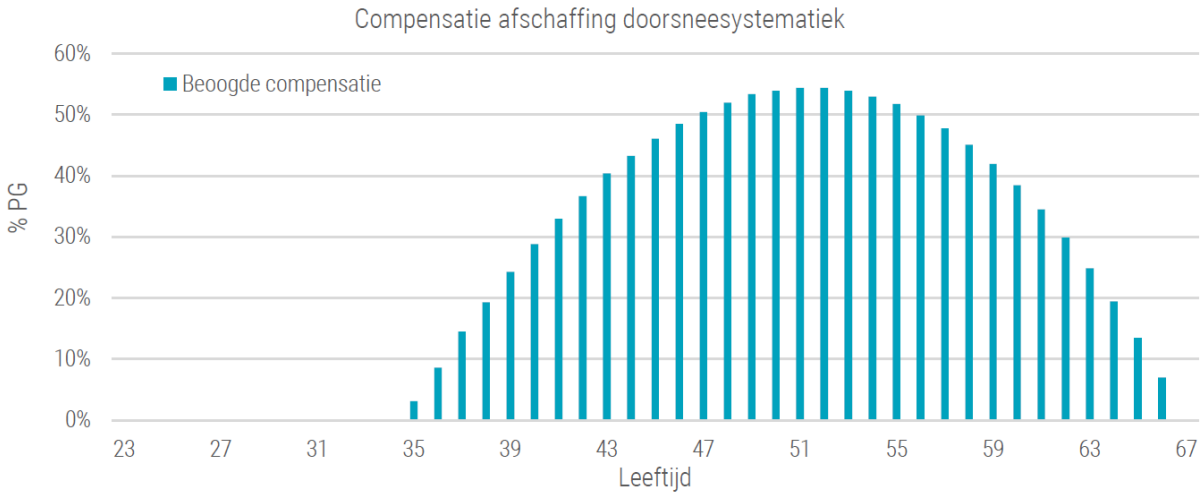
2.1 Beoogde transitiedatum wordt 1 januari 2027

De in het transitieplan opgenomen beoogde transitiedatum van 1 januari 2026 wordt gewijzigd in 1 januari 2027. Verwijzingen in het transitieplan naar toets- en beslismomenten die waren gekoppeld aan de oorspronkelijke beoogde transitiedatum, worden dienovereenkomstig geactualiseerd. De overige afspraken blijven van toepassing op de nieuwe beoogde transitiedatum (behoudens de wijzigingen die in dit tweede addendum zijn vastgelegd).

2.2 Aangepaste compensatiestaffel voor afschaffing doorsneesystematiek

De compensatie blijft uitsluitend bestemd voor de actieve deelnemers in de CDC-regeling die op het moment van invaren tot de daarvoor aangewezen leeftijdscohorten behoren. Voor DC-opbouw, gewezen deelnemers en deelnemers die pas na de transitie bij Robeco pensioen gaan opbouwen, wordt geen compensatie toegekend.

De compensatie wordt ineens op het transitiemoment aan het persoonlijke pensioenvermogen toegevoegd. Er wordt geen compensatiedepot gevormd. De hoogte van de benodigde compensatie wordt vastgesteld op basis van de premie die per leeftijdsgroep benodigd zou zijn om in het nieuwe stelsel tot een vergelijkbare pensioenambitie te komen als in het oude stelsel. De hoogte van de compensatie per leeftijdsgroep wordt uitgedrukt als percentage van de pensioengrondslag in de basisregeling. De compensatie wordt berekend op basis van een nominale vergelijkingsgrondslag, waarbij wordt uitgegaan van een vaste rekenrente van 2,1%. Deze rente sluit aan bij de eerder gehanteerde uitgangspunten voor de verwachte (toekomstige) rekenrente en leidt tot een stabiele en uitlegbare compensatie, die vaststaat op het moment van invaren. Voor medewerkers in de leeftijd van 35 t/m 67 jaar resulteert dit in een beoogde compensatie zoals vermeld in onderstaande grafiek.

De geschatte omvang van de compensatielast voor de afschaffing van de doorsneesystematiek is becijferd op ca. EUR 14,8 miljoen (ca. 2,6% van de voorziening voor de CDC-aanspraken). Het benodigde compensatiebedrag wordt op afgezonderd van het totale vermogen, voordat de individuele vermogenstoedeling plaatsvindt.

Toekenning van de compensatie uit het collectieve vermogen vindt alleen plaats indien dit bijdraagt aan een evenwichtige transitie en niet leidt tot significante nadelige effecten voor andere deelnemersgroepen die niet met de bestuurlijke ruimte kunnen worden gecorrigeerd.

2.3 Invaren op basis van standaardmethode met 10-jaar spreiding

Het pensioenfonds heeft op basis van de nader uitgevoerde transitieberekeningen en gevoeligheidsanalyses geconcludeerd dat zij geen aanleiding ziet om voor de vermogensverdeling bij invaren af wijken van de standaardmethode. Sociale partners stemmen ermee in dat het fonds bij het invaren voor zowel de CDC- als de DC-aanspraken uitgaat van de standaardmethode met een spreidingstermijn van tien jaar. De eerder in het transitieplan beschreven TBI-verdeling geldt niet langer als invaarmethode.

2.4 Omrekening en invaren van DC-kapitalen

De in de excedentregeling opgebouwde DC-kapitalen worden niet langer rechtstreeks volgens de eerder beschreven TBI-principes verhoogd bij invaren. Om de DC-kapitalen onderdeel te laten zijn van de buffertoekenning, dienen deze binnen het wettelijk kader eerst omgezet te worden naar uitgestelde pensioenaanspraken. Deze aanvullend vastgestelde DC-aanspraken worden vervolgens, net als de CDC-aanspraken, ingevaren met de standaardmethode en een spreidingstermijn van tien jaar.

De transitie-effecten voor de aanvullend vastgestelde DC-aanspraken worden afzonderlijk inzichtelijk gemaakt en afzonderlijk beoordeeld op evenwichtigheid. De door sociale partners in het transitieplan en de bijbehorende addenda vastgestelde maatstaven en bandbreedtes voor de CDC-regeling worden eveneens toegepast bij de separate beoordeling van de evenwichtigheid van de DC-regeling.

2.5 Inzet bestuurlijke herverdelingsruimte

Indien dit in een bepaald scenario noodzakelijk is voor een evenwichtige transitie, kan het pensioenfonds bestuurlijke ruimte inzetten voor een leeftijdsafhankelijke herverdeling. Dit betekent dat afgeweken wordt van de bij de standaardmethode met een spreidingstermijn van 10 jaar behorende uitkomsten. Hierbij gelden in ieder geval de volgende randvoorwaarden:

- iedere deelnemer ontvangt na de afwijking ten minste 95% van de uitkomst van de standaardmethode met een spreidingstermijn van 10 jaar;
- herverdeling wordt afzonderlijk beoordeeld en uitgevoerd voor de CDC- en de DC-regeling;
- de herverdeling is gebaseerd op vooraf vastgelegde, reproduceerbare regels per dekkingsgraad- en rentescenario;
- de feitelijke herverdeling op transitiedatum wordt afgeleid uit de actuele dekkingsgraad en rentestand, zo nodig door interpolatie tussen de onderzochte scenario's.

De bestuurlijke herverdelingsruimte wordt uitsluitend ingezet om vastgestelde onevenwichtigheden in de transitie-effecten te mitigeren.

2.6 Aanvullend evenwichtigheidskader

In aanvulling op de maatstaven en bandbreedtes uit het eerste addendum stemt het pensioenfonds de inzet van compensatie en bestuurlijke herverdeling af op de volgende aanvullende grenzen voor de verandering in netto profijt:

- het delta netto profijt is, indien mogelijk, voor alle deelnemersgroepen en leeftijdscohorten ten minste 0%;
- het verschil tussen het hoogste en laagste delta netto profijt bedraagt, indien mogelijk, maximaal 15 procentpunt.

Deze aanvullende grenzen vervangen niet zonder meer de bandbreedtes uit het eerste addendum. Zij vormen een aanvullend beoordelings- en sturingskader van het fonds voor de inzet van compensatie en bestuurlijke herverdeling. Als de grenzen niet kunnen worden bereikt zonder een onevenredige of niet-uitlegbare vermogensverschuiving, beoordeelt het fonds de uitkomsten integraal en treedt het fonds zo nodig in overleg met sociale partners.

2.7 Maximale invaardekkingsgraad 170%

Eind juli 2026 is de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds gelijk aan 158,0%. Daarmee ligt de actuele dekkingsgraad nog maar net onder de in het transitieplan door sociale partners afgesproken maximale invaardekkingsgraad van 160%.

Sociale partners kunnen zich vinden in het toepassen van de in het transitieplan en de bijbehorende addenda vastgelegde transitiemaatregelen, ook bij dekkingsgraden tussen de 160% en 170%. De maximale invaardekkingsgraad wordt daarmee door sociale partners gelijkgesteld aan 170%. Voorts geldt hetgeen opgenomen in het transitieplan en het eerste addendum, rekening houdend met een aangepaste maximale invaardekkingsgraad van 170% (was 160%).

2.8 Bandbreedte verwacht pensioen in slecht weer voor slapers -75%/75%

In het eerste addendum bij het transitieplan wordt voor het verwacht pensioen voor slapers in een slecht weer scenario een bandbreedte gehanteerd van -40%/40%. Het pensioenfonds heeft verzocht om deze bandbreedte in het kader van de complete besluitvorming aan te passen naar -75%/75%. Sociale partners kunnen zich hierin vinden, omdat hiermee de ondergrens voor het verwacht pensioen in slecht weer voor slapers meer in lijn komt te liggen met die voor actieven. Sociale partners achten een lagere ondergrens aan het verwacht pensioen voor slapers dan voor actieven in slecht weer uitlegbaar, omdat slapers in het huidige stelsel relatief veel waarde ontlenen aan toekomstige dekkingsgraadstijgingen en collectieve buffers, welke (ongewenste) voordelen bij de transitie grotendeels worden beëindigd.

Sociale partners hechten eraan dat de transitie-effecten daadwerkelijk binnen de gestelde kaders blijven dan wel dat de in het transitieplan beoogde resultaten kunnen worden bereikt. Voor sociale partners is een belangrijke doelstelling dat het verwachte pensioen tenminste gelijk of hoger is voor alle deelnemers als gevolg van de transitie. Deze doelstelling blijft onaangetast, ook voor de slapers.

De bandbreedtes voor verwacht pensioen zoals opgenomen in de tabel op pagina 7 van het eerste addendum blijven van toepassing, rekening houdend met een aangepaste bandbreedte voor slapers in slecht weer van -75%/75% (was -40%/40%).

2.9 Volgorde van de vermogensverdeling

De in paragraaf 5.2 van het transitieplan opgenomen TBI-methode voor de verdeling van het vermogen over de persoonlijke pensioenkapitalen komt te vervallen. De volgende volgorde voor de vermogensverdeling is van toepassing:

1	**Afzonderen wettelijke en operationele voorzieningen –** Eerst worden het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV[1]) en de reserve voor operationele risico's[2] afgezonderd.
2	**Afzonderen compensatiebedrag –** Voor zover aan de voorwaarden voor compensatie is voldaan, wordt het bedrag voor de compensatie[3] van actieve deelnemers in de CDC-regeling voorafgaand aan de toepassing van de standaardmethode afgezonderd.
3	**Toepassen standaardmethode –** Het resterende vermogen wordt voor zowel de CDC-aanspraken als de omgerekende DC-aanspraken verdeeld op basis van de wettelijke standaardmethode en een spreidingstermijn van tien jaar.

[1] Vanuit prudentie overwegingen heeft het pensioenfonds besloten op het moment van invaren 0,2% van het totale vermogen af te zonderen ten behoeve van het MVEV. De berekening van het MVEV wordt in de loop van 2026 nog geactualiseerd en kan mogelijk nog leiden tot een hogere vaststelling.
[2] Bij invaren wordt 1,7% (incl. MVEV) van het totale vermogen afgezonderd ten behoeve van de reserve operationele risico's.
[3] Meest actuele inschatting van de compensatielast, zoals gemaakt door het pensioenfonds in juli 2026, bedraagt ca. EUR 14,8 mln (gelijk aan ca. 2,6% van de voorziening voor de CDC-aanspraken).

4	**Gerichte herverdeling binnen de bestuurlijke ruimte –** Vervolgens kan het fonds, afzonderlijk binnen de CDC- en de DC-regeling, vermogen herverdelen voor zover dit noodzakelijk is om de evenwichtigheid van de transitie te vergroten en binnen de wettelijke grenzen blijft.
5	**Vulling risicodelingsreserve –** Na toekenning van de persoonlijke pensioenvermogens wordt 3% van het vermogen van de deelnemers die toetreden tot het uitkeringscollectief afgezonderd voor de initiële vulling van de risicodelingsreserve.

2.10 Complete besluitvorming en monitoring

Het fonds werkt de onderzochte scenario's uit in herverdelingstabellen. Deze tabellen leggen per combinatie van transitiedekkingsgraad en rente vast voor welke deelnemersgroepen herverdeling noodzakelijk is en in welke mate. Op transitiedatum wordt het meest representatieve scenario bepaald; voor tussenliggende niveaus kan worden geïnterpoleerd.

Sociale partners hanteren een bandbreedte voor de invaardekkingsgraad van 135% tot en met 170%. Bevindt de dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedte, dan treedt het pensioenfonds opnieuw in overleg met sociale partners en worden de transitie-effecten door partijen beoordeeld. Een uitkomst buiten deze bandbreedte betekent niet automatisch dat niet kan worden ingevaren.

3. Samenhang met het transitieplan en eerste addendum

Dit tweede addendum maakt onlosmakelijk onderdeel uit van het Transitieplan Robeco van 23 september 2024 en het eerste addendum d.d. 10 februari 2025. Bij strijdigheid geldt de volgende rangorde:

- dit tweede addendum voor de hierin uitdrukkelijk gewijzigde onderdelen;
- het eerste addendum voor de daarin vastgelegde maatstaven en bandbreedtes, voor zover dit tweede addendum daarvan niet afwijkt;
- het oorspronkelijke transitieplan voor alle overige onderdelen.

De keuze voor de flexibele premieregeling, het verzoek tot invaren, de doelgroep van de compensatie, de risicodelingsreserve en de kwalitatieve transitiedoelstellingen blijven ongewijzigd, tenzij in dit addendum anders is bepaald.

Bijlage 1: Reactie Vereniging van Gepensioneerden

ROBECO

Oordeel over het Tweede Addendum Transitieplan Robeco (aanpassing invaarmethodiek, compensatie en evenwichtigheidskader)

namens de Vereniging van Gepensioneerden van de Robeco Groep

De in begin van jaar 2024 uit de leden van de vereniging samengestelde werkgroep ter bestudering en becommentariëring van het door de sociale partners bij Robeco opgestelde transitieplan heeft ook het Tweede Addendum bij het transitieplan bestudeerd.

De werkgroep heeft een eerste versie van het Addendum Transitieplan van 10 september 2026 en een tweede versie daarvan van 21 september 2026 ontvangen en daarbij ter informatie ontvangen de daarop gebaseerde door het pensioenfonds opgestelde wijziging van het Implementatie plan (hoofdstukken 8 Invaren en hoofdstuk 9 Evenwichtige transitie).

De werkgroep heeft de ontvangen documenten bestudeerd, diverse meningen en vragen onderling uitgewisseld en vervolgens tijdens een interne bijeenkomst besproken. Daarbij werd vooral gefocust op de wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke transitieplan.
Zeer lang werd stilgestaan en uitvoerig besproken de wijziging van de berekening van de in te varen pensioenrechten en -aanspraken en de verdeling van het overige vermogen. Vooral de thans voorgestane standaardmethode (in plaats van de tbi-methode) en de daarbij meermaals genoemde 10 jaren-spreiding was aanleiding tot ongerustheid omtrent de berekening van het feitelijke pensioenbedrag direct na het invaren.
Ook bestond er enige ongerustheid of de nu voorgenomen invaardatum van 01 januari 2027 nog steeds haalbaar zou zijn.

Op 23 september 2026 heeft de werkgroep een bespreking gehad met vertegenwoordigers van de sociale partners en het pensioenfond, waarbij de beide vorengenoemde nadrukkelijk aan de orde kwamen en ook overigens de achtergronden van de noodzaak tot een tweede addendum op het transitieplan. Met name de wijzigingen in de verdeling van het pensioenvermogen werden uitvoerig toegelicht.

Uit de toelichting bleek dat genoemde 10-jaar spreidingperiode slechts een rekengrootheid is in de thans gehanteerde standaardmethode en niets te maken heeft met het moment waarop het uitgedeelde vermogen toegevoegd wordt aan het pensioenkapitaal; wat dat betreft is de in het aangepaste transitieplan opgenomen conclusie dat de aanvangspensioenuitkering voor de gepensioneerden significant zal stijgen onverkort van toepassing.

Verder werd in de toelichting van sociale partners en pensioenfonds aan de hand van de vele grafieken en scenario's duidelijk gemaakt dat de verschillen met het oorspronkelijke transitieplan minimaal zijn; ook de geconstateerde verschillen in de

compensatie voor de afschaffing doorsneesystematiek leiden niet tot andere gedachten. Een en ander wordt wellicht mede gunstig beïnvloed door de actuele stijgende tendens van de dekkingsgraad, reden waarom hiervoor de uiterste bandbreedte aan de bovenkant verlegd is naar 170.

Na de toelichtende bespreking met de vertegenwoordigers van sociale partners en van het pensioenfonds heeft de werkgroep zich intern beraden en is uiteindelijk tot het volgende oordeel gekomen:

- De werkgroep stelt het op prijs dat de sociale partners ook voor dit addendum op het transitieplan het hoorrecht hebben toegepast
- De werkgroep beveelt aan om de bewoordingen van de toegepaste standaardmethode met spreidingstermijn van 10 jaren zodanig te herformuleren dat elk misverstand omtrent de directe toevoeging van de verdeelde buffers aan het pensioenkapitaal wordt voorkomen (bijvoorbeeld door steeds de toevoeging "met een spreidingstermijn van 10 jaren" te laten vervallen)
  Daarbij ware meer nadruk te leggen op de conclusie omtrent de evenwichtigheid van de thans voorgenomen transitie, dat de aanvangsuitkering van gepensioneerden na invaren significant zal stijgen.
- Wij hebben geen (duidelijke) vergelijking kunnen zien van de uitkomsten volgens de oorspronkelijk gehanteerde tbi-methode en de uitkomsten van de door DNB verlangde standaardmethode. Wij gaan er vanuit dat mede door prudent gebruik te maken van de in de standaardmethode mogelijke bestuurlijke ruimte ook voor de gepensioneerden een evenwichtige implementatie van de transitie tot stand wordt gebracht.
- Afsluitend beveelt de werkgroep dringend aan, dat sociale partners en pensioenfonds er alles aan doen om het invaren in de nieuwe pensioenregeling inderdaad op 01 januari 2027 te doen geschieden.

Namens de Vereniging van Gepensioneerden van de Robeco Groep

Werkgroep Hoorrecht, 30 september 2026

Anton Fiolet

Ad van Hienen

Ad van Hulst

Roel Knol

Beste Anton, Ad, Ad en Roel,

We zijn blij met jullie positieve reactie op de inhoud beschreven in het Tweede Addendum op het transitieplan! Hierbij maken wij van de gelegenheid gebruik om in te gaan op de punten die jullie naar voren hebben gebracht.

Spreidingstermijn van 10 jaar
Het Pensioenfonds heeft laten weten dat zij in verdere communicatie de verwijzing naar de 10 jaar spreidingtermijn zoveel mogelijk zullen vermijden.

Vergelijking oude methode en nieuwe methode
Ter verdere toelichting heeft het Pensioenfonds de eerder gedeelde presentatie uitgebreid met een vergelijking van de transitie-effecten uitgedrukt in termen netto profijt tussen de eerder beoogde TBI-verdeling en de nieuwe aanpak (p. 5). Plus een vergelijking van de vermogensverdeling voor gepensioneerden in de 'oude' situatie en de nieuwe aanpak (p.11). De presentatie zit als bijlage bijgevoegd.

Tenslotte hebben wij als Sociale Partners diverse besprekingen gevoerd met het Pensioenfonds waarin het belang van een transitie per 1 januari 2027 is benadrukt. Het Pensioenfonds heeft bevestigd dat zij alles in het werk stellen om dit te realiseren.

We willen jullie, als vertegenwoordigers van de Vereniging van Gepensioneerden, bedanken voor de prettige samenwerking in dit traject.

met vriendelijke groet,
namens Sociale Partners

Anneriet

ROBECO
Anneriet van Rijn - Kruijsen

Bijlage 2: Reactie Vereniging van Slapers

Reactie op het herziene transitieplan en implementatieplan

Vereniging Slapers Pensioenfonds Robeco
20 oktober 2026

Inleiding

In juli heeft het pensioenfonds ons geïnformeerd over aanvullende wijzigingen die noodzakelijk worden geacht in de voorgenomen pensioentransitie, naar aanleiding van de gesprekken die het fonds heeft gevoerd met DNB. Op 11 september ontvingen wij een nieuw addendum bij het transitieplan van de sociale partners en de relevante hoofdstukken uit het implementatieplan ten behoeve van de uitoefening van ons hoorrecht. De wijzigingen zijn nader toegelicht in een bijeenkomst en onze vragen zijn beantwoord. In deze reactie geven wij ons oordeel en ons advies.

Algemeen oordeel

Pensioenfonds Robeco staat er financieel goed voor. Dat heeft als groot voordeel dat alle deelnemers door de transitie naar verwachting een hoger pensioen krijgen. De ruime financiële positie maakt het mogelijk om substantieel extra vermogen toe te delen. Tegelijkertijd maakt dit een zorgvuldige beoordeling van de evenwichtigheid van de verdeling des te belangrijker.

Wij constateren dat de wijzigingen in het herziene transitieplan en implementatieplan nadelig uitpakken voor de middengroep en oudere slapers ten opzichte van de eerdere plannen. Voor jongere slapers vallen vooral de grote verschillen tussen de pensioenuitkomsten in goed- en slechtweerscenario's op, die om een heldere toelichting vragen.

Wij waarderen dat het bestuur zich heeft ingespannen om bij de vermogenstoedeling recht te doen aan de belangen van de verschillende deelnemersgroepen, waaronder de slapers. Tegelijkertijd beschouwen wij de herziene plannen vanuit het perspectief van slapers niet zonder meer als een verbetering of als meer evenwichtig.

De vermogenstoedeling en de bijzondere positie van slapers

Ook over de eerdere plannen hebben wij ons kritisch uitgelaten. Veel slapers hebben tijdens het eerste deel van hun loopbaan via de doorsneesystematiek bijgedragen aan de pensioenopbouw van oudere deelnemers, zonder daar later zelf volledig van te hebben kunnen profiteren.

Nu het opgebouwde pensioenvermogen wordt verdeeld, zien wij dat deze slapers opnieuw substantieel bijdragen aan de pensioenopbouw van anderen. Het betreft zowel de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek als aanvullende vermogenstoedeling aan actieve deelnemers.

Wij erkennen dat compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek gerechtvaardigd kan zijn, al is deze in de nieuwe versie verdubbeld ten opzichte van eerdere plannen. Onze zorg betreft vooral de combinatie daarvan met aanvullende herverdeling van reeds opgebouwd pensioenvermogen. Sommige actieve deelnemers kunnen daardoor bij het invaren in totaal meer dan 200% van hun oorspronkelijke technische voorziening toegedeeld krijgen. Dit gaat mede ten koste van oudere slapers die destijds onder dezelfde premiesystematiek pensioen hebben opgebouwd als hun voormalige collega's.

Het bestuur constateert zelf ook dat verschillen tussen actieven en slapers van dezelfde leeftijd deels worden veroorzaakt door toekomstige pensioenopbouw en tot aanzienlijke verschuivingen

in vermogen tussen slapers en actieven kunnen leiden. Het bestuur geeft echter in het implementatieplan aan dat de door DNB gehanteerde bandbreedte van 15 procentpunten verschil in netto profijt knelt en de ruimte voor een andere verdeling beperkt.

Juist bij een hoge invaardekkingsgraad vinden wij dat deze vermogensverschuivingen een overtuigende rechtvaardiging verdienen. Wij vinden het zorgelijk dat bij de beoordeling van de evenwichtigheid sterk wordt geleund op de specifieke bandbreedte voor netto profijt. Een evenwichtige transitie vraagt naar onze mening ook om een zelfstandige beoordeling van de proportionaliteit van deze feitelijke vermogenstoedeling, naast de modelmatige uitkomsten voor netto profijt.

De rol van DNB en de betekenis van de open norm

Uit de toelichtende gesprekken met het pensioenfonds en de sociale partners begrijpen wij dat de aanpassingen noodzakelijk worden geacht om binnen de door DNB gehanteerde kaders voor evenwichtigheid tot een voor DNB aanvaardbaar invaarbesluit te komen en de transitie tijdig te kunnen realiseren.

De vraag dringt zich op of DNB, door in haar toezicht zo sterk de nadruk te leggen op netto profijt, niet feitelijk een eigen invulling van de wettelijke open norm van evenwichtigheid oplegt. Daarmee dreigt de ruimte voor een zelfstandige, fondsspecifieke belangenafweging door pensioenfondsbesturen te worden ingeperkt. Dit klemt temeer omdat deze benadering kan leiden tot omvangrijke en onomkeerbare vermogensverschuivingen tussen deelnemersgroepen.

Wij achten het wenselijk dat deze principiële vraag ook buiten het betrokken pensioenfonds onderwerp wordt van een bredere discussie binnen de pensioensector en in het maatschappelijke debat.

De positie van slapers in de governance

Wij waarderen de wijze waarop de sociale partners en het pensioenfondsbestuur ruimhartig informatie met onze vereniging delen en ruimte bieden voor hoor en wederhoor. Tegelijkertijd constateren wij dat slapers geen eigen formele vertegenwoordiging in de governance van het pensioenfonds hebben. Ons eerdere verzoek om hierin te voorzien staat nog steeds uit bij het bestuur.

Dit is des te opmerkelijker omdat slapers met circa 60% van de deelnemers en 36% van het pensioenvermogen de grootste groep belanghebbenden vormen. Juist de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, met ingrijpende en onomkeerbare besluiten over de verdeling van het collectieve pensioenvermogen, maakt duidelijk hoezeer een volwaardige en structurele vertegenwoordiging van slapers in de governance van pensioenfondsen wordt gemist.

De huidige wetgeving waarborgt geen zelfstandige vertegenwoordiging van slapers als afzonderlijke belanghebbendengroep in de fondsgovernance. Wij vinden dit een wezenlijke tekortkoming, die juist door de Wtp-transitie nadrukkelijk zichtbaar wordt. Wij achten het wenselijk dat ook dit vraagstuk onderdeel wordt van een bredere discussie binnen de pensioensector en het maatschappelijke debat.

Aanvullende informatie

Het bestuur heeft aangegeven dat de onderliggende cijfers van de grafieken en de herverdelingstabellen voor verschillende dekkingsgraden en renteniveaus later beschikbaar komen en met de vereniging kunnen worden gedeeld. Wij waarderen deze toezegging. Met name

de cijfers op basis van de meest recente DNB-scenarioset achten wij relevant, omdat wijzigingen in de scenarioset van invloed kunnen zijn op de berekende uitkomsten en de beoordeling van de evenwichtigheid.

Pragmatische steun voor de voortgang van de transitie

Het pensioenfonds beoogt per 1 januari 2027 over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel, nadat de transitie al meerdere malen is uitgesteld.

Ook wij hechten groot belang aan het realiseren van deze transitiedatum. De financiële positie van het fonds is gunstig en de bescherming van de dekkingsgraad die het fonds al geruime tijd aanhoudt, brengt kosten met zich mee. Verder uitstel vinden wij daarom onwenselijk.

Vanuit deze pragmatische overweging kunnen wij de voortgang op basis van de herziene plannen ondersteunen. Dat betekent echter niet dat wij alle verdelingskeuzes inhoudelijk onderschrijven of onze zorgen over de positie van slapers als weggenomen beschouwen.

Ons advies

Wij beperken ons advies op dit moment tot één centraal punt. Wij verzoeken de sociale partners dit onder de aandacht van het bestuur te brengen en het bestuur te vragen hierop inhoudelijk te reageren.

Wij verzoeken om, naast de toetsing aan netto profijt, expliciet te beoordelen en controleerbaar te onderbouwen of de uiteindelijke vermogenstoedeling vanuit het perspectief van slapers proportioneel en evenwichtig is. Daarbij vragen wij ook inzicht te geven in de afweging van mogelijke alternatieven voor de gekozen verdeling.

Wij geven daarbij in overweging om een expliciete bovengrens te hanteren voor de vermogenstoedeling aan actieve deelnemers en een ondergrens voor de toedeling aan slapers, beide uitgedrukt als percentage van de oorspronkelijke technische voorziening.

Een dergelijke aanvullende begrenzing kan voorkomen dat de combinatie van compensatie en herverdeling tot moeilijk uitlegbare verschillen leidt en dat oudere slapers onevenredig zwaar bijdragen aan de aanvullende vermogenstoedeling aan actieve deelnemers.

Tot slot

Wij willen benadrukken dat de verwachte pensioenen voor alle deelnemers en gewezen deelnemers, gezien de huidige financiële positie van het fonds, nog steeds bijzonder gunstig zijn. Onze kritiek richt zich specifiek op de verdeling van de aanwezige buffer tussen de verschillende deelnemersgroepen.

Wij spreken onze waardering uit voor de inspanningen van de sociale partners en het pensioenfonds om binnen een complex wettelijk kader en onder de geldende toezichtvereisten tot een evenwichtige en uitvoerbare transitie te komen.

ROBECO

Vereniging van Slapers
t.a.v. het Bestuur en consultatieteam Vereniging
Slapers Pensioenfonds Robeco

Rotterdam, 23 oktober 2026

Geachte bestuursleden en leden van het consultatieteam,

In verband met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (Wet Toekomst Pensioenen) hebben de sociale partners van Robeco (zijnde, de werkgever Robeco Nederland BV en de ondernemingsraad) in het kader van het wettelijk hoorrecht het oordeel aan de Vereniging van Slapers gevraagd over het Tweede addendum horend bij het Transitieplan dat sociale partners overeengekomen zijn.

De aanleiding voor dit addendum zijn de noodzakelijke wijzigingen in de invaarmethodiek die naar voren zijn gekomen uit de gesprekken van het Pensioenfonds Robeco met DNB. Sociale partners hebben hiertoe een tweede addendum voor het Transitieplan opgesteld. Op 11 september jl. is dit addendum aan u voorgelegd en heeft overleg plaatsgevonden tussen u, sociale partners en het Pensioenfonds. Tevens zijn uw vragen beantwoord per mail en is er nadere informatie verstrekt. Op 20 oktober hebben wij uw reactie op het Tweede addendum in het kader van het hoorrecht ontvangen.

In uw reactie geeft u aan dat u de herzieningen beschreven in het Tweede addendum vanuit pragmatische overwegingen ondersteunt.
Uw advies beperkt zich tot 1 centraal punt om, naast de toetsing aan netto profijt, expliciet te beoordelen en controleerbaar te onderbouwen of de uiteindelijke vermogenstoedeling vanuit het perspectief van slapers proportioneel en evenwichtig is. We hebben uw reactie inclusief dit aandachtspunt gedeeld met het bestuur en zij hebben onderstaande inhoudelijke reactie gegeven.

Inhoudelijke reactie van het Pensioenfonds
De Vereniging van Slapers vraagt terecht aandacht voor het meewegen van proportionaliteit en uitlegbaarheid van de vermogenstoedeling naast netto profijt. Het bestuur heeft dit nadrukkelijk betrokken in de evenwichtigheidsafweging en daarbij ook overwogen om een bovengrens voor het invaarvermogen en een grens voor de totale omvang van de herverdeling te hanteren. Deze zijn in het implementatieplan gekwantificeerd als bestuurlijke streefwaarden. Het fonds heeft echter moeten constateren dat het niet passend is deze als harde grenzen te hanteren, omdat daarmee in bepaalde economische scenario's niet kan worden voldaan aan de doelstellingen en wettelijke maatstaven voor een evenwichtige transitie, waaronder netto profijt. De streefwaarden zijn wel expliciet leidend geweest bij de beoordeling van alternatieven. Zo zijn zowel een langere spreidingstermijn

als een nauwere netto-profijtbandbreedte onderzocht. Deze varianten bleken, mede gelet op de omvang en uitlegbaarheid van de daarmee gepaard gaande vermogensverschuivingen, met name vanuit deze streefwaarden bezien, per saldo niet tot een evenwichtigere uitkomst te leiden.

Het bestuur is zich ervan bewust dat de huidige invaarmethodiek voor bepaalde groepen, waaronder met name een deel van de middengroep slapers, tot een minder positieve vermogenstoedeling leidt dan de aanvankelijk beoogde methodiek. Juist voor deze groepen heeft het bestuur echter moeten constateren dat de eerdere verdeling resulteerde in transitie-effecten die, bezien over alle deelnemersgroepen en aan de hand van de wettelijke maatstaven, onvoldoende aansloten bij de beoogde evenwichtige transitie. Na afweging van de verschillende onderzochte alternatieven is het bestuur daarom van oordeel dat de huidige invaarmethodiek de meest evenwichtige balans biedt tussen het beperken van verschillen in transitie-effecten, de proportionaliteit van de vermogenstoedeling en de uitlegbaarheid richting alle deelnemersgroepen. Het bestuur acht de voorgestelde verdeling daarmee, ook met expliciete inachtneming van de belangen van slapers, evenwichtig en ziet geen aanleiding de invaarmethodiek op dit punt verder aan te passen.

Hiermee komen wij tot een afronding van het hoorrecht met betrekking tot het Tweede addendum op het Transitieplan. De definitieve versie van het Tweede Addendum op het Transitieplan sturen we u toe nadat deze gedeeld is met het Pensioenfonds.

We danken u voor uw positieve reactie op het Tweede addendum en de constructieve samenwerking in dit hoorrecht traject.